

Povesti vybrala a zo slovenského originálu - Pavol Dobšinský: Prostonárodné slovenské povesti (Prvý zväzok) - do rómskeho jazyka preložila Mgr. Martina Horňáková. ©

Laktibrada the aver paramisa

Andrethodo

Koškerdo plaj.....	2
O Laktibrada.....	13
Pařivali čhaj drosinatar the eňa dajendar.....	19
O Mařej baro thagar the e Uliana bari thagarňi.....	27
O Raduz the e Ľudmila.....	35
Mišoskero gerekocis.....	48
O Sapogašpar.....	54
Dešuduj phrala u dešutrito phen.....	61
Trin rukha.....	69
Pal e somnakuňi phabori.....	74
Somnakuno petal, somnakuno por, somnakuno bal.....	82
O Phagerkašt vaj o Valibukos.....	99
Či tumen rušen?.....	123

Koškerdo plaj

Cikne kheroreste dživelas peske jekh čori phivli džuvli duje čhavenca u jon pre pende marnas sar jekh avreske andal e jakh peľahas avri: sem the lengeri daj len maj na prindžarelas. O phrala savoro kereñas sar jekh u e daj len na diňahas vaš o baro sumnal. Avka džalas berš pal o berš u savore pen šunenas lačhes.

Ča o čhavore avle andre peskere berša u dikhenas, hoj aver džan pal o sumnal, ta the len chudňas avri te cirdel, phende la dake, kaj kamen te džal andro svetos, andro sumnal. Kada na has pal lakero: „Ach,“ phenel, „či tumenge nane lačhes khere, hoj tumen tumen kamen te mukhel andro sumnal? Ko džanel, so pes tumenge odoj ačhel, ča tumen tumenge bešen khere u korkora man na mukhen!“

Ča mek the savoro vakeriben na andas nisavi chasna, so penge jekhvar ile andro šero, oda penge na denas te čhivel avri. Čorori daj rovelas d'ives the rat u savore kuti pherđarelas apsenca.

„Ach, mamo ľubo,“ jileha vakerenas o čhave, „imar ča ajci ma roven u ma daran pal amende - sem amen na džas andro svetos sar anglune manuša u trine beršenca avaha adaj pale, so tumenge dži akor kampela - anglal tumenge keraha.“

Imar maj chudne te hordinel dživ, aro, chabena, žiros, kašta, kaj savorestar pro trin berš te avel dos. Sar oda e daj dikhľas, pharipen lake peľas jilestar u the joj lenge jekh the aver kisitinelas pro drom.

Savoro has imar ksitimen, ča mek koter lačhe masestar kampelas.

„Čhavale,“ phenel, „šaj prastan vareso te vilinel, bi o mas tumen narado mukhavas te džal.“

Phiren, našaven pen andre oda veš tosarastar dži ko dilos, dilostar dži ke rat, ča choča varesavo šľakos te arakhlehas. Kidne pen, hoj džana pale khere.

Ake duje serendar denašte avri duj ruva u chudne pen maškar pende te marel. O phrala kamenas u the na kamenas len te vilinel:

„Te amen,“ phenel, „sodujen lačhes na vilinaha, šaj choľardo ruv pre amende chuťel, ča šun, čhivas lenge koteroro balevas mareha.“

Sar oda lenge čhide, o ruva ačhile pen te marel u sar rukone lokes džanas pal o phrala, džikim lenca šukar-šukares ko kher na avle. Le ruven phandle andre maštalňa u jon gele andro kher.

„No, so ajsó vilind'an?“ phučel e daj.

„Nič,“ phenel, „na vilind'am, - ča and'am duj ruva u phand'am len andre maštalňa.“

„Jaj, bida manca,“ vriskind'as e daj, „imar hin agor mira guruvňake! Aven, denašen la te arakhavel!“

Savore denašenas andre maštalňa: e guruvňi peske šukar terđolas pre peskero than u o ruva pen fikerenas andro kuti: pro piski has lenge bare kl'igina. Našt'i pen buter kaleske čudinenas.

Aver d'ives tosara hinke pen kidne pre odi poľuvka, ča pale nič na vilinde - ča sar džanas khere, dikhle, sar pen duj ričha maškar pende čhingeren. Čhide lenge koteroro balevas mareha - o ričha ačhile pen te čhingerel u džanas pal o phrala dži ko kher, kaj len phandle andre maštalňa.

E daj, sar šund'as pal o ričha, hinke igen darand'iľas, ča sar gele te dikhel, sakaj has smiripen, the le ričhende has pro piski kl'igina.

The trito d'ives nič na vilinde, ča duj levi, so pen maškar pende čhingerenas, lačharde len u ande khere.

„Sar dikhav,“ phenel e daj, „tumare masestar nane nič!“

Ta, olestar so has, thode penge andre zajdica - la datar pen šukar mangle u ola žviri ile penca.

*

Trin d'ives, trin raťa phirenas o phrala jekhetanes, džikim avle ko kerestune droma, odoj terđolas jekh lipa.

„Phraleja mireja,“ phenel o phureder, „sam maškar - kampil pes amenge te kidel pestar. Tu dža ole dromeha u me man visarava avreha. Ča džanes tu so? Te jekh vaj dujto amendar kadarig avela pale, kaj te džanel, sar džal avreske, činaha andre kaja lipa amare nava u pekas andre lende o čhura. Ko sigeder avela pale, mi cirdel avri e čhuri phraleskere navestar u te čhord'ola avri rat, šaj džanel, hoj leske o phral dživel, ča te čhord'ola avri paňi, bizo hino mulo.“

*

But phirelas o phureder phral upre-tele bare vešenca, šukar mařenca, džikim pes chudñas ko jekh foros u oda has kale pochtaneha učardo.

Geľas andre karčma u phučľas le karčmaristar:

„So pes adaj šukar šunel?“

„Ta, čačes nič lačho, ča phujestar dos,“ phenel o karčmaris. „Adaj andro foros amen hin ča jekh chaňig, savore latar pijas, ča oda paňi amen mol but, bo andre jekh chev palal pal o foros dživel šarkaňis dešuduje šerenca, saveske kempel sako dĭves jekha raňora te del te chal, bo te leske na denas, ņikas ke oja chaňig na mukľahas u kampľahas amende andre truš te merel. Imar kher kherestar dine o raja peskere čhaja u akana kempel te džal thagareskera čhake. Vašoda diňas o thagar o foros kale pochtaneha te učarel - ča the oda diňas te džanel, kaj te pes rakhelas ajso, ko le šarkaňis murdarďahas, diňahas leske peskera čha jepaš thagaripnaha romňake u sar o thagar merela, ta chudela savoro them.“

Sar oda amaro raklo šundľas, maj pes dikľľas sar barikano džamutro u phendľas, hoj jov kamel ole šarkaňis te murdarel.

O karčmaris maj denašelas ko thagar, kaj leske te phenel pal o čhavo trine žvirenca, hoj ole sapes kamel te murdarel, hino urdo ča avka-avka, no musaj te avel zoralo, te kajse žviri thoďas tele.

O thagar paš kada nevipen lošalĭľas, maj leske bičhaďas šukar renti u phendľas, kaj so neksigeder te avel ke leste. Amaro raklo urďas neve renti u geľas andre diz peskere žvirenca. Odoj leske savore paľikerenas u o thagar leske phendľas, hoj te ole šarkaňis murdarela, bizo chudela leskera čha.

Ča jov mangľas sakone žviroške duj bakre u peske lačhes morardĭ šablĭa.

Imar ča divesalĭolas, thagareskeri čhaj bešľas andro kočos. O kočos čaladĭľas, pal o kočos džalas o raklo peskere žvirenca, morardĭ šablĭaha andro vast. - Sar imar has na dur chevatar, phendľas le kočišiske te terďol. Thagareskeri čhaj geľas tele kočostar u bešľas pro graj.

„Ča tumen zorales chuden,“ phenel, „u akana sig denašen khatal e chev, kaj le šarkaňis te cirdas avri; o kočos ačhela adaj.“

Thagareskeri čhaj urniľas khatal e chev sar kereka, o šarkaňis oda sungindľas u diňas avri o šero - ča vaše šukar raňori bliskindľas leske andro jakha morardľi šablľa. O raklo na užardľas, le šarkaňiske o šero čhindľas tele. O šarkaňis pašoda rušťas u ispidňas avri aver trin šere, savendar demavenas avri jagale langi. Akor chuťile o žviri u chudne le alatos savore serendar te čhingerel, pašoda ľubo raklo čhinelas, pharavelas sa zoraha u imar štar šere pašľonas pre phuv.

Ča s'oda? O šarkaňis cirdňas avri jekhvaresto ochto šere u marelas bare langenca. Čhindo-mardo, avka so ča ľikerelas e šablľa, mek the o ruv le ričheha maj na birinenas u ča avka seratar chuťenas. Ake o ľubo levos ušťiľas, chuťiľas le šarkaňiske pro dumo u zorale pazurenca savore ochto šere the le kirleha džungale tešťostar uladľas. O šarkaňis peľas u ola šere mek but pal e phuv penca čalavenas.

O raklo cirdňas avri e čhuri, čhindľas avri šarkaňiskere čhiba, thodľas len andro gonoro u denašelas ke arakhaduňi thagareskeri čhaj. Adi bares lošali na džanelas leske dos te palľikerel, peľas leske andre men u laskinelas les. Palis iľas peskeri angrušťi, phagľas la duj dondes u jekh jepaš leske diňas.

Jov čhindo-mardo thodľas peske o šero andre lakeri angali u indraliľas. The o žviri penge pašľile u indraliľe.

Sar kada dikhľas o džungalo kočišis, hoj savore soven - chudňas e šablľa u ľubo rakleske čhindľas tele o šero, ča pre princezna eftavar čhidľas solach, hoj pre leste kada našťi phukavel avri. Kidňas upre šarkaňiskere šere te sikhavel, kaj jov murdardľas le šarkaňis u palis sidľarelas la princeznaha ko thagar.

Sar o žviri ušťile - ake dikhen murdarde rajes. Bara dukhatar ričinenas the rovenas. - Paš ada maj o levos phenel le ruveske:

„Sig denaš ale dromeha, odoj rakheha sap, andro muj leske zelľina, kaj te batorinel upre peskere phrales, so pre leste pele o verdana. - Mang lestar jepaš koteroro u te tuke na kamela te del, le lestar zoraha.“

O ruv maj peľas pro drom, ča odoj rakhľas furmanengere verdana. Sar les o manuša dikhle, chudne andro vasta kašta u jov andre dar chudňas te denašel pale.

„No, tu sal dilino,“ phenel o levos, „denaš tu, ričheja, u an oja zelľinka!“

The o ričh chudňas te denašel u the jov rakhľas ola verdana, ča sar o furmana dikhle le ričhes, garude pen andro verdana, sar miši andre chev angle mačka. O ričh avľas ko sap u šukar mangľas lestar jepaš koteroro zelľinkatar, ča o sap na u na, kamelas andro ričh te mukhel peskero viš. O ričh chudňas cholľi -

Íubo sap pindreha kikiđñas u zoraha leske íľas zelinkatar jepaš koteroro. Sar bleskos urńilľas ko levos u jov maj makhľas zelinkaha rajeskero kirlo u thodľas ko kirlo the o šero, řa nalařhes, bo o muj leske has ko dumo visardo.

Sar oda o levos dikhľas, hoj o raj nalařhes phirel u řa marel o pindre andre phuv, kam-nakam řhidľas le rajes tele pre phuv, - o šero le rajeske řhindľas tele, makhľas zelinkaha u akana les imar lařhes thodľas ko kirlo u jekhwareste o šero barardľas le kirleha. O raklo avľas ke peste, řuťilľas pro řanga u cirdňas pharo vodi:

„Ach!“ phenel, „sar mange lařhes suťom.“

Avka sar pes řiř te na ařilľahas, kidňas peskere řviri u dźalas, kaj les o jakha ľigenenas.

Jekhe řhoneha pes pale chudňas andre oda foros u akana dikhel, kaj hin khatalal cirdlo lole pochtaneha. Bešľas peske andre karřma sar angomis u phuřľas, so hin len odoj nevo.

„Lařho nevipen,“ phenel o karřmaris, „imar na kampil amenge te daral pal amare řhaja, bo thagareskero kořiřis murdardľas le řarkańis, ipen akana keren mangavipen u tajsa la thagareskera řhaha lena vera.“

Sar kada amaro raklo řundľas, marelas peske o šero, dukhalas les, hoj oda kořiřis íľas peske leskeri bacht. řa jekhwareste řuťel upre u phenel karřmariske:

„Thovas amen, hoj me avava pre oda bijav paťivaleske!“

O karřmaris leske na paťalas - ta thode pen.

O raklo peske mangľas jekh sevlí - pisindľas ľiloro, andre oda ľil paťardľas oda jepaš koter angruťatar, o ľil thodľas andre sevlí, - e sevlí thodľas andro muj le riřheske u biřhadľas les andre diz.

Avel o riř andre dvora, adaj maj savore rukone the o kopovi¹ chudne pre leste te bařol, řa jov peske lokes dźalas dureder; - řa sar buter andre leste řuťenas, thodľas tele e sevlí u le rukonen tradňas pestar, pale íľas e sevlí u geľas andre andro kher, kaj o raja beřenas pař o skamind u bavinenas pen. O riř dźalas ke thagareskeri řhaj u mujestar diňas late e sevlí. Sar o kořiřis dikhľas le riřhes, maj telal leste pele avri trin perńici.

¹ poľovna rukone

E princezna gend'as o l'loro, ušt'ilas skamindestar, thođas andre sevl'i nekfeder chabena, thođas the pherdo poharis mołaha, andro savo čhid'as soduj jepaša angruštatar u ada savoro o ričh and'as pale peskere rajeske.

O karčmaris o thoviben² na kheld'as avri u le rakleske pełas lačhes, so leske thagareskeri čhaj bičhad'as. Čałas, čałiłas, iłas o poharis u piłas e mol prejekhvar. Ake dikhel pre fenek angrušt'i, bo ola duj jepaša šukar pen vrasarde. Akor o raklo džanelas, hoj adad'ives e bacht džal leha.

Maj pes the le žvirenca kidňas andre diz - u direkt andro kher, kaj pen bavinenas. Sar les dikhłas thagareskeri čhaj, lošaha leske chułiłas andro drom u angle savorende pełas leske andre men. O thagar the okla džene ča dikhenas, na džanenenas so pes kerel u o džungalo kočišis izdralas sar osika, savore perňici telal leste pele pre phuv. Ake la princeznake kampłas te vakereł pal savoro u o raklo pašoda sikhad'as mek the o čhiba šarkaňistar.

Čołamen kočišiha kerde avka sar phenen o thami³, dine les le žvirenge pro kotera te čhingerel. O thagar pes radinelas u diňas peskara čha čačikane vitejziske. Amaro raklo ačhiłas sar thagareskero džamutro, chudňas jepaš thagaripnastar u has leske lačhes avka, hoj leske buter na kampelas te mangel.

*

Jekhvar tosara, sar les terno čhavo urelas, - dikhłas avri blakatar - u ake pre jekh sera dikhłas zełena plaja, pre aver sera ča o plaja has sar bi o dživipen, šarge, sar jejsoste. Oda pes leske dikhelas na sar čačipen, bo ipen akor has nekšukareder jara.

„So oda hin,“ phenel peske, „kaj savore plaja khatalal avka šukar lulud'on u ča odi jekh sera anel peha baro šargipen?“

„Raja,“ phenel pre oda terno čhavo, „oda hin kočkerdo plaj - odoj imar but manuša mule, bo ko pes odoj jekhvar chudel, buter pale odarig na avel.“

Jov ča šunel u nič pre ada na phenel, no o šero leske oda plaj phagerel.

Lačhes, choča na igen, phenel jekhvar la romňake, hoj džal pre połuvka - kidňas peha le žviren u džal.

² stavka

³ zakonos

Soča geľas pal e bar, kaj pes iľas, adaj pes iľas, chuťel angle leste jekh risuňi⁴. Mukhľas pes pal late the le žvirenca, a ňisar la na dŕanenas te chudel u the te viľinel.

Avka oda dŕalas maj but iro: E risuňi maj epo terďolas, maj pale denaľelas u oda a vaľoda, kaj len dureder the dureder te cirdel pal peste. O thagareskero dŕamutro imar has nauŕardo, chalas cholľi u koľťas, has ajsa cholľamen sar ňikana angomis. U e risuňi a pre ada uŕarelas, bo dŕanelas, kaj paľ nadoľalo manuľ, naľťi kerel, so kamel. Ake jekhvareste leske naľľol anglo jakha u rakhel pes andro baro plaj. Khatal leste ľiľitno sar jepaľraťate. Sikra darandľľas, feder leske avľahas te chudľahas pes avri adarig. No jov talam chudelas pes a choreder u choreder, odoj bondľaľolas, bo oda plaj les mamuňinelas.

Tel jekh dubos terďľľas u has bokhalo, kerďas peske jag u chudňas peske te pekel balevasoro. Ake ľunel upral peste te viľinel:

„ľil man, ľil man!“

Dikhel upre u pro rukh beľel jekh kurimen phuri baba.

„Te tut ľil, av tut te taťarel,“ phenel oda tele u pal ada chudňas ahipen.

Pale iroha del pes anglal:

„ľil man, ľil man!“

„Phenav tuke, te tut ľil, av tut te taťarel.“

Pale has ahipen.

Tritovar pes del anglal:

„ľil man, ľil man!“ u oda tele lake viľinel:

„Av tut te taťarel, vaj phand o muj!“

⁴ liľka, lisica, veľuňi dŕukľi

„Sem the šaj džavas, no darav tire žvirendar, le kadi rañigori, čhin len laha, paľis džava tele.“

Jov čhind’as le žviren u e striga avľas tele, denaštas seraha, and’as pro kašt murdal’i žamba u chudňas laha te bond’arel upral jagate. U sar oja žambaha bond’arel, chudel les te choľarel:

„Tu pekes balevas, me pekav žamba - mange perela balevas u tuke žamba.“

U pašoda maj pro balevas žiros žambatar čulfinelas, maj laha leske anglo muj cirdelas.

Sar leske vajkecivar kada kerd’as, jov chudňas choľi u huckind’as peskere žviren pre late: ča ola pen na čalavenas thanestar, bo ola rañigatar ačhile barenge. Visarel pes ke lende, no androda e striga pal leste rañigoraha čhinel u the jov jekhvareste bareske ačhifas.

Paľis les chudňas u cirdňas andre jekh chev, kaj imar but manuša murdard’as.

Andre thagareskeri diz sar užaren, ta užaren terne thagares. Jekh d’ives avľas pro agor, geľas the dujto u jov mek na avľas pale.

Savore has bi e dzeka u na gindinenas avresar ča avka, kaj mušind’as te našľol andre oda koškerdo plaj u odoj muľas.

O terneder phral avelas pale khere u avľas ko kerestune droma.

„Sar ča džal mire phraleske?“ phenel peske korkoreske.

Cirdel avri andal o rukh e čhuri u ake jekhe agoreha čhord’ol rat u dujtoneha paňi.

„No,“ gindinel peske, „kada nane lačhes, o phral hino džido the mulo, kampil mange te džal les te rodel.“

U maj pes mukhľas ole dromeha, so peske kidňas avri leskero phral.

Džal, džal the peskere žvirenca, džal bare plajenca, šukar maľenca, džikim avľas andre odi diz, kaj leskero phral peske iľas romňa.

Thagareskeri čhaj ipen terđolas pre dvora u sar les dikhľas, lošaha denašelas angle leste:

„Ach,“ phenel, „kaj sal avka but, sar phares mange pre tute te užarel!“

Prindžardľas les sar peskere romes, sem džanas, kaj pre pende marenas.

Jov vakerelas oda the oda, bo prindžardľas, hoj e princezna hiňi phraleskeri romňi.

Sar imar avľas rat, gele penge te pašľol, o terneder phral maškar peste the phraleskeri romňi thođas charo. Jov na džanelas, so peske te gindinel, hoj lakero rom maškaroda la imar na kamel u sa rat rovelas.

Tosara ušťiľas nasig, bo has igen čhindo-mardo. Sar les o terno raklo urelas, the jov dikhelas pre oda šargo plaj u phučľas:

„S'oda ajso, kaj savore plaja khatalal šukar luludon u oda ča jekh hin igen šargo?“

O terno raklo poradľas o jakha.

„Sem tumenge,“ phenel, „pal kada imar jekhvar vakeravas. Bisterďan?“

„Na leperav, hoj mange pal kada vakerehas,“ phenel pre oda terneder phral.

U o terno raklo leske phendľas pal savoro, hoj oda hin ajso the ajso koškerdo plaj u ko pes odoj chudel, oda odarig buter pale na avel.

Na kampľas leske buter te šunel, maj peske gindindľas, hoj leskero phral odoj nalačhes geľas avri.

The jov pes kidňas avri pre poľuvka, savoro lačhes geľas ola risuňaha, bo kada terneder phral na košťas.

Avľas ke oda dubos, kerďas jag u chudňas peske balevasoro te pekel. O žviri terďonas seraha u čarenas peskere barune phralen.

„Šil man!“ del pes anglal e striga dubostar.

„Te tut šil, av tut te tařarel,“ vičinel oda telal.

„Sem the geľomas, ča darav ole tire žvirendar, le kadi raňigori, čin laha pal lende, palis džava tele.“

O raklo visardľas o šero u odoj paš peskere žviri dikhľas the ola barune. Maj leske avľas andro šero:

„Užar,“ gindinel peske, „sem me tut avri chudava.“

Na čhindľas raňigoraha pal peskere žviri, ča pal e phuv.

O striga geľas tele, - andľas pro kašt žamba u chudňas la te visarel.

„Tu pekes balevas, me pekav žamba, man avela balevas u tut žamba!“ choľarelas le rakles, - u maj leske pro balevas žiros la žambatar čulľinelas, maj leske la anglo muj cirdelas. O raklo chalas choľi, - čhindľas la pal o kan. Ake e striga andre leste: ča te tasavel u te tasavel, no jov vičindľas le žviren u kala pen mukhle andre late. Ake e striga andre dar chudňas pes te mangel, kaj la te na pharaven.

„Džidľar,“ phenel, „ale žviren, palis tut mukhava!“

Joj čhidľas tele peskere ciracha u diňas leske len te urel, kaj pes te cirdel pro veš, hoj odoj rakhela somnakuňi raňigori, laha hoj te čhinel pal o žviri. Jov kerďas savoro avka: čhindľas raňigoraha pal o žviri u jekhvareste džidľile upre.

„Chuden la the tumen,“ vičinel pale, „u čhingeren latar džido mas, džikim na phenel, kaj mire phrales murdardľas.“

Striga naštľi ľikerďas avri dukh, diňas les jekh žiros, - kaj odoj the odoj andre odi chev te džal u ole žiroha le phraleske te makhel o kirlo, maj džidľiľas u sodujďžene avle ko žviri.

No, ča šunen, so pes tumenge akana ačhiľas. O žviri korkore pestar mukhle pen andre striga, o čepcos lake peľas andre jag u igen pukinelas, čhingerde la pro koterora. Imar sar has pal e striga, - čačes khatalal d'ivesaľiľas u o plaj šukares lulud'iľas.

U akana mek has, so has! - Ola anglune žviri, so has barune, - jekhvareste pen visarde pro vitejza sastrinenca u ola žviri, so na has barune, pro churde koterora čhingerde u pre jekh halda thode. Soča avka kerde, imar uštenas upre ole čhingerde masestar trin pre lende čhide vitejza, ake savore sar phrala pen čumidenas u doša pendar čhide tele.

Pre kada savoro čudoha dikhenas amare phrala u maj peskere jakhenge na paťanas. Ake pes del anglal jekh ole šovendar:

„Ma čudal'inen tumen, amare lačhe manuša, ča šunen, so tumenge kamas te phenel! Amen sam šov phrala thagareskere ratestar, ča amari daj the amaro dad na dine amen oda, so lendar užarahas, ta amen amen furt čhingerahas vašoda, ko amendar šaj avel thagar? Vašoda amen jekh džuvľi amara famel'ijatar košťas. Sar ruva, ričha the levi amen amen čhingeraha, džikim duj bidošale phrala na anena maškar amende smiripen u jekh avreske lačhes na keraha. U avka imar džanen savoro, so pes ačhiľas, sar pes ačhiľas u sar pes ada mušind'as te ačhel. No, amen das tumenge savoro amaro barval'ipen u tumare jileskeribnaha kamas amare dživipnaha te avel ko agor.“

Avle pale savore andre thagereskeri diz. Odoj has prindžardo murš namuršestar, phral phralestar u ľikerenas mek šelvar bareder slavnost'ľa sar has anglunes.

Maj sar lačhe čhave ande odoy the peskera da. Phureder phral adaj ačhiľas thagareske u o terneder pes iľas ole šovenca andre lengeri phuv, kaj leske pal'ikeribnaha dine thagariko koruna u andro lačhipen maškar pende dživenas šukares the bachtales.

O Lakťibrada

Jekhe čore manušes has elšino romňatar jekh čaj. Na but, sar leske odi elšino romňi muľas, iľas peske aver romňa u the la has lakere romestar čaj, ipen has sar jekh phure. Odi čaj, so les has ola elšinona romňatar, has igen lačhi, rendešno the tromadĩ, no odi aver pes na ľikerelas lačhes u ňikana na kamelas ňič te kerel. U the avka oja moštovno daj ča peskera čha ašarelas, kaj savi joj hiňi buťakeri, savi hiňi joj tromadĩ čaj u ola peskera pastorkiňa⁵ marelas u lelas la palal u sakovar la košelas, kaj savi joj hiňi leňivo bokhalo muj.

Ala duj rakľija jekhetanes phirenas te cirdel thava u te katľinel lendar pochtana. Odi rakľi macochatar paš e buťi ča asalas, prastalas adaj the adaj u ňikana o thava na bondardas pre špulka, oki aver ča peske šukar bešelas, katľinelas u khere anelas duj, maj the trin pherde špulki thava. No e macocha paš aja buťi ča peskera čha ašarelas u sikhavelas le romeske ola špulki, so bondardas leskeri čaj:

„Dikh,“ phenel, „tiri čaj ňič na džanel u miri save šukar špulki thaveha kerel.“

U avka the angle aver manuša ola peskera čha ašarelas u okla ča andre phuv marelas the telarelas.

Jekhvar džanas ala duj rakľija buťatar khere. Ča ake, sa has len te phuterel kaštuno vudar andre bar, macochakeri čaj denaštás anglal u phendás peskera moštovnona pheňake:

„Ach, pheňori miri somnakuňi, de, de ča, žutinav tuke te chudel ola tire špulki džikim na džaha vudareha, šaj varesar peres u o špulki mosares.“

Adi na gindindás pro phuj u o špulki late diňas. Soča e rakľi chudňas o špulki andro vasta, de ke daj the ko dad u chudňas pes te ašarel, hoj keci joj katľindás u lakeri phen na kerđas ňič.

Mek ča akana n'achiľas bari vika the halasišagos vaš e čorori rakľi!

„Dikhes,“ phenel e macocha le romeske, „odi tiri ašardĩ čaj hiňi ča ajsi hijabutňi. Kerel pes lačhake u buťi pal late na dikhes. Me ajsa čha, so kirňol, andro kher imar na kamav te dikhel. Ker tuke laha, so kames, tajsa tosara la čhivava avri andal o kher.“

*

Tosara mek has šižitno e macocha phandľas andro purane patave the gonore prachos jagatar vaš o aro, vaš e riskaša poši, vaš o balevas koterora kaštendar, vaš o maro bara u phendás le romeske: „Ake

⁵ moštovno čaj

lake thod'om chaben, balevas the maro pro drom, dža het mange laha anglo mire jakha u de la varekaj te solgalinel, kaj pes tuke del, mi la buter te na dikhav.“

O dad iľas tover pro phiko, iľas peskera čha het u ľigend'as la andro veš. Adaj čhingerd'as tele vajkeci rukha u ačhad'as lake cikno kheroro. U nadur pro bukös kerd'as cikno svirindoro, kaj te klopkinel, sar phurdela e balval. Paľis lake phend'as:

„No, ačh tuke, mri čhaj, ča adaj u me džav tuke mek kašt te čhingerel, kaj tuke šaj te taves. Sem man šuneha, sar u kaj phagerav o kašta.“

U jov la odoj mukhľas u korkoro geľas khere.

Ole svirindoreha pro bukös e balval na ačhelas te čalavel, ta oda sakovar klopkinelas: klop, klop! U ľubo čhaj peske furt gindinelas, hoj oda o dad o kašta phagerel u užarelas, kana ole kaštenca avela pale. Ča imar perelas rat u ľubo dad mek na avľas pale. Džal avri te dikhel, šaj les varekaj dikhel, ake šunel o svirindoro pro veš: klop, klop! Akor, čorori, pes batorind'as u prindžard'as, kaj la o dad chochad'as. Imar has the bokhaľi, ta geľas pre odi zajdica o guzi te phuterel, hoj te chal koter maro. U ade vaš o maro bara, vaš o aro prachos u vaš e riskaša poši.

Phariľas andre late o jilo, čorori, chudňas igen te rovel. Androda, sar avka rovel, avel lake andro kheroro jekh phuro čhorvalo žobrakos.

„O Del mi del bacht, mri čhaj!“ phenel lake phuroro žobrakos.

„O Del mi del the tumenge, phuro dad!“ phenel pale e rakľi. „Aven, avenča andre!“

„Šukares paľikerav, mri čhaj, šaj man čepo mord'alas u šaj man dehas the vareso te chal?“

„Ach, talam jilestar tumen mord'omas u the te chal tumen diňomas, no dikhen, man adaj mek paňi nane, nane man mek andre soste la te pherd'arel, the te avľahas. U miri moštovno daj mange vaš o aro prachos thod'as, vaš e riskaša poši andre zajdica phandľas.“

„No, oda nič, mri čhaj, ča tu dža avri, rakheha odoj chaňigori.“

Joj džal avri, ake odoj chaňigori, paš late kučora. Pherd'ard'as paňi u džal andre. Avel andre, ake oke pro fali taňirica, mek čarore jekh paš aver u pre šofkica pira. U o phuro žobrakocis maškaroda kerd'as jag.

Mek peskere jakhenge na paťalas. Ča sig thod'as paňi, kaj te taťol. Phuterd'as mek peskeri zajdica, talam šaj odoj vareso rakhel, u ade: vaš o prachos aro, vaš e poši riskaša, vaš kaštune koterora kotera balevas u vaš o bara maro. Maj kisitind'as raťutno chaben.

Palis le phurores šukares mord'as, urd'as, diňas les te chal u andre odi peskeri cikňi špajzica les thod'as te sovel. Korkori peske pašl'ifas andre cimrica pre lavkica u indral'ifas.

Jepaš raťate vareko durkinel pro vudar u vićinel:

„Murš sar pijad⁶, murš sar pijad', brada sar lokci maj; phuter mange, phuter mange, terňi čaj!“

Joj chuťel upre u phuterel: ake jekh Laktibrada angle late. E Laktibrada av'as andre u but dukati the somnakaj and'as lake.

„Kada tuke,“ phenel,“ vaš oda, hoj pal ma avka laćhes kerehas. Bo oda phuro žobrakos, oda som me. U akana dža, pašľuv tuke cimricate pro had'os.“

U androda e Laktibrada našl'ifas.

Joj geľas andre cimrica u adaj rakh'as vaš purane patava šukar had'os u jekh mochto pherdo rentenca! Ňikana mek avka gules na suťas sar suťas odi rat.

Trito d'iveseha av'as pre late te dikhel lakero dad. Gindind'as peske, hoj bokhatar šaj imar muľas, vaj la odoj dziva žviri ćhingerde pro kotera u ta avka choća o kokala latar kidela upre. Ake avel ke rakľi u joj andre šukar cimra bešelas u katľinelas dorora.

„No, sar tuke adaj džal, mri čaj?“

„Laćhes, mro dad, talam andre feder solga man našťi ľigend'al,“ maj pes ašard'as u chudňas te vakernel, sar lake savoro laćhes džalas. Palis leske ćhid'as dukati andro dikhlo.

ľubo dad džal le dukatenca khere. Mek has dural, imar les kheral e rikoňi dikh'as u chudňas te bašol:

⁶ ģgen cikno murš; Pijad' sas puraňi mjera (ajci sar hin pro vast le thule angušťestar ko cikno angušť).

„Angle leste džal cen, cen,
palal leste džal cen, cen!“

„Na avka, rikoňije,“ del pes anglal e macocha, „aŕe:

Angle leste džal hrk, hrk,
palal leste džal hrk, hrk.“

Ča e rikoňi na ačhiŕas:

„Angle leste džal cen, cen,
palal leste džal cen, cen!“

Ake avel o chulaj cimrate u phenel:

„Romňije, de sevlí!“

U joj:

„Talam perdal tira čhakere kokala mek diňomas the e sevlí?“

Imar ča sar chudňas andal o dikhlo avri te čhivel o dukati, akor e džuvlí chudňas e sevlí u kidelas upre, so peľas pre phuv.

*

„No, akana ča the mira čha ligen andre ajsi solga, kaj tiri peske avka lačhes avri solgalindas,“ vakerelas e macocha.

U maj chudňas te kisitinel ola peskera čha. Diňas la šukar nevo hados, the but renti, mek the chabena, the žiros ajci keci šaj peha ligenđas. U aleha savoreha the laha geľas ľubo dad andro veš, ačhadas lake kheroro the špajzica u mukhľas la odoj.

Bešel joj, bešel joj andre odi cimra u marel peske o šero oleha, so tavela. Raťi avel andre o phuro žobrakos:

„O Del mi del bacht, mri čhaj! Talam šaj man morehas?“

U joj lel e šulad'i:

„Mek ča so jekhwareste avlom u imar tut o benganda!“

U tradnas les odarig.

„No, sem me nič, mri čhaj!“ phendas o žobrakocis u gelas het.

Joj peske tadnas, čalifas u pašlifas peske pro hados u sovelas, ča avka peske phurdelas.

Jepaš raťaha avel e Laktibrada u vičinel:

„Murš sar pijad', murš sar pijad', brada sar lokci maj;
phuter mange, phuter mange, terňi čhaj!“

Joj darandifas, garudnas pes pal o bov andro kutos. Ake e Laktibrada phagerdas o vudar, ačhifas te terdol maškara cimrate u pale avka vičinelas. Palis la chudnas u o kokala latar avri razindnas. O mas pal o kokala chafas u e cipa figindnas pro vudar. Palis ifas o šero u o vušta mujestar čhindnas avri, kaj o danda ča avka pen avri sikhavenas. Phaglas jekh šiba blakatar u odoj ispidnas oda šero.

Trito d'iveseha džal o dad pal e čhaj, e romňi diňas leha te anel lake nevi lepeda. Avel ko kheroro u ake dikhel šero the danda andre phagerdi blaka.

„Ej,“ phenel, „n'ajci lake lačhes; mek dural avav, imar dikhav sar joj pre mande asal.“

Ake avlas andre; odoj so na dikhel - ča kokala pre jekh kopica, la čhakeri cipa le vudarestar figinel u lakero šero pre blaka thod'i. Na phendas nič, ča kidnas upre andre lepeda savoro, so rakhlas u de khere.

Avel ko kher, ake les dikhel rikoňi u chudel:

„Angle leste džal hrk, hrk,
palal leste džal hrk, hrk.“

„Na avka, rikoňije,“ del pes anglal e daj, „aľe:

„Angle leste džal cen, cen,
palal leste džal cen, cen!“

Ča e ľubo rikoňi dureder bašol peskero:

„Angle leste džal hrk, hrk,
palal leste džal hrk, hrk.“

E romňi iľas šuladĩ u tradňas la odarig.

O dad avľas andre cimra u e romňi sig andľas sevlĩ, hoj pes lake čhivena o dukati. U ake pen čhiven avri
ča nange kokala.

Paťivalĩ čaj drosinatar the eňa dajendar

Has oda andre eňavardeš eňato phuv, paš cakluno moros u paš kaštuno baro bar, dživelas odoj jekh
barvalo raj. Has les savorestar dos, soča leskero jilo kamelas, ča na has les ňisave čhave. Eňa berš pes
mangelas ko Del sako jekh tosara, sar o kham avelas avri, kľenkinelas u mangelas le Devles, kaj leske te
bachťarel čhavores. Agoreste ajci pre kajciste ulĩľas leske čhavoro, andro čhama les has duj ruži, andro
jakha duj čercheňa, ča pre čhib sakovar baro roviben, ča rovelas u rovelas. Čororo dad užarelas sa baro

berš u o čavoro ča rovel u rovel: nisavo čitl'ariben, nisave gifa, nisavo hojdišagos leske na džalas pre chasna, nisave draba nekgođavedere babicendar the doktorendar leske na žutinenas. Užarenas the dujto mek the trito berš, ča o čavoro furt rovelas u ņiko na džanelas, so te kerel oleha.

Jekhvar, ajci pre kajciste, avlas leske andro šero, hoj keci hin čhona beršeste, ajci bičhaden pro savore sumnaleskere seri bičhavela, kaj te roden žutipen. Ta ile pen akor dešuduj bičhade lače grajenca savore svetoskere serenca u jov pre lende thođas, kaj te n'aven pale, džikim pen na dodžanena, sar te ludzinel avri asaben pro čhavoreskero muj. O bičhade pen ile savore štare sumnaleskere serenca u o gulo godičhalo dad užarelas khere, či vareso lačo na anena pale.

Na užarelas but. Eñato d'iveseha avenas pale dešuduj bičhade, sakona seratar po trin džene. U kana anglune trin terđile anglo raj, chudne avka te vakere!

„Denašahas,“ vakeren, „amara seraha, phučas sakonestar, kas arakhlam, so šaj cirdlas asaben pro muj tire čhavoreske, ča savoro hijaba. Jekhvar avlam ke jekh len u le grajen sikra ispidham, kaj la te predžas. Ča dujto seratar pre amende vičinel jekh phuro manuš – šero nango sar khoč u e brada bari, šivo:

„Ačhen,“ vičinel, „u ma troman adi len te predžal; me lačhes džanav, so kamen u so roden.“

„Ta, te tu džanes, ta amenge phen,“ phend'am leske amen.

U jov amenge:

„Hm, čhvale! Na ludzinla avri pro muj tumare rajeskere čhavoreske asaben ņi gifaviben ani hojdišagos, na rat, na d'ives; ča te tumaro raj trival ke leske phenelas:

„Ma rov, miro čavoro, dava tuke romňa drosinatar the eňa dajendar, - ta oda čavoro preačhela te rovel.

Oda phend'as o phuro u mułas; amen avlam pale u kada nevipen tumenge and'am.“

Anglune trin džene gele khatar o raj, terđile angle leste o dujte, tritona the štartona u odi isto šej, ola ista lava vakerenas le rajeske. Pre štar seri sumnaleske odi isto len, oda isto phuro manuš, ola ista lava!

Ada savoro amaro god'ichalo dad na užarelas u the les delas zor. Ta imar ča džal paš e koľiska ko čhavoro u phenel ola lava:

„Ma rov, čhavoro miro, dav tuke romňa drosinatar the eňa dajendar“

U dih! Jekhwareste o čhavoro čitľarel, paš dujto imar na rovel u paš tritovareste asand'ol, sar te rupune hurenca bašavelas u vastorenca peske marel.

Radisaľiľas o dad, maj lošatar varekaj na našľiľas!

*

Mištes vaj na igen.

O berša džanas u džanas; o cikno barolas u pašoda ačhiľas lestar šukar terno čhavo, andro čhama duj ruži, andro jakha duj čerčeňa, pre čhib rupune huri. Ča kana o čhavo barolas, o dad phurolas, imar the džanelas, hoj pre ada sumnal but na dživela. Na bajind'ahas imar pes te lel pro dujto sumnal, ča o čhavo mek na džanelas pes pal peste korkoro te thovel. Tak nič aver avka but na kamelas, ča les sig te thovel romňaha.

„Phuro som, čhavoreja mireja, phuro,“ phenel jekhvar leske, adad'ives-tajsa ispidaha andre mire jakha, ča na kamľomas mek te merel, džikim na leha romňa. Biš the štarval tut imar prechuťile o šila, tu sal oda, savo hin te avel tutar; šukar čhaja khatar amende hin dos, le tuke avri ajsa, pal savate tuke o jilo cirdela.“

„Avka, dado, avka,“ phend'as o čhavo, „imar ča užaravas pre kala tumare lava. Talam mek džanes, so mange paš koľiska solachard'an? Romňi drosinatar the eňa dajendar. Kajsa man den u me la mange maj lava; ča aver mira romňake ňikana n'avela.“

O dad peske phagerlas o šero ajsa dumaha, bo kada jon pro sumnal na užarelas; gindinelas peske, hoj leskero čhavo imar čirla pre ada bisterd'as. Dos leske pre ala the ola sikhavelas, mangelas les, vakerelas leske, hoj ajsi ňikhaj nane - o čhavo ča terd'olas pal peskro. Agoreste mek phend'as, hoj na ačhela, džikim jov korkoro ajsa džuvľa na arakhela; u kidelas pes andro sumnal. Sar imar našt'i avelas avka aňi avka, ačhiľas pre leskero u o dad leske bachťard'as o drom.

O terno raj iľas ke peste mek duje amalen, bešte pro graja u avka savore trin džanas duj d'ives, duj raťa. Pro trito d'ives avle andro jekh veš, ke rat našade o drom u chudne pen andre ajso but chor the na

buchlo than. Savore serendar baronas bare bura-veša, tak aňi pre čačo aňi pre balogno sera pes na delas te cirdel.

„Mi avel sar o Del kamel,“ phend’as o terno raj, „imar kaj avaha, te džaha kale thaneha, ta džas, vakeraj amenge ča arakhaha ajso than, kaj šaj sovas.“

Ta ča džanas, imar dos na sig raťaha avle ko jekh kaštuno kheroro. Andre oda kheroro bešelaz jekh phuri sadžanľi. Gele andre, jekh lendar band’ard’as u šero:

„Mi del o Del bacht, phuri daj!“

No adaj nane nič! Ča maškaraľ cimrate vatra, latar pen čhiven avri jarora; khatalal e jag eňa pirorendar demavel avri e para u andre tad’ol eňa manušane šere. Andro pira dikhel phuri džuvľi pukľaha pro dumo: o jakha sar dumukha, o danda sar ol’chi, o vasta sar hrabl’i u andre lende piri vajsave čarenca.

„Mi del o Del bacht, phuri daj!“ diňas pes anglal o dujto; ča the akana, sar anglunovar, ňiko na pal’ikerel.

„Mi del o Del bacht, phuri daj!“ del pes anglal trito terno čhavo.

E phuri sadžanľi visard’as labarduno muj angle lende u chrapľimen hangoha phend’as pale:

„Mi del o Del the tumenge, Devla de! K’oda san tumen, čhavale? Ča the te san ko kamen, na kampil mange kada te džanel, adarig imar dureder na džana adaj tumen tasavava!“

Amare dromarde⁷ darand’ile, ča jekh lendar tromades⁸ phend’as pale:

„Ej, ča na avka, phuri daj, na! Radeder amen sajinen u phenen amenge, kaj šaj arakhas paťivaľa čha drosinatar the eňa dajendar?“

„Ta avka, ta avka,“ phenel e striga, „u kaske oja paťivaľi, kaske?“

Ake amaro terno raj phend’as lake pal savoro, sar jov dživelas ciknorestar.

⁷ Ajse manuša, so džan varekaj pro pindre; so phiren than thanestar.

⁸ bi e dar

„He, he, he, čhaveja mireja, he, he, he,“ chripindas e striga, „čudno oda, čudno, ča vašoda hoj oda čudno u hoj mange phendal savoro, mukhav tuke tiro dživipen. The te me pal ajsi rañori na džanav, ča len kadi rañigori, lidžala tut ko Havranoskero plaj, kaj bešel miri terneder phen. Šukar angle late kfenkineha, avka sar kfenkindal angle mande: ‚Mi del o Del bach, phuri daj! Anav tumenge palikeriben tumara pheñatar Na buchle thanestar.‘ Pal kada tut šukar likerela u nič tuke na kerela. Joj tuke phenela, so džanel. Adadžives ča ke ma sovena, tosara džana dureder.“

Soča pes tosara dživesoro sikhadas, imar amare dromarde pen mukhle dromeha. Hinke džanas duj džives, duj raća, direkt pal e rañigori, khatar len lidžalas. Tritone dživeseha pes lenge sikhadas plaj barendar u khatar leste kaľi kereka sar chmara. Sar avenas ardeder, has oda kaleder, avka sar o kale chmari baronas the baronas. Imar talam džanle, hoj oda hine chmari u darans, kaj len chudela baro brišind, ča adaj sar aven ardeder ko plaj, ola chmari urñon savore serenca, ča sar binda pro ñebos kaľile u daravune hangi pen dine anglal. Oda has o havrana, so dživeseha urñonas khatal e sadžanľi u raćaha penge rodenas aver than. Akana imar amare dromarde džanenas, kaj hine, ta sidarenas ko Havranengero plaj.

Adaj has la sandžanľakero kheroro. Gele andre. O terno raj kfenkindas:

„Mi del o Del bacht, phuri daj! Anas tumenge palikeriben tumara pheñatar Na Buchle thanestar.“

„Aven andre, čhavale, aven andre! U pal so nevo mange pal late phenena? Talam imar tadas ola eña šere? U imar kisitindas lendar oda žiros, so te pes leha vareko makhel, palis les ñiko buter na dikhel? - No ča tumenge bešen tele! U tu, rañigori, av andre tiš. Chuťi tuke upre pre šofkica u radin tut odoy tire phraleha!“

U maj akor chuťilas e rañigori pre šofkica, sar lake e rañi phendas. Kalo, thuvalardo has strigakero kheroro, maškaral bubñinela smola u andal e smola ačhenas opre eña vasta the eña pindre.

„He, he, he, vastora, he, he, he, pindre, taven tumen, taven!“ asalas e striga u khelelas khatar o kotlos.

„Ča phenen, čhavale, so tumen ke mande andas?“ visardas pes jekhvaresto ko čhave.

Ake lake o terno raj savoro phukadas avri, kaj jov džal, so jov rodel.

„Na džanav, čhaveja mireja, the te man rovno dešuduj havrana pal o sumnal čhivenas, na džanav pal ajsi rañori; ča dičhol pes menge, hoj la jekhvar leperelas miri terneder phen. Tajsja džana ke late pro

Jastrabiko plaj, miri raŋigori tumen odoj lidžala. Vakerena laha, avka sar mange savoro phend'an: „Mi del o Del bach, phuri daj! Anas tumenge paŋikeriben tumara pheŋatar pal o Havranoskero plaj - u ŋikerela tumen ŝukar u phenela tumenge, so kerena dureder.“

Amare dromarde penge palis pašfile tele, kaj choča sikra te soven. Sig tosara len uštađas e phuri u bičhađas len pro drom. Džanas hinke duj d'ives, duj raťa pal e raŋigori u pro trito d'ives pen lenge sikhadađas Jastrabiko bar. Maj les prindžarde pal o but jastraba, so khatar leste urŋonas. Ke raťi avle dži odoj. Bešte tele pal o graja u gele andro kaštuno kheroro.

„Mi del o Del bacht, phuri daj!“ band'ardađas o ŝero o terno čhavo. „Anas tumenge paŋikeriben tumara pheŋatar andal le Havranoskero plaj.“

„Aven andre, čhavale, aven andre,“ phenel e phuri sadžanŋi; „ta miri phen imar tađas eňa vasta the eňa pindre? No, sem dikhaha, talam sikhavela lendar oda žiros, so te leha pes o manuš makhel, avela odoj, kaj kamel te džal. - U tu, raŋigoriye, chuťi upre pre šofkica ko tiro phral!“

Cikŋi, na učo lakeri cimra, pal e fala the pal e cimra dičhol fleki ratestar, maškaral eňa jaga u paš lende eňa rateha pherdarde pira u andre tađon eňa manušane jile.

„Che-che-che, jilore, tađon ŝukar, tađon,“ asal e striga u banges sikhavel o danda u d'indarde trasteha lačharel e jag, „taven tumen, taven! Tavava tumendar ajso žiros, so te pes leha vareko makhela, sako, ko les dikhel, les kamela. Ej, sem me sikhavava oda, so mek ŋiko mek na kerđas, maj soča amen džaha jekhetane paš o Tokajskero plaj. No u tumen, čhavale, so tumen adaj tradňas?“

Ake tromades pes thođas angle late amaro terno raj u savoro lake phukađas avri.

„Chi-chi-chi, čhaveja mireja!“ asand'ifađas pre leste e sadžanŋi a laskindađas leske pal o čhama, „ŝukar sal, ŝukar, kaj man o jastraba pal o bara te čhiven savore serenca, ŝukareder sar oda, saveha duje kurkenca kerela bijav odi, kas rodes. - Tire duj solgasa ačhena ke mande u tu tosara tut kideha pro drom andro Ružovo diz, odoj bešel paťivali čhaj drosinatar the eňa dajendar. Le tuke adi cikŋi flinta, angluno čiriklo, saves dikheha, viŋin, o jiloro lestar kide avri, čhin les u makh tut leskere rateha u ker tut ajse čirikloreske, savo has oda. Palis, čhaveja mireja, urňa'oha pal miri raŋigori upral plajenca, telune thana dži pre blaka ola raňorake, joj tut mukhela andre cimra, u tu tut visareha pro ŝukar terno čhavo, sar sal akana, so kereha duredel, pal oda vakereha laha.“

*

Sig tosara urŋol amaro terno čhavo sar čirikloro upral le plajenca-telune thanenca dži ko Ružovo diz. Adaj les e raŋigori mukhľas korkores u jov urŋindađas ko savore blaki, hoj te rakhel odi, paš savi bešelasi odi paťivali čhaj u urňa'ifađas dži ko nekupraleder. Odoj mek the jekha solgiňaha bešelasi e raňori andro

renti sar ņebostar, o bala lake has somnakune, čhama sar jiv, vušta sar ružovo lulud'ori, ča apsendar lake čuľonas apsa sar drosin. Sar dikhľas oda čirikloro, maj lake andre jekh jakh labiľas udud:

„Ach,“ phenel, „savo šukar čirikloro amenge urnindľas pre blaka, čačes, ajses adaj mek ņiko na dikhľas. Solgaňi⁹, mukh les andre!“

E solgaňi phuterďas e blaka u šukar čirikloro urnindľas andre cimra u visardľas pes pro šukar terno čhavo: andro čhama duj ruži, andro jakha duj čercheňa u pre čhib rupune huri.

„Ta, kaj tut adaj iľal, manušeja?“ vičinde jekhvareste sodujdzeňa, „sem adaj ņisavo džido vodi na avel!“

„Imar som adaj me!“ phenel o čhavo a phukaďas lenge avri savoro, sar ciknestar dživelas u save dromeha pes adaj arakhľas.

„Ach, me som, me som odi bibachtaľi,“ phenel pale e raňori. „Ča akana na džanav, sar man chudeha, na džanav, talam avľal nasig. Te tu mange pal tute phukaďal avri savoro, ta phenav tuke the me, khatar man adaj iľom. Dikhes, hin man jekh koškerdo dad, so the akana pal o sumnal phirel upre-tele u nane les smirom. Ada miro dad varekana solachardľas, hoj jov ņisave čhave na kamel. U the avka iľas romňa. U vašoda, peskera angľuňa romňa, sar imar pašľiľas tele, koškerďas, kaj oda čhavoro te na uľol. U avka kerďas the dujtonaha the tritonaha dži ke eňato. Ča oja eňato, sar merelas, ta les tiš koškerďas, kaj te na merel, džikim leske eňa murdarde romňa na dena čhajora u pal o meriben, kaj les te na avel smirom, džikim oja čhaj peske na lela romes. Šel berš imar oleske, miro dad phuriľas u na has les ņikana smirom u o meriben na avel. U phirelas jov te rovel pal peskere bini sako d'ives ko eňa hrobi, ko peskere romňa, pre save d'ives so d'ives lulud'onas šelprajtengere ruži. Jekhvar, sar avka rovelas, peľas pre leste suno u džalas suno, hoj avľas ke leste eňato romňi u vakerelas:

„Romeja, romeja! Rundľal pal tire bini, me tuke mukhav tele. Eňa ruži pal kala hrobi adad'ives raťi čhinger tele, phand andre jekh u thov pro maškarutno hrobos! Pre oda hrobos kľenkin nange khočenca sa rat u mang le Devles - u kropinela ņebostar drosin pro ružova prajtora u dži ko tosara pre oda than rakheha čhajora.“

O dad kerďas sar leske leskeri romňi phendľas u avka pes the ačhiľas. Me som odi čhaj drosinatar the eňa dajendar.

Ča phosavel mire dades the dujto koškeriben; jov phirel upre-tele pal o sumnal, džikim me na lava romes. Oda na has ņiko aver, ča jov, so tire dadeskere bičhadenge diňas god'i, kaj man romňake tuke te del. Ča akana na džanav, sar man ke tute chudeha. Bo me pal ada, kaske som solachard'i, ņič na

⁹ služka

džanavas, u vašoda načirla, sar avľas ke ma jekh šarkaňis eňa šerenca, ta diňom leske miro lav, hoj ča te šaj mentinav avri mire dades. Duje kurkenca avela vaš mange. Ča mek radisaľuvav vaš ada, hoj dži akana ňikas mek the les na kamav. No, leperelas mange, hoj sar avela imar les musaj te kamav. Čačas, jov džanel pal oda žiros, so e sadžanľi pal Jastrabiko bar kisitinel u te jov oda chudela sigeder sar tu u avela ke ma, tak musaj te avav leskeri.“

„Ma dara, te oda ča avka,“ phendľas o čhavo, „man e sadžanľi rado dikhel u man dela ole žirostar sigeder sar les.“

„Jaj, oda mek šaj avelas avka, sar šaj avelas,“ phenel e raňori, „ča sar tu ada drom džaha, sem pro drom odarig ko Jastrabiko bar kempel duj kurke u kempel mek pale te avel.“

„The aleske žutinaha!“ phendľas o čhavo u visardľas pes pro čirikloro u urňolas pale ko Jastrabiko bar.

Dešutrin dľivesa the dešutrin raťa našľile. E raňori andro Ružovo diz mek jekha jakhaha rovelas, bo imar has odoj dešuštarto dľives u akor imar lake kempelas te kamavel le šarkaňis u leha te lel vera u pal o čhavo mek na has aňi chiros aňi šuňiben. Imar urňindľas jagale verdaneha ke diz, e raňori izdralas daratar sar osika. Ake durkinel čirikloro pre blaka, joj leske phuterel u angle late terďol šukar terno čhavo, andro čhama duj ruži, andro jakha duj čercheňa u pre čhib rupune huri. Maj lake the dujto jakh žužardľas u andre leste pes zakamaďas u jov andre late.

Androda peľas o šarkaňis andro vudar u sar pre leste dikhľas, hoj imar hino odoj, ča choľatar gravčindľas u visardľas pes pre smola.

Avka pen ile Ružovo dizatar u mukhle les odoj bi o manuša. Sar džan tele, adaj paš eňa hrobende terďol phuro manuš: šero nango, brada bari, šivo.

„Džan,“ phenel, „u pal mande mek aňi na dikhen.“

Dikhen pal peste u ake pes phuterel dešto hrobos, o phuro manuš perel andre u e phuv les učharel andre.

Palľis imar džanas u avle khere ko čhaskero dad. Ada igen paš lende lošaľolas, vičindľas but dženen, kerďas baro bijav peskere čhaske la raňoraha drosinatar the eňa dajendar.

O Mařej baro thagar the e Uliana bari thagarňi

Jekhe chulajes has duj čhave u jon phirenas andro školi. Džikim birinelas, kerelas buťi, kidelas love perdal lende, no hin but, oda hin but, pr'agor ačhiľas leske čučo gonoro. Jekhvar inepende, sar oda has o sikhľuvna sikhade, avle the jon khere: te chal, te ča'ol lačhe haluškendar u mek peske te lel savorestar andal o kher, kaj penge lačhes te dživen. Pre ola inepa has le sikhľuvnenge lošanas, ča pro čororo dad dičholas, hoj les dukhal o jilo, hoj cirdel pharo vodi. Dujto d'ives kampelas lenge imar pale te džal andre škola. O phuro dad bešelas pal o lipovo skamind u andro vasta peske ľikerelas o šero.

„Dado,“ phenel leske oda terneder čhavo, „imar kecivar kamavas tumendar te phučel, so tumenge kempel, kaj sa inepa san sakovar bi e dzeka?“

„Miro somnakuno čhavo,“ cirdňas pharo vodi o dad, „sar te n'avavas bi e dzeka? Tumen mange phenen, hoj tumenge imar ča jekh berš kempel, kaj te agordinen o školi; ča man imar nane aňi grajcaris, savoro mandar cirdňan avri. Gindinavas avka the avka, hoj mek varesave čepo lovore mange tradava, ča hijaba, me imar na džanav sar. Adaj nane aver drom, tumenge kempel te ačhel khere u te chudel andro vasta o pluhos, e kosa the o cepi.“

Kada pes igen na dičholas amare muršenge, hoj jon te keren pre maľa, te orinen, košinen u te mlacinen; dikhel pre pende u gele avri pre dvora.

Ake phenel o terneder phuredereske:

„Phraloreja, me džava ko slugadža andre vojna, odoj hin lokeder dživipen.“

„Lačhes,“ phenel pre oda o phureder, „me džava tuha.“

Le dadeske na phende ni jekh lav, gele u ačhle slugadženge.

Paš o slugadža arakhle pengeri bacht. Neksigeder, čačes, len dine maškar na igen god'aver slugadža; no ča jon has šikovna u achal'onas patranenge, maj sig pen chudne upreder, berš, duj beršenca mek upreder, džikim n'áčhile lendar nekbaredera maškar o slugadža u vašoda, imar akana šaj smelo phirenas ko thagar. Oda mek perdal lende na has dos. Chudenas anglo thagar avka the avka te chochavel, hoj andre savi rajkaňi famel'ija jon peren u sar lengere purvadža avka the avka pele andre bari bibacht. O thagar lenge savoro paťand'ilas, igen len sajinelas u akor rozkazind'as te del len ajci love pro čhon, keci perel te del le kňežaten.

Paš kada lengero ašund'ipen, bisterde jon pre peskero phralipen - bisterde the pro čororo dad.

Ča jekhvar kikiđnas o jilo terneder phraleske.

„Hej, phraleja,“ phenel phuredereske, „amen sam akana barvale raja; ča ko džanel, sar dživel amaro dad, so lestar kidňam savoro. Amare dešutrin beršendar nič na džanas pal leste u jov na šunel pal amende; šukar amendar avľahas, kampľahas amenge choča jekhvar te džal ke leste te dikhel, sar dživel.“

O phureder terd'ilas paš o terneder, — astarde štar šukar graja andre rajkano verdan u urňonas odoj, kaj varekana sar čhave baronas.

*

Maškaroda, so o čhave barval'ile sar bare raja — čororo dad chalas bokh the bida. Beršha pal oda, so o čhave našľile, ul'ilas andro kher jekh čavoro, dine leske nav Maťej. Ča na but pr'oda, parunde la da u korkoro o dad na birinelas te dikhel pal savoro barval'ipen, so mek les has. Neksigeder kampelas te bikenel o statkocis, pal o oda o phuvora the riti u pr'agor the o kheroro. U so has nekgoreder, o čororo

dad koraľiľas pro soduj jakha. So řaj kerelas ada řororo manuř? Chudňas te phirel pal o laće manuřa u o cikno Matej ľidźalas kore dades rovľicaha.

Barvale ćhave le dades khere n´arakhle. Sig bićhade bićhaden pal savore seri, kaj les te roden. Ajci-ajci kaj les rakhle u ande les ke leskere ćhave. Igen darandġile sar dikhle pre dadeskeri bida u sig-sig leske urde řukar gada. Kamenas leske te cinel the řukar kher, aľe jov peske cirdelas ća pal peskero purano kheroro. Aćhiľas pal leskero u mukhle leske the buter love, hoj pre peskero phuripen te na phirel te mangel maro avre manuřendar.

„No u akana aven saste, dado, u řukar tumen adaj ľikerem,“ u kamen pes te mukhel pro drom.

„Mi san saste, dźan Devleha,“ phenel o phuro dad, „ u vař o kamiben tumenge palġikerav. Ća mek řunen! Te tumen o Del avka bachťardas, hoj akana hin tumendar ajse bare raja, — řaj lenas tumare nekterneder phrales tumenca u řaj les bićhaven andro řkoli te sikhavel pes.“

„Laćhes,“ phende, „laćhes, the kada řaj pes aćhel pal tumari dzeka,“ a ile le Matejos peha.

Urňonas peskere řukar graja pale, urňonas sar ududale viľina. The le Matejoske pes kada paćinelas, te dromarel avka rajkanes. Ća avre rajenge pes kada na paćinelas, hoj ile pre peskeri men chulajeskere ćhas. Imar sar maj has paře thagariko foros, visardas pes o terneder phral ko phuredereske, no avra dumaha, kaj o Matej te n´achaľol:

„Ej, řun ake, ale amare neve phraleha oda n´avela laćhes, — řaj pes del avri, hoj the amen sam chulajeskere ratestar u palġis phadľola amaro ařundġipen!“

„Murdaras les,“ phenel o phureder, „ća o Del dźanel, ko jov hino, me na paťav, kaj hino amaro phral, sem oda hin aver parsuma sar amen, het leha, murdaras les!“

„Te murdarel les na murdaraha,“ phenel pr´oda o terneder, „no, dźanes so? Thovaha les mařkar thagereskere řviri, mi aćhel pes leha odoj, so kamel.“

Avka the kerde u dźanľonas, hoj les o dziva řviri maj ćhingerena pro kotera. Ća dzaralo rićh maj ke leste ćuťiľas u dudrinelas pre leste; sidarde ke leste the aver řviri u rućinenas pař leste, — ća nić phuj leske na kerde.

*

Le thagares, paš savo o phrala dživenas, has jekh čhaj - e Uliana, e princezna, so has nabut terneder le Mařejostar. Joj džalas suno, hoj avľas angle lakero hados jekh, phuro, phuroro manušoro u thodľas pre late:

„Princezno Uliano, dža andro žvirosthan¹⁰, odoj tut užarel bari bacht.“

Joj maj ušľifľas, ušľadľas peskere komornen¹¹, hoj laha te džan andro žvirosthan, hoj lake džalas ajso the ajso suno.

„Ej, so odoj pal ajso, sem suno hin ča suno, hoj peske te na phagerel o šero,“ phenenas lake pro jilo o komorna, ta e princezna pale pašľifľas tele.

No so ča indralľifľas, hinke avľas ke late oda manušoro:

„Princezno Uliano, dža andro žvirosthan, odoj tut užarel bari bacht.“

Chuľifľas andal o than, ušľadľas le komornen, kaj laha te džan andro žvirosthan, no avka sar angloda, the akana la lavenca thode tele, hoj, so ajso šaj avel, sem oda hin ča suno. Pale peske pašľifľas, no hinke avľas oda manušoro:

„Princezno Uliano, — oda nane suno, so akana šunes, ča dža andro žvirosthan, odoj pre tute užarel bari bacht.“

Chudňas pes joj tritovar, ušľadľas le komornen, hoj te kamen, mi džan laha, u te na, mi ačhen khere. Imar na šunelas lengere bange lava, ča korkori pes kidňas u o komorna kamle-na kamle, mušinde te džal pal late.

Avle andro žvirosthan, — adaj arakhle jileskere Mařejos, sar peske ačhavel pre ričňňi¹². E princezna les chudňas vastestar u ľigendľas andre andro thagariko diz.

Ňikana pes o Mařej na šunelas avka lačhes sar akana andro thagariko diz, kaj pes bavinelas la Uliankaha. Maj sig šundľal pal čhavo o thagar u diňas les te vičinel. O Mařej leske vakereľas pal savoro, so džanelas, pal peskero dad, pal ola duj raja, so phenenas hoj hine leskere phrala u ada, savo pes le

¹⁰ zverincos; o than, kaj hine o žviri

¹¹ služki

¹² medvedľica

thagareske pačinelas, ta les mukhľas paš peskeri čhaj, bo e princezna Ulianka na kamelas pes te bavinel ňikaha avreha, ča le Maťejoha.

E pricezna beršenca but peske barľas u o Maťej imar na šibrinkinelas kaštuneha aľe trastune chareha. No leskere phrala mek dživenas u ča užarenas pr´oda, kana les thovena tele, kana les murdarena, bo kanastar o Maťej odoj bešelas, ladžanas pen te phirel andre thagariko diz.

Jekhvar, sar sako dľives, kisitinelas e tavibnaskeri dilos perdal e princezna. Ake o terneder phral garudes avľas andre kuchňa u čhidľas andre zumin praškos, savestar sako mušindľas te sovel. La zuminatar chaľas e princezna, the o Maťej ola zuminatar chaľas. Pal o dilos, bavinenas pen andre cimra u ča minuta-duj, soduj džene zasute sar čhinde. Ake pes cirdňas hinke oda terneder phral u thovel len sodujen bi o renti andro jekh hadľos, jekhes paš aver. U oda vašoda, kaj le Maťejos varesar te traden avri dizatar. Palis denašel ko thagar, hoj mi džal te dikhel peskera čha. — O thagar džalas ke peskeri čhaj u sar len odoj avka dikhľas, igen les iľas cholľi, visardľas pes odarig u diňas pes te šunel, hoj len zmarňinela¹³, the le Maťejos, the la princezna, vašoda, hoj joj tromadľiľas avka te čhinel pativ, te anel andre ladž leskero thagariko kokal. Hijaba e phuri thagarňi mangelas le thagares u vakerelas, hoj o čhave hine bi o binos. O thagar na kamelas pal kada ňi te šunel.

„Te imar avka mušinel t´avel,“ phenel agoral e thagarňi, „čoča len ma murdar, thov len pre šifa¹⁴ pro baro moros, te hine došale, merena, te hine bi o binos, o Del len arakhela.“

O thagar kala lava šundľas u maj diňas avri, kaj o solgasa le Maťejos the la Ulianaha te thoven andre šifica, sar duj angušta, u te mukhen len pro baro moros.

*

Ča te o beng na sovel, the o angelos pal peste dikhel, vakeren o manuša; the akana dikhľas pal peste u na mukhľas le čhaven te merel, bo o moros čitľardľas peskero demavipen u iľas e šifica le solgasendar u lokores, maj bi o hangi la ľidžalas peskere paňorenca džikim pes dochudňas ko jekh duralo šukothan maškar o moros u odoj o Maťej la Ulianaha gele avri la šificatar.

„Užar, Ulianko, užar adaj,“ phenel o Maťej, „me džav te dikhel, kaj sam u mek šaj rakhav vareso, so šaj chas.“

O Maťej geľas te rodel, — e Ulianka ačhiľas paš o moros.

¹³ murdarela

¹⁴ loďa

Džal o Mařej, džal u soča kerđas maj penda uštara¹⁵, rakhľas odoj but balen, ča savore has barestar; džal dureder, rakhel guruven, the ole has barestar. Hinke ča džal dureder, - a ake angle leskere jakha dikhel pro baro koškerdo foros, odoj but-but manuša, pherdo slugadža; savoro baruno, barestar; hijaba phirel, hijaba rodel, űikhaj űisavo džido vodi, űikhaj nanušano hangos. Maškaral le foroske pašľolas šukar thagareskeri diz. Keci andro berš dľivesa, ajci blaki pre late; keci čhona beršeste, ajci odoj zorale bare vudara; u keci beršeste kurke, ajci odoj bare cimri. Phirel jekha cimratar andre aver, phirel but, džikim avel ko jekh vudar, — upraleste has pisimen somnakune patranenca u bilave langenca:

„O Mařej baro thagar the e Uliana bari thagarűi.“

Darandľľas olestar o Mařej, bo savoro, so odoj dikhľas, ča kada has perdal leste nekbareder čudos. No chvaladevleske, bandardas e kľamka¹⁶ pro vudar u geľas andre.

Ake adaj andre bari cimra bešelas pro balo dijamantiko tronos jekh phuri, phurori thagarűi. Na but šiva balendar cirdenas pen lake dži tele pre phuv, sar parno, andal khuvdestar cirdlo avri thav; o naja lake barile maj pro duj metri u o muj lake has murščimen sar ajso upre labarduno simiris.

„Av andre, Mařej, av andre!“ vičinel pre leste chrapčimen hangoha, „sem, imar but pre tute užarav. Ma dara u ma dža ajci dur mandar! Šun, so tuke vakerava. Ake ča dikhľal baro koškerdo foros u odoj manušen barestar? Kada savoro varekana has miro, bo me som thagarűake kale šukethaneske. Ča sar terűi kerđom bare bini u palis the peskere romes murdarđom, ta jekh sadžanlo man the sa mire themeha koškerđas u oda avela dži akor, džikim tu n'aveha u na mentineha man avri ole koškeribnastar. Imar trin šel berš, avka sar man dikhes, bešav bi o čalavipen, na dživav, na merav, ča sakovar užarav pre tute. U akana ča dža vaš tiri Uliana, sar marela dešudujto ora, mušines mange tele te čhinel miro šero, dža u av pale sig!“

O Mařej sidardas u maj avľas pale la Ulianaha.

„No, le andro vast o charo,“ phenel e thagarűi, — „u sar marela avri dešudujto ora, čhineha mange tele o šero u na rat aľe duj pelistra¹⁷ urűona avri mire šerestar, urűaľona khatal o šuko than u sa them pes chudela avri andal oda koškeriben. Ča tumen man parunen tel odi blaka, andal savi o pelistra urűona avri!“

No o Mařej pes ladžalas te murdarel la thagarűa.

¹⁵ kroki

¹⁶ kľučka

¹⁷ holubi

„Čhin mange tele o šero, imar marel avri e ora, bo te na, ta aver trin šel berš adaj tuha užarava pro aver Maťejis.“

So šaj kerelas? Iľas andro vast o charo, čhindľas, peľas tele o šero la thagarňake u na rat ča duj parne pelistra urňile avri andal lakero kirlo. Maj sig džalas te parunel la phura thagarňa, avka sar leske phendľas, tel o thagareskeri blaka u sar imar paluno phuvakero koter učhardľas, — urňinde upral leste o pelistra u sa forostar pen den anglal manušane hangi:

„Mi dživel o Maťej thagar u e Uliana thagarňi! Rajaren, rajaren amenge!“

Avka ačhiľas o Maťej thagareske u maj pr'oda kerde bari the lošano bijav.

O Maťej peskera Uliankaha penge šukar dživenas andre kada cudzo them u ľikerenas pen adaj sar khere, bo manuša, so odoj bešenas, len rado dikhenas. Ča na jekhvar-na duvar lengeri god'i denašelas pal o baro moros u buter e Ulianka kamelas te dikhel peskera da the peskere dades.

*

O thagar o Maťej diňas avri, kaj te kisitinen barvale šifi but slugadženca, bešte savore andre u plivinenas lošanas ola seraha, khatar pen varekana jon korkore cikňa šifihaha hojdinenas. Sar imar avenas ke moroskeri sera, ake o phuro thagar diňas pre lende te viľinel; no e Uliana cirdňas avri parno pochtan u o viľinkeriben agordindľas. Imar pre šuki phuv o phuro thagar paťivales paľikerďas somnakune manušen u sar prindžardľas peskere čhaven, jilestar rundľas, peľas pro khoča o mangelas le Devles, kaj leske te mukhel tele ola bini, save pre peste iľas akor, sar len bičhadľas tele moroha andre oja cikňi šifihaha. Sar džanas khere, e Uliana le dadeske vakerelas savoro pal oda, so kerenas u sar penge džihaha akana dživenas.

Sar avle pre thagareskeri dvora, lošake na has agor, e phuri thagarňi len delas angali u but len čumidelas.

Savore — sar phenav — lošaľonas, ča Maťejoskere phrala na džanenas, kaj pes te thovel. Maškaroda, so o Maťej adaj na has, ačhle lendar thagareskere radca u andre lengero baripen igen lenge barile o šinga. Ča akana savoro lengero phujipen avľas avri u jon andre dar na džanenas aver, ča sar oda džungipen te čhivel jekh pre aver.

„Aha, tumen bare chochadune,“ kerďas vika o choľardo phuro thagar, „akana phukavena jekh pre aver? Het lenca, murdaren len!“

U oda pes lenge šaj the ačhilas, te na o Mařej pes pal lende na thod'ahas:

„Užar,“ phenel, „užar, nekududalo thagar, džikim me mange na arakhava mire dades!“

O koro dad dživelas andro peskero purano kheroro; odoj les o Mařej rakh'as u soduj lošatar pre pende rovenas. Palis vičinelas o čhavo le dades peha.

„Ach,“ phenel pr'oda o phuro, „ma vičin man, čhaveja mireja, me imar ča adaj peskere kokala thovava!“

Na sikra-sikricaha diñas pro čhakere lava u avka avle jekhetanes ko phuro thagar.

Ada maj diñas te vičinel ole lačhe čiriklen u banges lenge dikh'as andro jakha:

„U prindžaren ake ale phures?“

„Ach, oda amaro dad!“ phende o phrala.

U chol'ardo thagar pr'oda:

„He, oda tumaro dad, lačho the tromado manuš! U kampelas tumenge tumare tromade dades angal mande te garuvel? Tumen ajse chochadune manuša! Le dades čorores te chochavel, peskere phrales te murdarel, te tel'arel manušen bi o bini u peskere thagares ajci berša te chochavel! Len len odoj pre šibeňa!“

Te na o Mařej, šaj len figindehas. Ča jov n'ačhi'as pes pal lende te mangel džikim o thagar les na šund'as. Ačhile te dživel, ča imar našt'i pen sikhade angle jakha phure thagareske.

U ča akana chudñas o lošaňiben. Bo le Mařejoske the Ulianake dujtovar thode bijav. U sar imar o phure, o terne na birinenas te khelel, te gi'avel, o Mařej la Ulianaha, le phurore dadeha u duje phralenca bešte pre šifa u lošaha plivinde pro košibnastar avri mentindo šukothan maškar o moros.

O Raduz the e Lúdmila

Has jekh thagar; has les trin murša the jekh čaj.

„Ej, romňije!“ phenel jekhvar la thagarňake, „sam adaj but džene, kampil amenge te kerel vareso, avka amendar n'avela nič. Šunes man, bičhavaha jekhes amare čhavendar andro sumnal, mi rodel peske buťi u mi dikhel pal peste, sar džanel.“

„Ta,“ phenel e thagarňi, „the mange pes kada dičhol. Nekfeder avľahas te bičhavahas le Raduzos.“

„Tiro čačipen,“ phenel pale o thagar, „the mangel džal o šero pal leste. Ta, Devleha, bičhav les! Talam varesar pes andr'oda svetos na našavela.“

U bičhade les.

O Raduz pes kidňas la datar le dadestar u džalas plajenca, buchle telune thanenca but d'ives; pr'agor avľas andro jekh baro kalo plaj, has odoj jekh kher. Marelas peske o šero: kadaj man dava anglal; talam man adaj dena buťi te kerel. Andr'oda kher dživenas trin manuša: jekh ježibaba, lakero rom ježibabel'is u jekh šukar čaj, e Lúdmila.

„Mi del tumen o Del bacht, lače manuša!“ o Raduz bandarđas angle lende o šero sar thodas o pindro andre cimra.

„Mi del o Del the tuke,“ phenel pale e ježibaba, „kaj tut adaj ifal?“

„Avlom mange te rodel buti; ifanas man andre solga¹⁸?“

„Oj, čhaveja,“ phenel e ježibaba; „sako kamľahas maro, ča na džanel les peske te sogalinel avri. Savi buti džanes te kerel?“

„Ta, savi buti man adadives dena te kerel. Sem la kerava avka, sar ča džanava. Zorales man thovava andre.“

La ježibabake na has o čhavo pal e dzeka, no o ježibabelis laha vakerđas, ta pr'agor the joj ačhiľas paš leste. Raťi o Raduz lačhes suľas, bo sas igen unavimen pal o drom; tosara, sar phuterđas o jakha, pes kidňas ke ježibaba.

„Chulaňije, savi buti man adadives dena te kerel?“

E ježibaba pre leste dikhľas šerestar dži ko pindre u ifas les ke jekh blakica.

„Dikh,“ phenel, „so dikhes?“

„So šaj dikhav! Dikhav plaj u maškaral than bi o rukha.“

„No, le adi kaštuňi motika. Džaha odoj ke oda than bi o rukha, lačhareha e phuv motikaha u sadzineha odoj rukha; ča avka, kaj dži ko tosara te baron upre, the te lulud'on, te baron pre lende phaba-ambroľa; u tosara mange len aneħa imar lače - te chal len. U akana denaš!“

O Raduz peske phagerelas o šero, sar avľas ke oda čučo than: So šaj me adaj kerav, sem pal kajso manuš ňikana na šundas, ajsi bari buti kaštuňa motikaha u mek avka sig! Chudňas te kopalinel; ake maj duvar-trival lačhes na kopalindas, imar leske e motika phadifas pro duj dondes. Dikhelas, hoj leskera

¹⁸ služba

buřatar n'avela řiř. řhid'as akor pestar o phagerdo kařt la motikatar, beřtas peske tel o bukoso u odoj phara vod'aha uřarelas.

Mařkaroda e jeřibaba tađas řamben u phend'as la řudmilake, kaj te řidřal o dilos le solgaske. E řudmila dřanelas, pal soste oda dřal, ta sar e jeřibaba geřas avri, iřas jekh rařori, so has pro skamindoro u lařhes peske thođas andro řero, sar odi rařori pařfolas. Mek peske marelas o řero: Sar oda řororo chala ala řambi? Lav manca miro dilos u dava les leske.

Avka pes iřas ko Raduz u rakhřas les phare jileha tel oda bukoso.

„Ej,“ phenel, „sem ma cirde ajso pharo vodi! řařes, e chulaři tuke biřhad'as tade řambi pro dilos, řa me len řhid'om avri pre phuv u gindind'om mange: Vaj sal hodno len te chal? Ta vařoda and'om tuke miro chaben. Ma dara pal e buři,“ vakerel dureder. „Dikhća pre adi rařori! řhinava laha pal kaja phuv u savoro dři tosara avka barola, lulud'ola u o phaba-ambrořa barona, avka sar tutar e chulaři mangřas.“

Ake o Raduz na dřanelas sar la řudmilake te palřikerel.

E řudmila demađas la rařoraha pal e phuv, maj sadzimen rukha chudne te barol, te lulud'ol, o phaba-ambrořa te barol. O Raduz maj lořalřřas, chařas olestar, so leske e řudmila and'as; vakerelas laha, u kamřahas laha te vakerel dři ke rat, řa lake kampelas sig te dřal khere.

Tosara o Raduz and'as o phaba-ambrořa la jeřibabake. Joj na pařalas, hoj o Raduz ajso buři anela dři pr'agor, ta sar savoro dikhřas, bond'arelas le řereha.

„No u adađives savi buři man dena te kerel?“ phuřel o Raduz.

E jeřibaba les iřas ke dujto blakica u phuřřas lestar so odoj dikhel.

„So dikhav, řa jekh partocis barendar khatalal barardo burena.“

„Akor, le e motika pal o vudar u dřa odoj! Lařhar o partocis, sadzin odoj mořakere agocenca u tajsja mange an drakha.“

O Raduz geřas u chudňas te řuřarel o partocis. Talam řa jekhvar ola kařtuňa motikaha na demađas andre, imar pes leske pro trin kotera phagřas.

„So tuha avela, bibachtalo manuš?“ marel peske o šero.

O destos čhidás pestar u sar murdardo beštás peske pro bar. Bo na delas pes aňi te gindinel pal oda, hoj oja buťi šaj vareko kerđahas dži tosara. Ta bešelás phare šereha u užarelas, so pes ačhela.

Khere leske e ježibaba tadás jekh piri sapenca u paš o dilos phendás:

„Ludmilo, kide tut u řidža kada chaben le solgaske.“

E Ludmila la šundás u maj iľas peha raňori u the peskero dilos.

O Raduz imar na džanelas te užarel kana avela u ča avka leske o jilo lošaliľas sar la dikhlás dural te avel.

„Mištes,“ phenel, „hoj aves; dikhes, me adaj bešav tosarastar phare šereha; e buťi mange nisar na džal, mek the e motika pes mange phagľas; te tu mange ne žutines, manca avela nalačhes.“

„No, imar tuke ča ajci ma phager o šero,“ vakerel e Ludmila. „The te e chulaňi tuke bičhadás tade sapa, ča me len pre phuv čhidom u andom tuke miro dilos. ľom the odi raňori; amen odi maľa drakhenca keraha u tajsja o drakha leha tuha.“

O dilos leske thodás andro vasta, pal e phuv čhindás raňoraha. U maj pes chudňas te sadzinel, te barol, te luludol u o drakha baronas.

Mek pr´ada lošaliľe; palis e Ludmilka iľas e kučori the e rovľica u džalas khere.

Tosara avľas o Raduz le drakhenca. E ježibaba na paťalas peskere jakhenge. Mangelas peske nevi buťi. ľľas les maj ke trito blakica u phendás leske, kaj te dikhel, so odoj dikhel.

„So dikhav, ča but bare bara the bura.“

„No, no olendar mange dži tosara melineha aro u pekeha maro. Te kada na kereha, phujes tuha avela!“

O Raduz the sikra darand'ilas, hoj les avka daravelas, ča so šaj kerd'ahas? Gel'as ča pal peskeri bući.

No ola phaba-ambrofa the ola drakha na džanas la ježibabake andal o šero.

„Phureja,“ phenel le ježibabel'iske, „oda našći avel čačes. Ola amara čha musaj te avel vareso ole solgaha; bo jov korkoro oda našći kerd'as. Kampil mange pal kada te džanel u pal'is len lačhes avri poťinava. Džava le diloha me korkori.“

„Ta,“ vakerele o ježibabel'is, „so kames tu te vakerele? E Ľudmila hińi lačhi čhaj. Imar čirila džanas, hoj lake šaj paťas. Na kampil te dilińaol. De oleske smirom, kampil tuke pal lende garudes te dikhel?“

„No, no, phureja, sem dikheha. Man ča kada chal.“

„Chal, na chal,“ phenel pale o ježibabel'is, „imar dosta! Na kereha mange adaj binos.“

E ježbaba pr'ada na phend'as pale.

Hinke maškaroda tad'as jaščura u bičhad'as la Ľudmila le diloha. Čačes, e čhaj imar džanelas peskero pal oda pal so vakereñas o phure u hoj o phuro dudrinelas, vašoda the e rańori il'as pal o skamind, tel e leketa garud'as u sar te na džanelas pal ņisoste, la piroraha odarig gel'as.

O Raduz imar varesave bara phagerd'as, — ča kaj mek pal o aro the maro. Pre Ľudmila užarelas nervozno sar les o suva te phosavenas, ča pro agor la dikhl'as, sar ke leste sid'arelas.

„Kampelas mange,“ vakerele dural, „tade jaščura te anel, ča somas choľamen, hoj tuke ajso džungalo dilos bičhaven, ta sigeder tuke and'om miro dilos,“ — u thoďas les leske andro vasta jileskere asabnaha.

„E chulańi imar peske il'as andro šero, hoj tuke žutinav; ča o phuro la and'as avri peskera dumaha. Kampelas ča sikrica u joj korkori tuke and'ahas o dilos, ta Devla, arakh! — maj prindžard'ahas, so keras u paš kada the me the tu o dživipen našad'amas.“

„Ach, mri vod'ori, sem me dikhav, sar mange tu žutines.“ phenel o Raduz. „Ča sar tuke kada pale visarava.“

Avka šaj mek dureder denas dumi, ča e Ľudmila leske leperd'as, hoj kampil the e bući te kerel. U avka ča jekhvar-duvar čhind'as pal ola bara-bura, maj upre bariľas malmos u imar o malmoskero bar mel'inelas. O aro pes kidelas andre balańi, o maro kišńinelas u andro bov labolas jag.

Palis pes e Ljudmila kidnas u sidarelas khere.

Tosara o Raduz andas peko maro u e jezibaba maj andre choli na pukindas. Ča savo likerdas andre peste u phendas leske:

„Dikhav, hoj savoro kerdal laches, so kamavas; akana tuke pal e buti sikra ačhav.“

*

Ratilas. E phuri pal varesoste vakerelas le phureha u palis phendas le Raduzoske, kaj te chivel pañi andro kotlos. Sar imar hordindas ajci pañi, keci kampelas, thodas le phures te terdol paš o kotlos, kaj te dikhel kana o pañi chudela te tadol u imar sar tadola, ta la te uštavel. Afe e Ljudmila andas le phureske zoralı mol, ta latar indralilas. Palis avlas ko Raduz u phendas leske:

„Dikhes, sar oda hin: Tut andre oda kotlos tavena, te mek tut adaj tosara arakhena. Ča me tut mentinava avri pharipnastar, džava tuha, te mange solachareha, hoj pre mande ñikana na bistereha.“

O Raduz lake lošaha solachardas, sem the bi oda, pro sumnal na has ñiko, ko la lestar ilahas. E Ljudmila akana chungardlas pro kašta andre jag, e čarovno rovlica ilas peha, kidne pen u sidarenas de džal odarig.

Maj na but paloda o jezibabelis uštifas.

„Solgasina,“ phenel, „tu mek soves?“

„Na sovav,“ phenel pale o chungard, „ča mek na phuterdom o jakha.“

Sikricaha pale o jezibabelis:

„Solgasina, ušti, de mange o ciracha!“

„Maj, maj,“ phenel o chungard, „ča čepo užaren, maj ča uštav upre!“

Androda uštifas the e jezibaba:

„Ludmilo, ušti upre, de mange mire gada!“

„Maj, maj,“ phenel o chungard, ča man čepo kisitinav!“

„U s’oda hin ajso,“ phenel e ježibaba, „hoj tut ajci but kisitines?“

„Imar džav,“ phenel o chungard.

E ježibaba imar na kamelas te užarel, hazdľas o šero u dikhľas ča čučo hadľos.

„Kaskere benga, phureja, sem jon adaj nane! Dikhes čuče thana. Denašte!“

„Mi len o perumos te chudel!“ phenel o ježibabelis.

Androda uštile andal peskere thana u e ježibaba ča hundrinelas:

„Oda ča odi tiri paťivali Ludmilka, joj šukares kerďas. Ča tu the dujtovar paťa ola čhake, dilineja!“

O phuro dikhenas tele pre phuv, pre peskere pindre.

„U akana ča sig pal lende, hoj len maj chudes u anes pale.“

O phuro pes kidňas u urniľas.

*

Ake phenel e Ludmila le Raduzoske:

„Joj, sar ča mange labol loľi čhamori, dikh pal tute, miro somnakuno, so dikhes palal pal amende?“

„Na dičhol nič,“ phenel, „ča jekh kaľi chmara urňol pal amende.“

„No, oda hino o phuro pro kalo graj,“ phenel e Ľudmila. „Ačh, akana kempel amenge te žutinel jekh avreske!“

U demaďas la raňoraha pal e phuv, adi pes visardas pre maľa. Maj bariľas pšeňica u les odoj thodas te terďol, kaj latar te marel avri o zarnos u sar avela o phuro, kaj leske godaha te phenel pale

Androda avľas o phuro pre kaľi chmara bare brišindeha the ľegoha, maj odi pšeňica savori na cirdňas avri.

„Ach, phureja,“ phenel leske oda manuš, „sem mange odi pšeňica savori na čhingeren avri, the mange latar vareso mi ačhel.“

„Sem me la tuke mukhava,“ phenel pale o phuro u mukhel pes tele la chmaratar, „ča mange phen, na dikhľal ajse dujen kadarig te denašel?“

„Oj, akorestar, so kadaj kerav la pšeňicaha, kadaj pes mek aňi mulo vodi na sikhadas; ča sar kaja pšeňica šejinenas, phenel pes, kaj akor kadarig varesave ajse duj džene džanas.“

O ježibabelis bondardas le šereha, našľiľas andre kaľi chmara u geľas khere.

O Raduz the e Ľudmila maj pen kidne u džanas dureder.

„So ajso kerďal, chulajina,“ phučel e ježibaba le phurestar, „hoj avka sig avľal pale?“

U jov:

„Ko džanel, kaj ola duj hine; me nisavo vodi na dikhľom, ča jekhe manušes paš o žňiva the pšeňica.“

„Ta so dikhes, sem oda has jon. Ach, avka tut mukľal te chochavel. Vaj našľi ola pšeňicatar choča jekh klaskos aneľas khere? Ušľi, maj dža pal lende.“

O phuro pes ladžandířas u urńilřas odarig.

*

Ake e Ľudmila phenel le Raduzoske:

„Ča na avka mange labol miri balogno čhamori, dikhča pal amende, mro guloro, so dikhes pal amende?“

„Na dičhol nič,“ phenel, „ča jekh kalí chmara pal amende urńol.“

„No, oda hino o phuro pro kalo graj,“ phenel e Ľudmila. „Ačh, akana amenge kempel te pomožinel jekh avreske!“

U demađas la rovlicaha pal e phuv, odi pes visardřas pre mařa u joj pes pre mařa visardřas. Les odoj thodřas te čhinel tele la pšeńica vařoda, kaj sar avela o phuro, hoj leske gođaha te phenel pale.

Androda urńilřas odoj o phuro pre kalí chmara briřindeha the řegocenca, maj savori pšeńica avri na mardřas.

„Ach, phureja,“ phenel leske oda murř, „sem na maren mange avri savori pšeńica, kempel, hoj vareso latar the mange te ačhel.“

„Sem la tuke mukhav,“ phenel pale o phuro u mukhel pes tele la chmaratar, „ča mange phen, na dikhřal adarig duj terne manuřen te denařel?“

„Oj, kanastar adaj kerav butí, adarig mek ańi vodi na geřas; ča kana adi pšeńica řejinenas, hoj ajse dujdžene kadarig džanas.“

O ježibabelís bondřardřas le řereha, nařilřas andre chmara u de geřas khere.

O Raduz the e Ľudmila maj pen kidne u džanas dureder.

„So ajso kerđal, angluno chulajina,“ phenel e ježibaba le phureske, „hoj avka sig avřal pale?“

U jov: „Ko džanel, kaj našlile; me nisavo vodi na dikhľom, ča jekhe muršes, so kerelas buti la pšeňicaha.“

„Soha tuke mares o šero, sem oda has jon, avka tut diňal te chochavel! Ake, našti andal khere choča jekh šeroro pšeňicatar. Dža, denaš pale pal lende.“

Le phureske bandiľas o muj u urňiľas odarig.

„Ej,“ phenel e Ľudmila, „ča na avka mange labol miri balogno čhamori! Raduz, dikhča, so pes pal amende kerel?“

„Nič,“ phenel ada, „ča jekh šivo chmara pal amende urňol.“

„No, oda hin o phuro pro šivo graj. No, ma dara, ča leske godaha phen pale!“

Ake joj demaďas la raňoraha pal peskeri stadi, kerďas pes lestar khangerori; joj pes visardas pre mačľori u mek but aver mačľora khatar peste kerďas. Raduzostar kerďas ajse dromarduneske, hoj odoj andre odi khangerori te vakerel le mačľorence sar rašaj.

Maj androda urňiľas šivo chmara jiveha u ajse šileha, hoj maj o dachos pukindas. O ježibabelis beštas tele le grajestar u avľas andre khangerori ko dramarduno.

„Hoj, na dikhľan adaj,“ phenel, „duje dromardunen, jekha čha u jekhe terne čhas?“

„Kaj pen adaj ilehas,“ phenel pale dromarduno, „me ča kale mačľorence, kanastar adaj bešav, šukar vakerav. Ča varekana, sar kadi khangerori ačhavenas, akor kadarig dujdžene džanas. No, mange na kampil, kaj mange andre ajso šil te mukhen, bo mange o sikhľuvna faďinena.“

„No, ma dara, sem džava, sem the hjaba dži ke tumende avľam.“

Oleha urňiľas odarig.

E phuri les imar avri užarelas u sar dikhľas, hoj hino korkoro, maj pre leste kerďas vika:

„Ake, tu bitangona, hinke pale ňikaha na aves, ča kaj len mukhľal?“

„Kaj ča len tuke mukhľomas, te len ňikhaj na dikhľom? Ča jekh khangeri odoj terďolas u jekh dromarduno odoj vakerelas le mačhľorenca. U the pre lende mukhľom ajsa baro šil, kaj odoj maj savoro šaj fad'ind'ahas.“

„No, tu dilineja, sem oda has jon. Šaj, choča jekh šidľa n'and'alas khere? Sem užar, me len chudava!“

Avka pes joj chudňas u urňilas odarig.

„Ej,“ phenel hinke e Ľudmila, „ča na avka mange labol miri balogno čhamori! Dikhča pal tute, Raduz, šaj pal amende vareko denašel?“

„Talam šaj, sem jekh lolo chmara amen imar dochudel.“

„Oda hiňi e phuri ježibaba pro lolo graj; džia akana has, avka sar has, ča akana musaj tutar te ačhel zoralo murš, kaj la te chochavas. Dikh, me man visarava pre somnakuňi kačka u pal kada moros plivinava. Tu tut čhiv tel o paňi, kaj tut te na labarel; u sar man kamela te chudel, akor tu chuťi ke oda lakero lolo graj, chude leske o kantaris¹⁹ u dureder, tu imar ma dara!“

Akor imar e phuri ke lende urňilas ajsa jagaha, hoj savoro khatal labard'as. Paš o moros beštas tele le grajestar u kamelas la kačka te chudel. Ča aja lake denašelas u god'aha la cirdelas pal peste džikim na has dur le grajestar. Akor o Raduz chuťilas avri andal o moros u le grajeske chudňas o kantaris. E kačka maj urňilas ke leste, visard'as pes raňorake; bešte pro graj u urňile odarig pal o moros.

Sar kada e ježibaba dikhľas, chudňas len te košel. Le Raduzos košťas avka, kaj maj te bisterel pre Ľudmila, sar la vareko anglunovar čumidela. U pre Ľudmila vičind'as:

„Tu čhaje, mi ajse efa berš ole galganoħa te na džives.“

La ježibabake kampelas sa drom te džal pale pro pindre; savore kumšti našad'as u lakero rom la and'as avri pro asaben, hoj pes diňas avka te chovavel.

O Raduz the e Ľudmila imar urňonas ole grajeha, maj urňinde andre oda foros, kaj bešenas le Raduzoske o daj the o dad.

¹⁹ ohlavka; Jekh ajse šejendar, so hin le grajes pro šero.

„So hin adaj nevo?“ phučľas o Raduz jekhe manušestar, so les arakhle avri le forostar.

„Ta so ajso?“ phendľas pale oda manuš, „amaro thagar the leskere čhave savore mule, ča e phuri thagarňi ačhiľas u the joj ča rovel pal jekh lakero čhavo, so hino varekaj andro svetos. Ta vaš kada savoro džan ča bare pl'etki u halasinas amen maškar amende pal oda, ko ačhela thagareske.“

„Mule?“ phenel o Raduz, „ta oda čačes nane lačhes.“

Androda mukhľas pestar le muršes u cirdľas la Ľudmila seraha.

„Džanes, so keraha? Tu ačheha adaj paš adi raňigori, bo ajsi savi sal, andro čhingerde renti, našťi tut sikhaves angle miri daj. Garuv tut pal kada buchlo veš u užar pre ma, džikim na avava pale. Me maškaroda džava odoj andre u te man prindžarena u thovena thagareske, ta me avava šukar rentenca pal tute.“

E Ľudmila pre ada ačhiľas. O Raduz geľas adre diz. E daj les maj prindžardľas, phuterde vastenca denašelas angle leste, iľas les andre angali u kamelas les te čumidel, ča jov pes na diňas. The okla savore les prindžarde, thagareske thode, kerde baro skaminda chabeneha u šukares pen bavinenas.

O Raduz, čhindo dromestar, pašľiľas peske sigeder sar okla manuša u avka sar sovelas, avľas leskeri daj u čumidľas les pro soduj čhama. Akorestar bisterďas jov pre peskeri Ľudmila. The palis iľas peske avra džuvľa romňake.

Korkorori Ľudmila but rovelas, na džanelas, so akana kerela. Na džanelas, čorori, kaj te džal, ta terd'iľas peske nadur la dizatar paš jekh chulajeskeri dvora u bariľas latar jekh šukar topoľis. Ada topoľis čhivelas šukariben pre sa dvora, the pre baro than, ča o thagar leha na džalas avri pre jekh. Phagerelas peske o šero, bo andal peskeri blaka našťi dikhelas dureder vaš kada baro topoľis. Ta diňas les te čhinel tele. O chulaj igen les mangelas, kaj oda šukar veš te na čhinel tele, ča o thagar les na šunelas u diňas oda topoľis te čhinel tele.

Maj na but paloda, maj arde paš e diz bariľas upre šukar ambroľin, pre savi baronas somnakune ambroľa. U sar len ke raťi čhingerenas tele, dži tosara hinke lendar has pherdo. O thagar len diňas sako d'ives te čhingerel tele u kada veš has leske igen ko jilo. No, e thagarňi paš kada rušelas.

„Kamav, kaj adi ambroľin,“ vakerelas e thagarňi, „so neksigeder te merad'ol, ajci man kada veš chal.“

O thagar laha but vakerelas u mangelas pes lake, kaj te del oleha smirom, hoj o veš hin ajso šukar. Ča e thagarŋi ajci but banges vakerelas, hoj o thagar našči kerdas nič aver, ča diñas odi anbrofin te činel tele.

Ola eŋta berš imar avenas ko peskero agor. Visardas pes akor e Ľudmila pre somnakuŋi kačka u tel e thagareskeri blaka pal o paŋi adaj the odoj plivinelas u gagotinelas. Sar la o thagar dikhľas, avľas leske andro šero, hoj ajci kačka imar varekaj dikhľas. Ta diñas la te chudel. Ča na has ajso manuš, savo la chudňahas. Diñas vašoda te vičinel le mačhengeren the ole manušen, so chuden le čiriklen andal sa them, ča aŋi lenge pes na delas la te chudel. O thagar dľives dľiveseha buter peske aleha phagerelas o šero.

„Vašoda, hoj oda hin avka,“ phenel jekhvar, „kaj mange ŋiko na kerel pal miri dzeka, džava me korkoro bacht te probinel.“

Ta geľas ko jazeros u mukhľas pes pal e kačka. E kačka les but ľidžalas pal peste upre-tele, jov furt pal late; pro agor la avka the avka chudňas. Maj, soča la chudňas andro vasta, somnakuŋi kačka pes visardas pre šukar Ľudmila u phendas:

„Vaš miro paťivaľipen na diňal man šukariben pale! Ča me tuke oda mukhav tele, bo kampelas, kaj pes ada avka te ačhel.“

O lošalo Raduz iľas peskera Ľudmila andre diz u ľigendas la ke thagarŋi.

„Adaj hiŋi,“ vakerel, „adaj hiŋi odi, so mange ajcivar o dživipen arakhadas; joj avela miri romŋi u na aver.“

Maj ola peskera romňa mukhľas te džal het, iľas peske la Ľudmila romňake. Mek jekhvar kerde bijav, akana bareder u avka dživenas penge bachtales - u dživen dži adaďives, te na mule.

Mišoskero gerekocis

Kaj has, kaj na has, has jekh bari uči diz. Andre odi diz dživelas barvalo raj peskera romňaha the čhajaha. Ča pre čorori džuvľi jekhvareste avľas baro nasvaľipen; nasvaľilas pro meriben. Sar dikhľas, hoj imar ole nasvaľipnastar na ušľela upre, thoďas duma peskere romeħa:

„Dikhča, te mek jekhvar leħa romňa, ta le ajsa, savi me somas, na šukareder, na džungaleder,“ u soča kada phendľas, muľas.

Mištes; jov ačhiľas phivleske u ada ľikerelas maj jekh berš. Jekhe beršeha leske avľas pre dzeka hinke te lel romňa. Ake maj bičhadľas savore serenca peskere bičhaden, kaj leske te roden ajsa džuvľa, savi has leskeri muľi romňi. O bičhade phirenas but, ča ajsa džuvľa ňikhaj našľi arakhenas. Le rajes dukhalas o jilo u ňisostar pes na radinelas. Ča jekhvar geľas peske te dikhel peskera čħa u paš kada pes leske dičħolas, hoj dikhel pre peskeri muľi romňi. Maj peske iľas andro šero, hoj joj musaj te avel leskeri romňi.

Jekhvar pal o dilos avľas andre lakeri cimra, bešľas peske pal o skamind u chudňas laħa te kerel pherasa. Šunelas pes paš kada igen lošanes. E čħaj pes oleħa radinelas, bo imar čħirla les na dikhľas ajses. Čorori, na džanelas, save figľi leske pal o šero phiren. Maškar o dumi — jov avka šukar džanelas ke ada te avel — phendľas lake, so kamel te kerel. Sar kada šundľas e čħaj, igen ladžandĩľas the darandĩľas.

„Ach,“ phenel, „mro dadoro, tumen tumenge maren o šero oleħa, hoj ačħava tumenge romňake? E čħaj romňi dadeske? Sem ada avľahas baro binos!“ u pašoda chudňas te rovel.

Čħa jov na diňas pal lakero u the te chočso kerela — joj musaj te avel leske romňake.

„No, te kampil mange kada te kerel, ta kerava,“ phend’as pro agor e čaj, „ča sigeder na džava pal tumende, džikim na dena te sivel šľajera čercheňendar, save pen den andre škarupica jandrendar te garuvel.

Kaj len iľas, kaj len na iľas, — o dad sikhad’as lake šľajera čercheňendar. Has šukar, the la čhake pen pačinenas.

„No, čhaje miri, tajsa laha solach,“ phend’as o dad.

„Ej, mek na, dado, ča te mange dena te sivel čhonengere šľajira.“ u mukhl’as les korkores.

O dad pre ada rušelas. „Kaj ča hinke kajse šľajira lava?“ marelas peske o šero. Ča but na but the ola čhonengere šľajira arakhľas u korkoro len la čhake and’as.

„No, mri čaj, imar tut hin savoro, so tuke phend’al, tajsa džava te lel solach.“

„Ej, mek na, dado, ča te mange dena te sivel khameskere šľajira.“

The ala diňas te anel.

„Ča akana imar av,“ phenel, „džas andre khangeri!“

„Mek našťi džav,“ bond’arel e čaj, „ča te mange dena te sivel gerekocis mišengera cipatar, andal mange dičhona avri ča o jakha; u palis mange arakhena muchľi, ajsi, te pre late vičhina: ‚Angle mande d’ives, pal mande rat,‘ ta man ňiko na dikhela. Bo na kamav, kaj pre mande o manuša te dikhen, sar džava mire dadeha te lel solach u mange vašoda kampela pes te ladžal.“

Avka the avka, o dad the kada kerd’as.

„No,“ phenel, „čhaje miri, imar tut hin savoro, soča tiro jilo kamelas, tajsa mušines manca te lel solach.“

E čaj ňič na phend’as, ča kerd’as le šereha avka sar te avelas leha pre jekh.

O raj barikano, hoj imar savoro hin pal leskeri dzeka, geľas te sovel; a e haj aňi na korardľas o jakha. Sar o baľno pal jepaľ rat anglunovar giľadľas, uľtľľas upre, — hidľas pre peste o gerekocis miľendar, trin ľľajera andro ľkrupini jandrendar iľas peha u — „angle mande dľives, pal mande rat“ — mukhľas pes buchle sumnaleha.

Dľalas, dľalas u but dźenen arakhelas, ňiko la na prindźardľas, a avľas andro jekh baro veľ u oda has imar raťate. So ľaj adaj kerel? Daralas dzive źvirendar, hoj la raťi te na chan. Ta akor cirdňas pes upre pre jekh uo rukh u odoj uźarelas dźikim na chudňas te dľivesaľol.

Ipen akor has andre oda veľ jekh terno thagar, chudelas źviren. Mukhľas tele le lancendar le rukonen u ala chudne te denaľel pal sa veľ, a ňisavo źvirengero sungos na arakhle. a maj pre oda chudne sa kirlendar te baľol. Le thagareske maj chuťile avri o jakha u dikhelas sava seratar pen sikhavena o źviri, a ola na kamenas te chuťel avri. Hjaba uźarelas, ta peľas leske andro ľero: „Ta dźav paľeder ke ola rukone,“ — bo kamelas te dźanel, soske ola rukone a paľ jekh than baľon. Avľas ke lende u adaj dikhel, sar khatar jekh rukh chuťen u upre le piskenca baľon. O thagar dikhel khatar peste, rodel, so oda ľaj avel u androda dikhel pro rukh varesavi čudno potvora. Cirdňas upre e kuľa, mirindľas u androda ľunel te viinel:

„Ma viľin, ma viľin, sem me na som o phuj, me som o laho.“

O thagar ačhilľas u phenel pale:

„No, te sal o laho, av tele!“

Jov geľas tele, peľas angle leste pro khoa u mangelas les, kaj lake ňi te na kerel, ale kaj la te lel pre peskeri dvora, hoj leske oa kaľta hordinela u andro bov labarela. O thagar diňas pre lakero mangipen u iľas la peha. Ake savore, ko la dikhle, dikhenas u asanas pre ajsi udno stvora.

*

Amari haj andro gerekocis miľendar kerelas peskeri butľ andre kuchňa u vaľoda, hoj has ľikovno, o kucharis la aľarelas. Kada avka dľalas varesavo asos.

Jekhvar kerenas andre oda isto foros trin khelľbena. The o terno thagar pes kisitinelas pre ada khelľben u viindľas, hoj leske te anen źuźarde ciracha. E haj andro gerekocis miľendar leske len andľas. a sar la o thagar dikhľas, igen ofľisalľľas:

„Imar,“ phenel, „nane ňiko aver ko mange šaj sogalinel?“ — u čhid’as o ciracha pal late. Mušide leske te anel aver ciracha u palis pes kidñas u geľas pro oda kheliben.

Amari čhaj phučelas le kucharistar, bo kamelas choča klejengera chevoraha te dikhel, sar odoj khelena.

„Ej, tu čudakona, maj odoj ča zavadzinehas,“ bandarđas pre late o muj o kucharis, „beš tu adaj andre tiro kutos!“

Ča maj pre ada mukhľas la.

Joj čhid’as pal peste tele o gerekocis, urđas pre peste čercheňengere šľajira u „angle mande d’ives, pal mande rat“ našt’i la dikhľas aňi duchos, ča te pes sikhad’as odoj, kaj khelenas. Soča avľas andre, ake savore visarde pre late o jakha u o terno thagar imar na dikhelas pal aver raňora, ča khatar late bondaľolas, laha vakerelas u laha khelelas. Ake lake šeptind’as andro kan, kaj leske te phenel, ko joj hiňi u khatar joj hiňi? E čhaj asandiľas u phend’as:

„Me som Cirachacebice dizatar,“ u maj pre oda sar avľas, avka geľas u „angle mande d’ives, pal mande rat“, — ňiko la imar na dikhľas dži akor, džikim na avľas khere.

Ake o čercheňengere šľajira pale garuđas u urđas pre peste o gerekocis. Le kuchariske palikerđas gulorenca, so la odoj paš o kheliben dine.

O terno thagar avľas pale khere na igen lošano; vareso leske pašľolas andro šero. Maj dujto d’ives vičind’as peskere god’averen, hoj leske vareso te phenen pal e Cirachabice diz, ča jon na džanenas pal ada ňič. Savoro ačhil’as avka.

Hinke has kheliben u o thagar pes kisitinelas te džal. Diňas pes anglal, kaj leske te anen paňi, kaj pes te morel. E čhaj andro gerekocis leske and’as paňi andro baro čaro; no o choľamen thagar chudñas o čaro u čhid’as les lake andro dumo, hoj jov pes morela ajse paňeha, so leske popolvaris anel? U mušinde leske te anel aver paňi.

Sar pes o thagar imar kisitind’as u geľas avri, amari čhaj hinke phučelas le kucharistar, bo kamelas choča klejengera chevoraha te čhivel jakh pre oda kheliben. Sar la mukhľas, urđas pre peste čhoneskere šľajira u „angle mande d’ives, pal mande rat“ avľas peske odoj, kaj khelenas. Sar la o terno thagar dikhľas, lošatar maj andal e cipa chuľiľahas avri. Avka but pes leske odi čhaj čhoneskere šľajireha dičholas.

Ake hinke latar phučel, ko hiñi, khatar hiñi; ča pheras seraha, hoj mi phenel čačipen. E čaj šukares asandil'as u phenel:

„Me som Čarocebice dizatar.“

U oda hiñi tiri phen, vaj amalina, so načirla has pro khel'iben andro čercheñengere šlajira?“

„He,“ phenel, „oda hiñi miri nekfeder amalina; joj hiñi Cirachacebice dizatar.“

Palis mek sikra pes bavinelas; ča jekhvareste sar avlas, avka ge'as het, u „angle mande d'ives, pal mande rat“, kidnas pes te džal khere, o čhonoskere šlajira garuđas u o gerekocis urđas pre peste. So la dine o gulore, savoro diñas le kuchariske.

Le terne thagareske na has andro asaben. Diñas te vičinel peskere godaveren, ča jon pal Čarocebice diz na džanenas añi ajci so džanelas jov. Ačhil'as savoro avka u o thagar phare jileha užarelas pro trito khel'iben: či hinke šaj dikhel ola šukara čha?

Sar pes kisitinelas pre oda trito khel'iben, vičind'as, hoj leske te anen kangli, kaj peske te uchanel o bala. E šikovno čaj andro gerekocis and'as e kangli, ča o thagar chol'isal'il'as u čhid'as la lake andro šero. Mušinde leske te anel aver.

O thagar ge'as avri u o kucharis mukhl'as la čaj, kaj te dikhel pro khel'iben perdal klejakeri chevori. Urđas pre peste khameskere šlajira u „angle mande d'ives, pal mande rat“, na dikhl'as la ñiko džikim pes na arakh'as maškar o खेलавна. O barikano terno thagar l'ikerelas pes paš late u ñikas aver ke late na mukhl'as. Hinke latar phučel, hoj leske te phenel, ko joj hiñi u khatar hiñi? U kaj leske te paťal, hoj la rado dikhel, ta diñas lake somnakuñi angrust'i. E čaj pre leste asandil'as:

„Me som,“ phenel, „Kanglicebice dizatar.“

„U prindžares olen, so has paš okla khel'ibena, jekh čercheñengere šlajirenca, aver andro čhoneskere šlajira?“

„Sar len te na prindžaravas,“ phenel e čaj, „sem oda mire nekfeder amalina, jekh Cirachacebice u dujto Čarocebice dizatar,“ — u imar pes kidelas te džal khere. O thagar kamelas te džal laha, ča jon na kamelas. Sar ge'as avri, o thagar maj pal late, hoj musaj te dikhel, kaj džala. Ča joj peske phend'as: „Angle mande d'ives, pal mande rat,“ — u jekhvareste leske našil'as jakhendar. Avlas khere, o khameskere šlajira garuđas u o gulore hinke diñas le kuchariske.

*

O thagar has sa diliňardo. Ńi te chal, Ńi te pijel pes leske na kamelas. Ča kana na kana peske diňas te tavel demikatos. O kucharis tavelas o demikatos, e čhaj andro gerekocis khatar leste bondaľolas. Sar čhindas mare, e bryndza kisitindas, čhidas lon u kerado paňi upre savoreste, ake la vareko vičindas. E čhaj maj chudňas o čaro, na dikhľas, hoj lakeri angruŃi peľas andro čaro u ľigendas o čaro le thagareske. O thagar terďolas paš e blaka, na dikhelas, ko leske oda demikatos anel. Sar beŃtas pal o skamind u lelas peske le demikatostar pro taňiris, ake vareso dikhel andro čaro, dikhel u ade arakhel peskeri angruŃi. Maj vičindas le kucharis.

„Ko kada tadas?“ phučel.

„Me,“ phenel pale o kucharis.

„Ta, the tuke peľas angruŃi andro čaro?“

„Mange na peľas,“ bandarelas pes o kucharis.

„Ta kaske?“ choľisaľol o thagar.

„Me na džanav,“ jajkinel čororo daratar, „ča te oja potvora, bo musaj te phenav, joj andas oda demikatos pro skamind.“

O thagar choľisaľiľas, hoj leske bičhaven chaben ola potvoraha:

„Anen la adaj,“ phenel o thagar.

E čhaj bi e dar avľas andre u o chaľamen thagar la chudňas le gerekocistar: Ńerestar dži ko pindre les lake pharadnas. Ake leske mardnas andro jakha bliskos khameskere Ńľajirendar, — maj la prindžardnas u mangelas la, kaj leske te mukhel tele u joj ča asandľiľas, bo imar čirla les ľikerelas andro peskero jilo.

Pre oda sig kerde bijav u thode baro khelľiben, bareder sar savore aver!

Pal o bijav pes kidnas te dikhel peskere dades, savo čororo žaľatar nasvalľiľas, vašoda, kaj tradnas pestar peskera čha u la čha maj na prindžardnas. Joj pes leske diňas te prindžarel u: „Ada,“ phenel, „hino miro rom.“ — Le dadeske vakerďas pal savoro, pal o bidi the loša. U jekhetanes lošaľonas u lošaľon dži akana, te imar na mule.

O Sapogašpar

Eftavardešeftato themeste, mek oda paš o phuro Vidas, dživelas jekh thagar u has les jekh šukarori čaj. Has bareder sar aver čhave u šaj the vašoda, na pačinelas pes lake nič, so has cikno u nekbuter pes lake na dičhonas cikne čhave. Imar kamelas the te lel peske romes, no pašoda peske gindinelas, hoj te pes avka ačhela, ta nisave čhave na kamela.

Igen pes pačinelas jekhe terne thagareske pašutno themestar u the jov lake peľas andro jilo. Ta has oleske but, sar avľas pal late u kerde baro bijav.

Dživenas penge igen šukares, šukares kamenas jekh avres. Ča so? Naští lenge ulolas nisavo čhavoro. Pal kada chudňas o thagar te bajinel; u e thagarňi avka sar varekana na kamelas čhaven pro jakha te dikhel, ta akana peskero mangipen visardľas. No berš pal o berš geľas u jon sakovar ačhenas korkore.

Jekhvar penge gele avri te phirel upre-tele andre bar. Ake e thagarňi dikhľas, sar jekh sap bondľalolas khatar o rukh u the akor lake has pro šero:

„Ach,“ cirdňas pharo vodi, „the te avľahas sapeskere cipate, na bajinav pal ada!“

E guľi thagarňi ačhiľas khabňi u sar avľas lakero dľives, uliľas lake jarabiko²⁰ sap. Ake peľas andre bari žaľa u e thagarňi rovelas dľives-rat; ča imar so šaj kerelas? Kampelas lake ole čhavores ke peskero kolin te thovel.

Dine leske nav Sapogašpar; u mek so, jov tumenge džanelas imar the šukares te vakereľ.

²⁰ strakato

U imar sar barifas andro terneskere berša, kamelas te lel romña. Ča savi čaj peske ifahas sap romeske? Rodenas savore serenca, but pes the mangelas: kajse terne čhas na kamelas nisavi. Bibachtalo Sapogašpar has igen dukhado, mek te chal, te pijel pes leske na kamelas. Andre ajsi bari žaľa, kidñas pes u mukľas pes bare maľenca, vešenca u odoj peske sastarelas o dukhado jilo. Ake sar rovel u vakere phare jileha, kaj pes lel, adaj pes lel jekh šivo manušoro u phučel lestar:

„Sapogašpar, soske roves? Nane tut so te chal, nane tut so te pijel?“

„Ach, phuro dadoro, hin man so te chal, so te pijel; hin man savoro, so mangle kangel; ča nane čaj, savi kamľahas te dživel manca.“

„Me tuke phenava pal jekh romňi,“ phenel leske pre ada o phuro, „dža trine plajenca, trine maľenca! Paš e žuži čaňigori o renti chelavela²¹ šukar čaj, joj tut lela romeske.“

O šivo našľifas u o Sapogašpar geľas trine plajenca, trine maľenca, avľas ke čaňigori u geľas andro paňi. Šukar čaj avel u chudel te chelavel o renti. Avka sar rovel, o apsa lake peren u joj cirdel pharo vodi, hoj la nane pirano. Maj androda dikhel andro žužo paňi jarabiko sapes.

„Ach,“ phenel, „te man na kamel nisavo terno čhavo, choča kada sap man te kamelas!“

Ake o Sapogašpar avel andal o paňi u sikhavel pes la čhake:

„U,“ phenel, „te avka kames, me tut lav mangle romňake.“

U e čaj dukhade jileha pre ada ačľifas. Imar has ke raťi, sar peske la bora andas khere. E daj th´o dad has lošale u thode len te sovel andro kovle duchni.

„Ach, miri romňori, čumide man ča, čumide!“ mangel la o Sapogašpar.

E šukar čaj kikiđnas peskere kerade vušta pro šilalo sapeskero šero u maj androda o sap čidás pal peste tele e jarabiko cipa, učľifas pes lestar šukar murš u sapeskeri cipa čidás tel o hados.

²¹ Dela le rentendar o paňi avri.

„Ach, miri romňori,“ cirdel vodi o šukar murš, „te pal kada, sar man dikhes, na phukaveha mira dake, dži ko meriben avaha bachtale; „ča te pal ma lake pheneha, ta manca the tuha avela nalačhes, bo na kampil, kaj miri daj nane hodno man ajses te dikhel.“

U ľubo romňi solachardľas, hoj pal leste na phenela űnikaske.

Imar soča o kham avľas avri, o Sapogašpar pale cirdňas pre peste sapekseri cipa u has lestar sap ajsa sar angomis. Avka penge dźivenas: dľivese has lestar jarabiko sap u raťi šukar murš. Ča ake jekhvar e čhaj ačhiľas khabňi.

Sar kada hiros buchľoľas, ake maj o dźuvľa pal e Saposkeri romňi chudne te kerel pľetki. Muj mujestar pal late na šukar vakerenas, hoj avka the avka, — sar šaj oda avel, hoj musaj te avel khabňi varesave avre muršeha. Maj kala pľetki šundľas the e thagarňi u joj čorori ča savoro šunelas u űič na vakerelas. Ča imar sar šunelas buter the buter pľetki, na ľikerďas savoro andre peste: phendľas pal savoro la sasake. Joj igen cholisaliľas u phendľas peske, kaj savore pľetki musaj te ačhavel. Sar o terne penge raťi pašľile, thodľas bareder jag andro bov, iľas kahancos andro vast u loke pindrenca pes cirdňas andre odi cimra, kaj sovenas, Ake dikhel, hoj savoro hin čačes, sar lake e bori vakerelas. Ta chudel tel o hadľos e sapekseri cipa, dźal avri u čhivel la andro bov. E cipa škvřčinel, sar te but agoca te labonas, no androda trin bare sapa pen bondľaren khatar e khabňi čhaj. O khand buchľol sa khereha u akor ušťiľas upre o Sapogašpar. Chuťel andal o hadľos sar bi e godľi, rodel peskere renti u ake űič na arakhel.

„Bibachtaľi, bibachtaľi romňi,“ vičindľas dukhade hangoha, „trine dľivesenca ločhiľaľas u mandar šaj pes ačhiľahas pre sakovareste biphandlo manuš. Akana, vašoda, kaj pal kada phukaďal avri, na uľoľa tuke čhavoro, dźikim tuke miro vast na thovava pro tiro per. űisavi aver zor tuke na žutinela, bo paš ada čhavoro, so tuke tel tiro jilo barol, ake ala sapa paš leste terďona.“

Adroda bara vikaha denašľas avri andal e cimra u našľiľas.

*

Bibachtaľi dźuvľi ča akana poraďas avri o jakha, so oda kerďas. Chudňas bares te rovel. Ča hjaba rovelas, o ľubo Sapogašpar ča murďaľolas u murdaľoľas. Čorori phirelas foros forostar, gav gavestar, vakerelas pal peskero pharipen u kidelas godľi sakonestar, ko soča sikra dźanelas, ča űič olestar lake na žutinelas.

Imar eftato berš avelas ko agor, so o Sapogašpar našľiľas; ola sapa pre late buter u buter kikidenas u joj phandle mujeha ľikerelas avri bare dukha.

„Ach,“ phenel, „imar našti likerav avri ala duka! Den man jekh para trastune ciracha, me džav sumnaleha les te rodel!“

Dine lake te urel ola trastune ciracha u joj pes mukhl'as bare sumnaleha. Maj maj avl'as ke čhoneskeri daj u arakh'l'as la te bešel andre šižitno cimrica.

„Mi del tuke o Del bacht, phuri daj!“ e dukhaľard'i romňi band'arel o šero.

„Mi del o Del the tuke,“ pal'ikerel e phuri, „sar ča tu adaj avl'al, sem adaj aňi pal čirikloro na šunas u na pal varesave manušeste.“

Čorori vakerel pal peskero pharipen u rovindos pes mangel:

„Ach, phuri daj, tumaro čhavo sa d'ives dikhel pal o svetos, phučen lestar, phučen ča lestar, či na dikhl'as mire romes?“

Garuvel pes o čhonoru, avel avri o khamoro; dikhel pal o plaja, pal o mal'i, čhivel o jakha the andro chor moros, dikhel pal baro sumnal, ča le Sapogašparis űikhaj na dikhel.

Avl'as pale khameskeri dajori u phend'as la čororake:

„űikhaj, mri čhaj, űikhaj na dikhl'as miro čhavo tire romes, ča le adi somnakuňi rovľica u dža ke balvalakeri daj, šaj joj tut del god'i.“

Mek jekhvar pes kidňas pro baro drom u imar o angušta lake dičhonas andal ola trastune ciracha, so len ajci urelas. Maj bi e zor avl'as ke balvalakeri daj u terd'ľas angle late maj ajse nauchande balenca pro dukhado šero.

„Mi del tumenge o Del bacht, phuri daj,“ pativaha phenel e romňi.

„Mi del o Del the tuke, mri čhaj. Khatar tut adaj iľal? Sem adaj na dikhes aňi čiriklores, na mek manušores.“

Bibachtaľi džuvľi vakerel pal peskero pharipen u rovindos mangel:

„Ach, phuri daj, tumaro čhavo phirel d'iveseha-raťaha pal o svetos, phučen lestar, phučen, či na dikhľas varekaj mire romes?“

Ududaľola o čhonoru, ududaľola the o khamoro; e balvaľori phurdel buchle svetoha d'ives the rat; phirel pal o plaja, pal o telune thana, phirel andro savore sumnaleskere kuti u andre šiřitňi jaskiňa, kaj na avľas čhoneskero udud, aňi khameskero udud, arakhel le Sapogašparis; ča les zoraha paš peste ľikerel choľamen striga.

La balvaľakeri daj avľas pale u la bibachtaľake phenel lořano hiros:

„Andre kaľi jaskiňa, mri čhaj, pal trin plaja the trin telune thana tire romes ľikerel andre peskere vasta jekh striga. No, tu ča dža, řaj tut avel bacht u sar leperiben tuke le kada katľinoro.“

*

Bare pharipnaha geľas trine plajenca the trine chor telune thanenca u ake ačhiľas angle phuterďi kaľi jaskiňa. Igen darand'ľas, ča lokores tromad'ľas u geľas andre odi darangutno chev. Ake maj pes dine anglal ezera hangi, jekh daravuneder avrestar:

„Tu ajsi the ajsi, kaj adaj aves, so adaj kames?“

E Sapogašparka nařavel zor andro čanga, no the avka džal dureder u dureder. O žambi, sapa, jařterici u aver phuvakere řvirora savore serendar pre late keren vika, no joj ča džal u džal dureder, džikim na dikhel udud. Andre bareder cimrica paš baruno skamind u na igen ududalo kahancos katvaľinel řukar čhajori: e katľi lake murcinel u ada hangos buchľol sa jaskiňaha.

„Mi del o Del bacht, řukar katvaľi²²,“ paťivales kerel le řereha, „phen mange, phen, bešel adaj o Sapogašpar?“

No řukar čhaj, sar la dikhľas, chuťiľas tele pal o skamind u phagel peske angle late le vastenca:

„Denař, denař, kaj tut adaj te na arakhel miri raňi; o Sapogašpar ade bešel, ča pre leste dikhen but stražňika.“

²² E čhaj, so katľinel.

Bibachtaŕi džuvŕi imar kamelas te džal pale, a androda ududaŕiŕas o sovnakuno motovideŕkos. E ŕukar haj hidŕas pre ada o jakha u maj les mangel la džuvŕatar:

„De mange,“ phenel, „ada katŕinoro, ŕidŕav tut avri andal aja kaŕi chev.“

„Dav la tuke, sovnakuŕije,“ phenel e džuvŕi, „no mukh man ko Sapogaŕparis!“

„Ach, miri džuvŕori, kada naŕti kerav, bo miri raŕi man murdarela,“ bondaŕolas lavenca e haj u paŕoda o jakha na mukhelas tele la somnakuŕa katliŕatar u pale latar la a kamelas u mangelas la džuvŕatar. a e Sapogaŕparka ŕikerelas peskero u na kamelas de del e katŕi andal o vast.

„No, ta tut imar mukhav,“ agoral phenel e haj, „the te pes manca makarso kerela,“ u phuterdŕas pharo vudar.

Andro baruno hadŕos paŕol o Sapogaŕpar, pre leste eŕa sapa u jov ŕukar peske sovel. Ake rovel pre leste e bibachtaŕi romŕi:

„Sapogaŕpareja, Sapogaŕpareja, mro somnakuno rom, thova, thov tiro vast pre miro per, maj man te mentinav avri eftaberŕengere pharipnastar.“

No o Sapogaŕpar na ŕunel la romŕakero roviben u a sovel.

Androda vikaha avel andre daradŕi haj:

„O plaja huinen, e jaskiŕa izdraŕol; denaŕ, denaŕ, imar avel miri raŕi!“

Chudel la bibachtaŕa vastestar u ŕidŕal la ŕiŕitno chevaha avri.

Ududaŕol dujto dŕives u dukhaduŕi Sapogaŕparka džal pale ole dromeha ke ŕukar katvaŕi:

„Ach, miri vodŕi, dav tuke kadi somnakuŕi katŕin, te man mek jekhvar mukhes ko Sapogaŕpar.“

E haj dikhel bare jakhenca pre somnakuŕi katŕin the pre somnakuŕi praslika u phuterel pharo vudar.

O Sapogašpar avka sar idž pašlol pro baruno had'os u sovel peske.

„Sapogašpareja, Sapogašpareja, mro somnakuno rom, thovča, thov tiro vast pre miro per, maj man te mentinav avri eftaberšengere pharipnastar.“

No o Sapogašpar zoraes sovel u na šunel sar leskeri romni rovel. Ake vikaha sid'arel andre e darangutni čaj:

„O plaja hučinen, e jaskiña izdra'ol; denaš, denaš, imar avel miri rañi!“

U e bibachtafi musaj hinke te džal peskere romestar. Imar nane la aňi katfin, aňi praslička, mek andre lakere vasta hin o motovidelko. Pro trito d'ives pale džal ole dromeha ke šukar katvali a rovindos pes mangel:

„Ach, vodi miri, mukhča man, mukh mek ko Sapogašparis, dav tuke kada somnakuno motovidelko!“

E čaj čhivel o jakha pre somnakuňi katfin, the pre praslička, dikhel pro somnakuno motovidelko u phuterel o pharo vudar. O Sapogašpar bond'ardo eňa sapenca pašlol sar idž u sovel peske. Rovel pre leste e bibachtafi, maj la šund'ol andre sa jaskiña:

„Sapogašpareja, Sapogašpareja, mro somnakuno rom, thovča, thov tiro vast pre miro per, maj man te mentinav avri eftaberšengere pharipnastar.“

Androda o Sapogašpar uštil'as upre u chudñas peske te makhel o jakha:

„Talam sovav, talam džav suno sar idž u či čačes šunav mira romňa?“

Bibachtafi romni čhivel pes leske andre men u jov la kikidel pre peskero jilo, thovel o vast pro koškerdo per u trin sapa maj androda pal late našlon. Našlon the ola eňa Sapogašpareskere sapa u lake uli'as šukar čhavoro.

Pafis avle pale ke pengere daja-dada. Akorestar o Sapogašpar has manušeske, avka sar aver manuša the rañi the d'ivese u dživen dži adadives, te imar na mule.

Dešuduj phrala u dešutrito phen

Jekhe thagares has dešuduj čhave, savore murša; šukar, lačhes bararde sar rukha u jekh marelas pre avreste avka zorales, hoj len sar phralen sako maj prindžarelas. U čačes savore dičhonas avri sar jekh, sem jekh pal aver berš beršeha uľile pre ada svetos. E daj th'ó dad len savoren igen rado kamenas, ča oles nekternederes e daj ajci pre ajciste nekradeder dikhelas u lakero muj sakovar asalas, sar pre leste čhivenas o jakha. U sar dureder ada the okla baronas, the o kamiben zoraľolas maškar lende the maškar e daj th'ó dad.

No u čačes jekhvareste chudňas pes e daj te sikhavel sar pharejileskeri u mek the akor lakero muj ačhelas bidzekakero, sar dikhelas pro nekterneder čhavo. But latar o čhave phučenas, savi briga la kikiđel tele? Hoj talam jon nane perdal late dos lačhe? Joj lenge pre ada űikana na phenelas pale. Jekhvar o thagar la thagarňaha vakerelas andre bar u joj palis pal oda cirdelas mek phareder vodi. Ake avľas ke late oda nekterneder čhavo.

„No, mri dajori, phenen ča mange imar, soske san ajci pharejileskeri?“

„Ach, čhavoro miro somnakuno,“ phendľas leske e daj, „te tuke phenava, avela phujes, te tuke na phenava, ta šaj avel mek goreder.“

„Sem imar mange ča phenen, soske?“

„Ach, sem tuke phenava, phenava, Devleha feder avľahas, te tuke kada na mušindomas te phenel! Ča kada imar aver na avela. Dikhes, miro čhavoro,“ vakerelas dureder, „tumen san dešuduj phrala u űisavi phen tumen na has u aňi tumen nane; u ada dži akana oda has sar tumari bacht. Bo varekana čirla tumaro dad mušindľas te solacharel pal oda, kaj dži akor šaj mukhel te dživel peskere čhaven, džikim leske na uľola čhajori; kaj leskere čhave űikana te na džanen pal oda, hoj varekana len has phen u hoj leskeri čhaj űikana na prindžarela, hoj varekana la has phrala. U me akana som phari u avka pes mange dičhol, hoj man na avela muršoro, hoj mange uľola čhajori. Te mange uľola čhajori, ta tumenge savoreng kampela te merel. Tumaro dad tumenge anglal pal kada na phenela, ča tumen bičhavela andre amari dujto diz. Odoj tumen mek oja rat dela te murdarel, te tumenge uľola pheňori. Ča me na kamľomas, kaj tumen savore te meren. Ta dikhča, ma phen űikaske űič, ma phen aňi tire phralenge

džikim adaj khere avena! Bo oleha šaj mange the tumenge savorenge ča and'alas meriben. Ča akor, sar tumen o dad bičhavela andre odi aver diz, šunen les u džan odoj! Palis odoj pheneha tire phralenge pal soste džal. U te imar odoj avena, ta sako rat upral dizatar dikhen adaj pre amari diz! Te dikhena račaha pre amari diz te labol dešutrin momela, ta tumenge ulifas dešutrito phral u akor nisostar ma daran! No te dikhena ča jekh momeli, ta denašen! Bo oda sikhavela, hoj tumenge ulifas pheñori u tumaro dad imar bičhad'as varekas tumen te murdarel. Rakhena odoj savoro, so tumenge kampela pro drom, ta avka savore tumen tumen jekhetanes mukhen andro sumnal!“

Palis mek but rovelas pre kada peskero nek'ubezno čavoro u jov ča la da laskinelas, hoj oda savoro mek šaj avel lačhes, the te kampela lenge anglo dad te denašel, hoj choča vareso andro svetos prindžarena u varekana, sar o dad merela, šaj aven pale khere.

Varesave d'ivesenca o dad vičind'as ke peste savore dešuduje phralen u vakerel avka:

„Čhavale, tumari daj hiñi varesar nasvali; korkore dikhen, savo pharipen peha lidžal. Kampel lake smiripen u ake paš tumende, hoj san ajci, ñikana andro kher na čiten. Džana tumen andre odi aver diz, odoj šaj keren pherasa keci kamen, džikim tumari daj na sastola avri. Palis tumen dava te vičinel pale.“

O čhave les šunde, ile penge pengere šeja, ile pen peskera datar the peskere dadestar, u gele andre odi aver diz. Ake ča o nekterneder phend'as le phralenge savoro pal soste džal u so lenge kampel te kerel. Ta jon sako rat dži jepaš rat dujdžene u jepašratatar aver duj phrala upral dizatar dikhenas, so pes čačes kerel andre odi dadeskeri diz? Anglune duj rača na has nič, ča trito rat, ipen pre jepaš rat, chudñas pre dadeskeri diz te labol jekh udud. Sikra užarenas, šaj labil'ahas the dujto udud, ča aver udud imar na labil'as. Maj savore uštile upre, ile penca savore šeja the love, bešte pro graja u denašenas.

*

Denašenas andre aver thema u the odoj džanas ča dureder u dureder, kaj len o dad te na dochudel. Bare dromeħa chale andre savore love, pro agor bikende le grajen, the thagarika renti the o sastrina. Melale, čhingerde tele u bokħalarde agoral avle andro baro plaj. Adaj penge phende, hoj sar džana avri ale plajestar, maj džana te sogalinel ko varesavo thagar, gindinens penge, hoj len odoj imar lengero dad na arakhela.

Ča ada plaj has varesavo baro. Džanas trin d'ives, trin rača, u mek ča andre bare kale bura avenas. Drom na dikhenas, ča burencas pal dziva žviri pen cirdenas. Agoral, imar sar has igen čhinde, hoj phiribnastar the bokħatar imar na birinenas te džal dureder, avle pre jekh ritos. Pre ada ritos maj maškaral terd'olas jekh purañi čučo diz. Anglal the palal e diz sa plaja, veša! But užarenas, hoj vareko avela avri andal odi diz, kaj te prindžaren, ko odoj bešel, ča ñikhaj nič, mek čirikloro pro dachos na gil'avelas. Angle rat tromadile te džal andre.

Andre diz hin savoro phuterdo, ča the čučo, ņikhaj džido vodi! Maškaral e diz bari somnakuŋi cimra, odoj baro d'indardo skamind, upre lačhardo perdal dešuduj džene u paš sako taŋiricis koteroro šuko maro. Jekh-duj phrala maj kamenas te chudel te chal, imar na birinas pro pindre te terdol bokhatar; ča oda nekterneder lenge phend'as, kaj te na len, so nane lengero. Sem jon arakhena oles, so lačhard'as pro skamind u paľis pes leske mangena. Phuterde aver vudar cimratar. Ade jekh cimrica cikŋori u jekh thanoro phusendar, paše stolkocis u pre fala čorore rentici the sastrina: savoro avka, sar te vareko kisitind'ahas perdal o nekphureder phral. Pal angluŋi cimrica, dujto, pal e dujto trito u avka dži dešutrito, u sako phuterdi pale u jekh had'ocis, stolkocis, sastrina the renti; ča oda dešutrito vudar has phandlo andre. Kl'ankakeri chevoraha dikhle somnakuno skamind, paš e fala somnakuno had'ocis u pre fala somnakune džuvľikane renti perdal jekh džuvľi. Kerenas savoro, kaj pen te dochuden andre u arakhen oles, ko bešel andre odi diz; ča na delas pes lenge o vudar ņisar te čhinel avri vaj te phagerel. Demavenas, vičinas, hoj pes lenge vareko te del anglal, ča ņiko na diŋas avri mek aŋi hangocis. Ta akor penge phende, kaj jon andre odi čučo diz ačhena te bešel, sako peske iľas jekh cimrica; o nekphureder angluŋi u avka dureder, o nekterneder iľas peske odi dešudujto.

Avle pale andre bari cimra, hoj imar penge te len choča oda šuko maroro. No ake imar andro sako taŋiris zumin. Maj peske sako and'as peskeru stolkocis u so rakhle, savoro chale dzekaha. Pal e zumin lenge avľas pro skamind koter mas sakoneske, paľis mek aver chaben. Ča dikhenas, khatar pes kada savoro lel, te andre sa diz na arakhle ņisavi kuchŋa, vaj ajso vareso aver. Ča akana imar aleha penge na marenas o šero, pal ajci bokha, imar ča kamenas, kaj lenge e džombra šukar te ačhavel. Chale upre savoro, sar te savoro labiľahas. Pal o chaben penge pašľile u indraľile oleha, hoj tajsa tosara avela so avela.

Pro dujto d'ives o kham has imar baro, sar ušľile upre. Urde pre pende o neve renti, ile ke pende o sastrina u avka gele andre bari cimra te dikhel jekh avres. Ake pro skamind dubostar hinke arakhle dešuduj koterora šuke marestar the svižo paŋi. Tromades savoro chale upre u maj jekh avreske chudne penge te sikhavel o sastrina, ašarenas len u probinas len. Avka lošanes dživenas adaj vajkeci d'ives u sakovar užarenas, kaj pes vareko angle lende sikhavela. Ča andre diz na has ņiko aver, savoro ačhiľas čučo. Maj penge jon phende, hoj adaj hine nekfeder garude angle o dad u te hin paš lenge the sastrina, ta lenge nič aver na kempel. Ča oda chaben, so dži akana chanas, na has lenge igen pal e dzeka, bo sar thagarika čhave has sikhade te chal the lačo mas, ča džanenas, hoj khatalal e diz hin but žviri, ta jon korkore penge šaj vareso viľinen. Ile pen andro veš varesave žviren te viľinel. Maj oda angluno d'ives has bachtale, u ke raťi sako lendar and'as andre cimra varesave žviro: jekh čirikles, dujto šošojis, trito srna. Kerenas pherasa, kaj penge savorestar lačhes chana, te penge tajsa tavena mas u na kampela lenge te chal riskaša vaj khurmin. No tosara andre cimra nane pal o viľinde žviri aŋi koteroro, mek aŋi ke raťi pes pro skamind lendar nič na sikhad'as. Ta varekas lendar chudŋas te chal cholľi, talam jon thagarika čhave chana ajso čoro chaben, hoj lenge avrether avela feder - u kamenas te džal het. Ča oda nekterneder len na mukhľas kada te kerel, hoj choča vajkeci berš adaj mi ľikeren avri džikim pre lende o dad bisterela u imar len na rodela. Ta jon dživenas adaj sa dešuduj berš, sakovar čorores ole hrubo chabeneha. Varekana jon sar viľinas varesave čiriklores vaj šošojis, ta ipen andro veš len penge pekenas pre jag, ta ča akor vareso feder chale. No pre oja pengeri phen sakovar chanas cholľi u furt vakerenas, hoj la murdarena, te varekana chudena pre late zor, te lenge bi o bini kempel te ľikerel avri ajsi bida the pharipen.

*

Maškaroda khere lengeri phen bariñas upre u ča avka šukaribnaha luludolas. E daj th'ó dad imar bisterenas pro čhave, e čhaj lenge igen peľas andro jilo, sem peskere gil'enca the asabnaha andre diz savoro has šukareder the lošano. Makarkana, sar dikhenas pre peskeri čhaj, baronas andre loš. Hoj varekana la has phrala, pal kada ňiko aňi hangocis našt'i mukhelas avri. Ča imar sar ke god'i peľas, na ačhiľas, ča furt pal oda phučelas, hoj la čačes ňisave phrala na has u hoj sar pes joj šunel korkori, te našt'i phraloreha vaj pheňoraha pes te bavinel. Dos lake kada kamenas andal o šero te marel avri, ča joj pes na diňas. Sakovar džalas pal e daj u latar phučelas:

„No, mri dajori, imar ča mange phenen, ňisave phrales man na has, vaj man na avela, sem sakone čhavores hin phraloro vaj pheňori?“

„Ach, mri čhajori, imar mandar ajci ma phuč, imar ča tu sal korkori andre sa famel'ija.“

„No, ča na somas sakovar avka?“

„Salas, na salas; soske tut ada chal, sem oleha na lošaľoha!“

„Ča čačeste, mri dajori, lošaľuvava, ča tumen mange oda jekhvar phenen!“

U avka oda džalas the dureder, džikim e daj na phukaďas avri savoro pal lakere dešuduj phrala, save has, so kerenas, sar pen andro sumnal mukhle u sar len o dad savore serendar diňas te rodel.

„U oda len, mri dajori, ňiko našt'i arakhľas, kaj šaj našľile?“ phučľas e čhaj.

„Čačes ňiko, mri čhajori!“

„Ach, sem me len arakhava, mi del mange o Del, sem oda hin baro!“

„Čačes baro, but slugadža len rodenas u mek aňi slichos pal lende na šund'am. Kajča šaj geľalas tu, sem tu sal mek ča cikňi čhajori!“

„Ej, sem me som imar dos bari. Džava me gav gavestar, kher kherestar u sakaj phučava: hoj dikhľan ajse the ajse dešuduje phralen adarig te džal? U te phenava, hoj me som lengeri phen u kaj len kamav te arakhel, ta mange ola lačhe manuša, so len dikhle, pal lende phenena. Semča na učhardas len e phuv, hoj len ňiko aňi na dikhľas?“

U avka mek but pal kada e čaj la datar phučelas u vakerelas lake, sar joj ča avri rodela peskere phralen, te ke lende na avľahas o thagar korkoro u na phučľahas lendar pal soste vakeren.

Dos o thagar makarsar daravelas, mangelas u braňinelas u dľives dľiveseha na kamelas pal kada te vakerel, the e thagarňi rovelas u la čha marelas tele, hoj ko lake kerela loš, te the joj na avela paš late. No joj na darandľilas, na diňas peske te phenel, ča džal u džal pal o phrala. But-na but e daj th'ó dad ačhile pre lakero u bičhade la lovenca the but solgasenca andro svetos.

*

Džalas gav gavestar, them themestar, ňiko pal lakere phrala na šunde, na dikhe len. Lokes o love našľile u o solgi jekh pal aver la mukhle korkora, bo ňiko laha na kamelas te dživel andre bida the čoripen. Korkori sar jekh angušť avľas the joj ke oda plaj, kaj bešenas lakere phrala.

Trin dľives joj phirelas upre tele ole vešenca džikim the joj na avľas andre odi puraňi diz. Prosto geľas andre, hoj the odoj phučela pal peskere phrala. Ala has ipen andro veš, chudenas le žviren, ta dizate ňi jekh džido vodi na arakhľas. Ča andre odi bari cimra has skamind lačhardo perdal dešuduj džene u paš sako taňiris koteroro ole šuke marestar. Chudňas peske agorestar jekh koteroro u chaľas. Paľis geľas andre savore dešuduj cimrici džikim na avľas ke dešutrito. Adi pes lake korkori phuterďas, joj geľas andre u darandľilas, bo šundľas pal peste baro buntos²³, ta bešťas pro pindre tel oda somnakuno stolkocis.

Dešuduj phrala ipen avle khere andal o veš. Savoro has pre peskero than, ča sar peske o nekterneder bešťas ko raťutno chaben, dikhel, hoj leskero maro nane paš o taňiris!

„Vareko tumendar,“ phenel, „miro maro garuďas; den les mange pale!“

„Ej, ko tuke šaj adaj maro garuvel?“ phenel leske pale o nekphureder, „phand o muj u cha, so tut hin.“

„No, nane man; dikh, paš o taňiris čučo than. Te les na garuďan, ta les chaľan,“ žalľinelas pes.

„Ko tire marestar kijavindľahas? Ma ker amenca!“ chuľile pre leste o phrala.

²³ hlukos

„Ej, he! Sem džanav,“ vakerel ada, „hoj tumenge nane ñikana dos, so tumen hin; sakovar cirden pharo vodi, hoj meren andre bokh. U man hin ča ajci, so the tumen hin; u akana mandar the oda len.“

Duma dumatar ajso halasišagos ačhiľas maškar lende vaš oda koteroro šuke marestar, hoj chuťile jekh avreske andro bala. Ajsi vika thode, kaj len lengeri phen dži andre dešutrito cimrica šundľas, pal soste jon viskinenas. Ake akana avela savoro nalačhes ča vaš lake, bo te na joj, dživenas penge dži akana khere sar thagara u ajsi bida na tirinenas. Agoral, sar imar pre pende rakinde ajci, so ča birinenas, ladžandľile u savore dešuduj džene mangelas pen, hoj jon o maro na ile.

„Akor,“ phenel oda nekphureder, „musaj adaj te avel vareko aver, aver na amendar, so iľas o maro. Avas u rodas les! U sar les arakhaha, ipen les murdaraha, soske maškar amende kerel phujipena u mek oda paluno koter maro amenge kamel te lel.“

Maj savore chuťile upre. Visarde upre savore kuti dizate, ča ñič na arakhle, bo andre odi dešutrito cimrica mek na džanenas sar te džal. Rodenas but, imar has zuñimen, ta sako geľas peske andre peskeri cimrica te sovel.

Sar pal peste o nekterneder čhivelas tele o renti, šundľas andre odi pašutňi dešutrito cimrica phurdľipen. Maj leske peľas andro šero, hoj imar arakhľas ole zbojňikos; bo andre odi cimra dži akana na šundľolas mek mačhľa te urňol. Thoďas o kan paš e kľamkareri chevori u o phurdľipen šunelas mek feder; sikra ispidňas andro vudar u ada pes leske korkoro phuterďas. Ake arakhľas šukara čha, igen marelas pre leste mujeha. Maj ala parsumatar džandľas, hoj oda avela leskeri phen. Ta ča lokes laha chudňas te vakerel u phučelas latar, ko joj hiňi, so hiňi?

„No, ma dara, tu sal miri phen,“ phendľas lake pro agor o phral. „Ča tu tuke adaj ačh, džikim tut na vičinhaha, me le phralenca lačhes džava avri, hoj tuke ñič na kerena. Tajsja lenca andro veš kerava sikra pherasa, u džikim avela pro skamind e zumin, tu sakone marestar čepo tuke čhin u zuminatar cha! Sem dikhaha, so pre kada phenena.“

Aver raťaha, sar avle pale o phrala vešestar, sakoneske has koteroro čhindo le marestar u the la zuminatar has čepeder sar sakovar!

„Hop!“ phenel akana o nekphureder, „sem adaj mušinel te avel vareko; dikhen, sakones hin čepeder marestar the zuminatar. Ta ma chas, ča avas u rodas les! Musaj les te chudas u te murdaras.“

„No,“ phenel oda nekterneder, „te oda avľahas vareko famelľijatar, vaj amari phen oda avelas?“

„Hej! Olake ča amen na mukhahas tele. Vaš lake tirinas aja bida. Ča vaš ada la murdaras, te oda joj,“ vičinenas o phrala.

But o nekterneder lenca vakerelas; hoj ajse džungale avlehas, phen peske te murdarel, te oda joj avľahas - na denas penge te phenel. Denašenas pal e diz savore serenca le charenca, u hoj, oda, ko la angluno arakhela, mi andre late demavel o charo. E čorori, lengeri phen izdralas andre odi dešutrito cimrica u imar ča užarelas, kana demavena andre late o charo; ča dešutrito cimrica choľamen phralenge andro šero na avľas, bo andre odi ņikana na phirenas.

Paľis, sar but rodenas u ņikas na arakhle, pašľile penge u tosara hinke savore gele andro veš te viľinel žviren. Sar raťi avle pale, sakones has čepeder le chabenestar u mek o hadi na has avka lačharde, sar oda penge kerde jon korkore.

„No, imar amenge kampil les te arakhel u te murdarel, so oda amenge adaj kerel; sem oda imar našťi ľikeras avri,“ choľisaľonas savore phrala paš o raťutno chaben.

Oda nekterneder ke lende mek ča šukares:

„No,“ phenel, „u te oja amari phen amen imar jekh berš rodelas trušali the andre bari bokh u akana amen kamľahas khere te vičinel, hoj amenge o dad imar ņič na kerela?“

„Ej, talam lake imar ča varesar mukhahas tele,“ vakeren o phrala.

„No, ta aven, ake hiňi!“ phenel o nekterneder.

Maj len ľigendľas andre dešutrito cimrica u ake savore la čumidenas u mangenas pes lake, hoj jon la pheňa bi o binos, kamenas te dukhaľarel; u našťi lake buter paľikerde, hoj len avľas te mentinel avri la bidatar.

Mek odi rat jon sute andre diz u tosara ile andal odi pheňakeri cimrica somnakaj pro drom u sako phral iľas andal peskeri cimra o sastrina u avka gele avri andal e diz u imar aňi na dikhle pal pende. Ipen akor oda has dešutrito berš, so odoj bešenas u sar len e phen rodelas.

Ake imar sar džanas avri andal e diz, del pes angal jekh hangos andal jekh kutos:

„Imar džan,“ vakerel, „u mange aňi na paľikeren vašoda, hoj tumen adaj ajci berš džidľaravas.“

Dikhle pal pende - u odoj palal lende terđol phuro manuš, šivo sar pelistros. Maj gele ke leste u phučenastar, so lenge kampil perdal leste te kerel?

„Čhavale!“ vakerelas o phuro, „the ada tumenge phenava, sar šaj mange sogalinen; ča anglal šunen pal oda, ko me som u soske tumen adaj sanas. Me som, dikhen, na, phral tumare dadeske; paš mande barišas avri, somas ke leste furt lačo. Ča jov man andal miro them tradňas avri. Me pašis sar čoro manuš akala duje vastenca keravas buči, džikim varesavo chaben mange kidňom upre u kada savoro davas dešutrin berš te chal tumen. Pašis ada miro them koškerđom, ačhle lestar ala bare the kale plaja-veša u tumare dades avka koškerđom, hoj ňikana te na avel bachtalo aňi peskere čhavenca, džikim tumen marena tele leskere bini tumare čoripnaha the bokhaha, avka sar me varekana tirinavas bokh the truš. Tumen kada savoro likerđan avri u akana imar šaj bachtale rajaren. Keci cimrici andre kadi diz, ajci bare dizi andre miro them tumen arakhena; sakone jekheske dav jekh. Ča kampil tumenge mek jekh te kerel. Le nekternedereske tumendar kampela, kaj mange e men te čhinel tele.

Ňisar kada na kamenas te kerel; ča o phuro pre lende hazdňas o hangos u oda nekterneder leske e men čhindas tele.

Androda, sar leske e men peša tele, e diz the leha pes visardas pro prachos. Pre leskero than sa khatalal ačhišas košendar mentindo avri šukar them dešutrine dizenca. O phrala ile penge ola dešuduj diza u andro dešutrito gešas lengeri phen - odoj e daj th'o dad pre late imar užarenas.

Ta akana imar savore jekhetanes lošašonas u rajarenas lačhes but berš.

Trin rukha

Has jekhvar jekh čoro dad u les has trin čhave-murša. Duj phureder lendar dičhonas gađaverenge, ča oda nekterneder pes sikhavelas sar igen dilino u sako les prasavelas, bo sakovar pal o bov bešelas. O čhave berš beršestar baronas u imar ačhiľas čiro, kaj korkore pal pende te dikhen.

„Čhavale,“ vičinel len o dad jekhvar tosara ke peste, „korkore dikhen, sar dživas, hoj adaj savorenge pes na del te dživel u tumen chvaladevleske imar san ajse bare, hoj tumen korkore šaj tumenge rakhen tumari bacht. Kiden tumen u džan pal o sumnal!“

O čhave les šunde; siđarde u kisitinde penge oda, so lenge nekbuter kampelas u maj pro dujto d'ives pen mukhle te džal pal o svetos.

Džan, džan, kaj len o jakha ľidžan; imar džan but, džikim na avle ko kerestune droma. Adaj sikra terđile u dikhen jekh pre avreste:

„Sar akana amen keraha?“

O šere penge na marenas but; duj phureder phrala pen mukhle rovne dromenca.

„U tu,“ phenen tritoneske, „dža ola seraha, - oda hin lačho drom perdal ajso, so ča bešel pal o bov.“

So šaj kerđas? Mukhľas pes ole na igen lačhe dromeha, džikim avľas ke bari plaj u so buter džalal upreder dromeha, so pal soduj seri baronas bare rukha, e plaj has bareder, kaleder. Čororo phirelas upre-tele, cirdelas pes pal o bare bara ode plajoha džikim pro agor phares avľas ke jekh ritos, pre savo, ipen maškaral, trin rukha jekh paš aver terđonas. Buchle has ola rukha, bare the but konarenca u sar pre lende dikhelas, sar leske andro jilo te peľahas varesavo čudos the žaľa, bo ajse rukha sa plajate u mek the andro peskero dživipen ņikhaj na dikhľas. Ča na but peske oleha marelas o šero, čororo lošaľolas, hoj avľas pro than, kaj peske šaj ačhadas, ta tel ola rukha peske andre učhaľ the beštas.

Bešel peske sikrica u dikhel khatar peste; ake čhivel o jakha pro but bara, so šaj pele tele uprune plajendar, u sar feder dikhľas, dičholas pes leske, hoj maškar o bara pes leske sikhavel na bari chev. „Ej,“ gindinel peske, „kempel mange te džal te dikhel pašeder,“ ušťel upre u džal rovno odoj. Kampelas leske te džal seraha, bo aver bar maj pre leste peľahas u geľas andre. Na šunelas pes pašoda nekfeder, o jilo andre leste marelas, ča lokes lokes džalal dureder u o dromoro ačhelas bareder the bi o bara, maj pes leske dičholas, hoj adaj sar buter te vidňisaľolas. Imar the o jilo leske avka zorales na marelas u chudňas tromader te phirel u ake jekhvareste hop! - avľas ko cakluno vudar; pal o vudar cimrica, maškaral

cimrica lačhardo skamind perdal jekheste u seraha kisitimen hađos. O čhavo has bokhalo u vašoda, kaj odoj na has ňiko, ko les vičindahas ko skamind, korkoro peske iľas; bešťas peske pal o skamind u lačhes chalľas čalľiľas. Ake lokores pes phuterďas vudar garudo andre fala, šukar čhaj avľas andre u phenel:

„Lačhes, hoj avľal,“ phenel, „Janko, imar čirlastar užarav pre tute!“

Varesar pes šunelas čudnones, buter pašoda sar šundľas peskero nav u na džanelas, so šaj phenel pale; ča te les e čhaj avka šukar iľas andre, dičholas pes leske avka sar te avelas khere; u sar leske phenďas, hoj akana, te kamela, šaj peske šukar ačhavel, na diňas pes buter te mangel. E čhaj geľas odarig u jov peske pašľiľas pro kovlo than u sovelas dži parno tosara sar andro olejis.

Sar tosara phuterďas o jakha, imar les balevasoro mareha užarelas pro skamind. Maj pes phuterel o vudar, e čhaj avel andre cimra u chudel leha te vakereľ:

„Janko, vareso tutar mangava, te hin andre tute but-na but zor, ola trin rukha, so ode pro ritos terďon, tel trin čhon, šaj len čhines tele? Lačhes tuke žutinava.“

„Lačhes, te avka kames,“ phenel pre ada o Janko, „oda šaj kerav avka, sar tu kames,“ u maj pes kidel andre butľi.

Čhinel le tovereha jekhvar, duvar, - ake sar te andro bar čhinelas, o tover leske chuťel seraha, o kašt zoralo sar perumos. Ča phagerelas u phagerelas u dľives dľiveseha leske e butľi džalas lokeder u e šukar čhaj leske hordinelas te chal. Jekhe čhoneha čhindľas tele jekh rukh u leha jekhvareste našľiľas the jekh baro plajuno koter; u aver čhoneha peľas tele dujto rukh u leha aver baro plajuno koter; pro trito čhon peľas pre phuv the o trito rukh u leha the oka trito plajuno koter visardľas pes le vurcenca upre.

Sar kada kerďas u sikra peske ačhavelas, hinke les mangelas odi čhaj, hoj ola rukha tel trin čhon te phagerel pro kotera u te imar kada avela kerdo, ta kala phagerde kašta te hordinel jekh pre aver u len te labarel upre.

Imar e vatra labolas, o langa imar has igen bare u ake savore serendar makar ajse alata chudne andre leste te chuťel, ča imar anglaleder e čhaj leste diňas jekh kančuha u jov sar denašelas khatar e jag, len laha čhinelas u saves čhinelas, sako lendar andre jag chuťelas. Kada ľikerelas maj eľta dľives the eľta raťa u sar imar e jag šudriľas, čhidľas pes o Janko pre phuv u indralľiľas, sar les te čhindehas.

Avka sovelas, sovelas das vajkeci dľives u sar phuterďas o jakha, arakhľas pes andre šukar bari cimra, lačhes mordo u urdo andro žuže parne renti. Andre dar chuťiľas pal o hađos u ake angle leste terďolas baro gendalos. Ča andre dar, korkoro pes na prindžardľas andre leste. Maj pre oda avľas andre jekh terno čhavo u phučľas:

„So kamela amaro ududalo thagar?“

O Janko pre leste porađas avri o jakha, našti pes batorinelas upre, so ča pes leha kerel? O terno čhavo mukhl̄as tele o šero u geľas odarig. Paru minutenca avľas andre aver u pal leste the trito u oda pre leste urďas šukar renti.

Maj pre oda pes diňas pale o vudar u dešutrin andro jekh renti urde čhaja avle andre cimra. Ake savore leske chudne te palikerel, džanľas, hoj jov hino lengero baro manuš, bo len mentindľas avri bare košibnastar u vašoda šaj peske lel jekha lendar peskera romňake. But peske marelas o šero oleha, či šaj peske kidel vaj na kidel avri jekha, u mek pašoda kas, sem jekh has šukareder avratar. No palis pro agor tromadľas:

„Te hin ada avka,“ phenel, „hoj mange lav jekha tumendar savorendar, mi ačhel odi, so khatar ma dži akana šukares kerelas.“

„Prindžar tuke la, kide tuke la avri!“ dine pen anglal savore dešutrin jekhe loke hangoha. Maškaral terďolas joj u sar o Janko pre late sikhadľas le vasteha, chuťilľas ke leste, peľas leske andre men; okla savore pele tele pro khoča u mek jekhvar leske palikernas vašoda, hoj len mentindľas avri košibnastar.

Dešuduj čhaja gele odarig u o Janko peskeraha ačhilľas odoj. Akana leske chudňas te vakereľ pal oda, khatar pes ilľas odi diz. Hoj oda hin ola trin rukha, so len čhindľas tele, save phagerďas pro kotera u oda plaj, oda hin them, so pre leste thode košiben. U maj vašoda les thode thagareske - phirelass leha u sikhavelas leske o them u palis kerde baro bijav.

Mek oda na has dos.

Džanelas, hoj le Jankos leskero dad na barardľas avka, hoj jekhvar lestar avela thagar, ta vičindľas nekgoďaveder manušen sa themestar andre diz o jon les sikhade savoro, so kempel ajse thagareske te džanel.

O Janko has amaro thagar u lačhes peske ľidžalas. No, jekhvar peske leperďas, hoj šukares avelas, te džalas te dikhel pre peskere dada-daja.

Angle leste the palal leste džanas o slugadža u jov maškaral lende la thagarňaha bešelas andre koča. Ča ilľas peha the ola čhingerde renti, andre save varekana geľas het andal o kher. Sar avenas ko gav, ipen murša tradenas le guruvňen avri pre paša u maškar lende has the leskere phrala. So ča len dikhlľas, prindžardľas len; chuťilľas tele, urďas pes sig andro melale renti u avľas ke lende.

„Ha, dikhča, dikhes pre leste, amaro bovakero manuš! Ta, khatar tu tut adaj i'fal? - lenas les maškar pende o phrala purane asabnaha.

„Ča me som tumenge ada!“ phenel o Janko thagar. Jekhestar cirdñas e kančuha u chudñas laha te čhines khatar peste. Androda avľas o thagariko kočā le slugadžēnca; savore andre bari dar denašte savore serenca u jov chuťilľas andre kočā. Perdal o slugadžā kisitinde o karčmi u o thagar kamelas te džal ko peskere dada-daja. Lačhe manuša lošatar maj na džānenas than leske te arakhel u anglal pes leske mangenas, te na džānenas leske te kerel savoro pal leskeri dzeka. O thagar lenca vakerelas u maškar o dumi lendar phučelas pal lengere čhave. Ake e čorori daj andre žaľa chudñas te rovel; vakerelas leske pal peskero Jankos, sar imar čirla geľas andal o kher u dži akana na avľas pale khere, sar les nekradeder dikhelas, sem la sakovar paš savoreste šukares šunelas.

„Ej, ma roven ča tumen,“ phenel, „u ma phageren tumenge o šero oleha, sem jov tumenge avela pale!“ - u diñas la love, kaj te kisitinel chaben. Maj thode jag andro bov, tavenas, pražinenas, mas pekenas. O thagar maškaroda varekaj odarig geľas u paru minutenca šukares-na šukares adaj avel o Janko. E daj čorori lošatar maj andal e cipa chuťilľas avri u maj the pro chaben bisterďahas.

O Janko kerelas, sar leske te avelas šil u mangelas pes la dake, kaj les te mukhel te visarel o trast le baleha, hoj kamel te ačhel paš e jag, leske odoj avela čepo tateder.

„Lačhes,“ phenel, „visar u de tuke pozor pre kuchňa, džikim cimratar pale avava.“

Ake o Janko chudel andro vast čhuri u šmik! čhinel le baleske tele e čangori. E daj avel pale, dikhel, sar peske o Janko čangori šukares chal.

„Ududalo trastuno vilin,“ phenel, „ta tu adaj avka kereha?“ Lačhes les pal o dumo mardľas u palis les čhidľas avri.

Imar sar has o raťutno chaben pro skamind, avľas o thagar, bešľas peske pal o skamind u chaľas čaliľas sar baro murš. Pal o chaben kisitinde le thagareske the la thagarňake hadľos u o duj phureder phrala penge pašľile pro lavki. O thagar hinke varekaj geľas u maj paloda avľas o Janko. O phrala pre leste košenas, hoj avka na sig avel, hoj šaj dikhľas thagares u: „Adaj sal,“ phenen, „ko bov tuke pašľuv u sov.“

O Janko peha sikra čhivel, seratar pre sera visaľol u maj pre oda džal ko hadľos u kamel peske te pašľol, phenel, hoj leske paš o bov hin nalačhes. O phrala chuťile upre u marenas les pal o dumo u cirdne les upre pro bov. Paru minutenca pale probinelas u pale chudñas mariben le phralendar. Tritovar ča buter tromadiľas u pašľilľas peske pro hadľos ke thagarňi. O phrala chuťile upre, vičinde le dades, la da

u chudne gule Jankos te tradel pal o had'os. Androda ada i'as pestar tele o melalo gad u pro kol'in leske labolas thagariko čercheň.

Ake savore angle leste pele pro khoča u mangelas pen leske.

Jov lenge mukh'as tele, sem jov ča pheras peske kamelas te kerel. Pal'is maj dujto d'ives i'as peske le dades, la da the le phralen andre peskeri diz u odoj penge dživenas bachtales u dživen the akana, te imar na mule.

Pal e somnakuñi phabori

Agor jekhe gavestar dživelas jekh phivli džuvli u ala phivla has trin čhaja. Jekhvar imar ke rat avlas andro gav jekh žobrakos u kher kherestar mangelas peske than, kaj odi rat te sovel; no vašoda, hoj has igen melalo-tele čhingerdo, ňiko les na kamelas ke peste te lel. Ta avlas the andre oda agorutno kher.

„Talam, šaj adaj, daje, ke tumende arakhav raťakero thanoro?“

„Kaj šaj tumen raťarav, phenel e phivli romñi, „sem amen korkore sam but džene andre ajsi cikñi cimrica!“

„Ej, sem ča varesar keren!“ Me makarkaj the pre lavka sovava.“

But na but, diñas pre leskere lava u iľas les andre. Sar džanas te sovel, kerde leske than pre lavka paš o bov u jov odoj dži tosara sovelas. Tosara uštilas upre, palikerďas vaš o soviben u kidñas pes te džal dureder. Odi nekphureder čhaj, avka sar oda has sikhľipen, džalas leske te sikhavel o drom u dikhelas pal leste sar džal avri andal e dvora. Ake androda o žobrakos mukhel avri andal e žeba jekh somnakuñi phabori u odi phabori šukares bondaľol pal leste andal e dvora dži pro drom, dromestar pre maľa u maľatar andro plaja. U e nekphureder čhaj sakaj pal late, hoj la peske chudela, sem aňi na džanelas pre soste šaj avel ajse žobrakoske? Ča e phabori sakaj ča pal o phuro sidarel u e čhaj lake našti čhinelas o drom.

Ča ake jekhvareste avle andre plaj pre jekh baro ritos angle jekh diz u o žobrakos peske e phabaj hazdñas upre.

„Imar man hin,“ phenel, „dureder na kempel te džal; imar sal miri!“ U ľigendás la andre odi diz.

Ake cirdľas tele pal peste ola čorikane renti a u visardás pes bare bare muršeske. La čhaha phirelas pal e diz, ľigendás la andre dešuduj cimri u vakerelas lake:

„Tu, ake andre ala dešuduj cimri, tu mange šukares šulaveha, pratineha, taveha mange chaben, džikim me phirava pal o veš u vilinava žviren; ča andre oja dešutrito cimra aňi ča na dikheha, bo te kada kereha, ipen tut murdarava. U akana, dikčha, ake le o kľeji! Te man šuneha, aveha miri romñi u avela tuke ke ma lačhes!“

Lačhes, vaj na! Aver dľivese tosara kidñas pes o beng, hoj džal andro veš; u hinke pre late thodás, so la hin te kerel. U mek phendás:

„Ake le ada manušalo šero, taveha mange lestar rařutno chaben, le šerestar korkori kideha avri o jakha u ĉhineha tele o nakh the o kana, tav tuke len thudeha vaj avginoha u cha savoro sigeder angloda sar me avava pale.“

Ta so, geľas andro veš.

Joj ĉa akana dikhelas khatar peste, kaj so hin. So kerdahas: Chudňas pes ĉa peskera buřatar. Ake avri pre odo baro ritos has jekh ĉaňig, neksigeder ta geľas paňeske. Sar oda paňi ĉorelas, urňon ke late trin parne pelistra u bešen penge pro kašt.

„Kropin amen sikra,“ vakeren, „ale paňeha u de amen lestar te pijel! Laĉhes tuke ųutinaha!“

„Ej, so tumen mandar kamen!“ hazdňas pre lende o hangos. „Mange kempel te tavel chaben mire rajeske u na adaj man tumenca te bantinal.“

Chudňas e vedra u geľas andre. O bilošane pelistrora odarig urňile aver seraha.

Odoj andre kidňas avri o jakha, ĉhindas tele o nakh the o kana ole šerestar u e šero thoďas andre piri - hoj, ĉa mi tavel pes odoj. ĉa the lake gžungľolas, sar dikhelas pre ola jakha, nakh the kana: Ko šaj kajso džungipen chal, ĉoĉa the avginoha? - u ĉhidľas len tele tele šuľadři. Akana šulavelas ola cimri jekhatar dži paluňi. Savore has šukareder jekh avratar, sa somnakaj u ĉa kuĉ šeja odoj has.

„ĉa,“ phenel peske, „so ajso šaj ĉa avel andre odi dešutrito cimra, te ala hine ajse šukar?“ U sar pašeder avelas ke odi dešutrito, ta buter la ada bantinelas. Paľis, sar šuľadřas imar odi dešudujto cimra, iľas the odi dešutrito kľeja u phuterďas o vudar. No ake daratar maj na peľas tele pal o pindre u mek sa buter dikhelas, oda buter na birinelas pro pindre te terďol. Pro fali pro zorale karfa figinenas mulane šere, dume, ĉanga u paš o vudar duj beĉki has pherde rateha. No, andre cimra has šišitno, ta na dikhelas laĉhes, so oda hin.

„Oda talam avela oda avgin, so leha šaj tavav,“ phendas peske u thoďas o angušt andre angľuňi beĉka. No, soĉa o angušt sikra cindardas, maj paloda lake o angušt peľas tele. Andre dar the andre dukh cirdňas o vast andal e beĉka, o vudar pal late hukoha pes korkoro phandľas u denašelas perdal savore dešuduj cimri, kropinelas len peskere rateha dži andre kuchňa. Adaj peske imar varesaj ųutindas, o rat aĉhiľas te ĉuľol u o vast peske pařardas poĉtanoreha.

„Ach, Devla miro, Devla! So ĉa me akana kerava?“ avka pre peste rovelas.

„Imar akana džanela, hoj somas andre odi dešutrito cimra u man adaj murdarela. Ča sar kada angle leste garuvava?“

Ta ake sar ča džanelas, oda rat kidňas upre, mordňas savoro paňeha; palís le kachňen chudelas u činelas len, kaj leske šaj phenel, haj pes pašoda korkori čhindňas čhuraha. U andre dar užarelas kana jov avela khere.

Maj jekhvar les imar dikhel, sar avel khere, chudel te izdral sar osika. Avel andre, phučel latar:

„No, talam mange tad'al“

„Tad'om,“ phenel.

„U korkori cha'al, so thod'om pre tute?“

„Cha'om,“ phenel pale leske. U jov:

„Jakha, kana, nakh, kaj san?“

„Adaj sam, raja!“ den pen ala anglal u chuťen avri pale metla.

„No, dikhes,“ phenel lake, „dujtovar man ma chochav, šaj peres nalačhes. U so oda tuke le vasteha?“

„Ach, oda,“ phenel, „oda nane nič, ča mange phend'om, hoj so ajso džungipen, oda šero, tu cha'alas u kamavas tuke radeder kachňora te tavel, ta mange pašoda čhind'om o vast.“

„Aha!“ phenel, „čhind'al tut u na kamehas, no salas andre odi dešutrito cimra. Akana vašoda, kaj man na šunehas, ta the tut avrenca mange udzinava u tiro rat tutar cidzinava tele mange sar lolí mol.

Maj la chudňas, cirdňas andre odi cimra, o rat latar cidzindňas avri, o teštos pharađas pro kotera u figidňas pre fala. Palís savoreha cha'as oda tado šero.

Sar chaľas, ľalľas, maj geľas pal oja dujto ľhaj. Phirel upre gaveha jekhe kherestar ko aver u mangel peske thanoro te sovel. No, hinke les űiko na mukhľas andre u amari phivľiroműi phandľas anglal leste savore vudara daratar. U jov avel tel e blaka:

„Chulajiűa,“ phenel, „mangav tumen űukares, len man te sovel choća tumen, te mange űiko na kamel te űutinel.“

„Bizo, the amen na kamas, kaj ke amende te soven,“ viľindľas pre leste e phivľi dűuvľi, „sem andre amari cimra aűi perdal amende korkore nane dos than.“

„Sem me űaj sovav the andre pitvora, ľa oda mi avel tel o dachos, len ľa man ke tumende.“

But na but, igen pes mangelas, ta ile les andre u thode les andre pitvora.

ľa raľaha chudňas ada űobrakos űilestar te izdral, jajkinelas the dandenca marlas avka zorales, hoj aja dűuvľi le ľhajenca mek te sovel naűľi sovenas. Ake phenel adi maűkarutűi:

„Aj, mamu, ta las les ľa imar andre, sem vaű leske mek e jakh na phandava andre.“

Ta viľinde les andre u thode les anglo bov pre lavka.

Tosara mek has rat, ľhidľas pes o űobrakos tele la lavkatar u kidelas pes te dűal het. Odi maűkarutűi ľhaj ľhutľľas choća o vudar pal leste te phandel. Ake jov lake mukhľas avri somnakuűi phabori űebatar, u jov sakaj pal late, hoj la peske chudela, andal pitvora pre dvora, andal dvora pro drom, dromestar pre maľa, maľatar andro plaja, dűikim na avle odoj andre odi pekľa, kaj jov beűelas.

U adaj the jov na has feder ola peskera pheűatar, maj pro aver dľives pes chudňas pro zoralo karfin u la pheűaha pes udzinelas.

U akana imar tritovar pes o űobrakos cirdelas upre le gaveha. Imar soća les e daj la ľhaha dural dikhle, imar savore vudara zarinde angle leste, kajća te na avel andre ke lende. U jov hinke ľa avľas tel e blaka:

„Ach, sem ľa paűe fala man mukhen, ake mange beűava pro ľanga tel e blakica, sem tumenge adaj na zavadinava.“

U vašoda hoj igen pes mangelas, mukhle les odoj. Raťaha o Źobrakos Źilestar izdral, jajćinel, sikra rovel u le dandanca marel, ta ola duj dŹeňa mek o jakha penge naŹti phandle andre.

„Mamo,“ phenel odi nekterneder ćhaj, „ća mukhas les andre, sem jov dŹi tosara faďinela, sem ća bida amen avela leha.“

„Sem vaŹ leske aňi na sovaha, ta les mukh! Ća thovav pre tute, tosara, sar dŹala adarig, na kaj dŹaha pal leste u dikheha pal leste!“ phendās e phivľi daj.

Ta the akana les mukhle andre u thode les te sovel.

Tosara, sar pes o Źobrakos kidelas te dŹal odarig het, korkori e daj phandľas o vudar pre leste, ća e nekterneder ćhaj imar dikhelas pal leste, ći oda hin ćaćes jov, so pal peste o phabora mukhelas. Sar dikhľas, hoj pal leste odi phabori visaľol, maj ćhutľľas avri u prosto het pal leste. Bo peske phendās, hoj ipen jov arakhela avri, kaj hine lakere pheňa u so pes lenca kerdās. No, jov na dikhelas pal e phabori, dikhelas pre savoro khatal peste u laćhes peske ľikerďas andro jakha, khatar dŹanas gav gavestar pre maľa u maľatar andro plaja, dŹikim varesar na avle ke oda leskero kher.

Ake aćhel angle late baro, zoralo murŹ:

„Miri sal,“ vakerel, „imar buter na denaŹeha. Ća ma dara, adaj tuke avela laćhes; ća te man Źukares Źuneha.“

U palľis laha phirelas pal savore deŹuduj cimri u thovelas pre late, so jov odoj kerela.

„Ća,“ vakerel, „kala deŹuduj cimri Źukares Źulaveha u andre odi deŹutrito cimra mek kľamkakeri chovoraha na dikheha!“

Palľis pes kidňas te dŹal andro veŹ, talam Źviri te chudel; u the lake ćhidās manuŹalo Źero u phenel:

„Kada mange tavela sar raťutno chaben u tu tuke le avri o jakha, ćhin tele o kana the o nak u cha len choc thudeha, vaj andro avgin, avka mange aćheha paťivaľake.“

U oleha odarig geľas het.

Ake joj peske marel o šero:

„No, anglunes thovav paŋi te tađol.“ U geľas ke odi chaŋigori te lel paŋi. Urŋile ke late trin somnakune pelistora u bešte penge pro kašt.

„Kropin pre amende,“ phenen, „ole paŋeha u de amen te pijel! Čačas, lačas tuke žutinaha!“

Joj maj visaľiľas u trival pre lende čhidľas čepo paŋi. U palis sakones chudňas andro vasta u diňas len te pijel paŋi, thodľas o piskocis ko paŋi andre vedra. Ala maj kerde le phakenca u phende lake:

„No, čhaje amari, amen tuke lačas žutinaha; tu nič ma dara, te tire pheňa kerdehas avka sar kerďal amenge tu, šaj lenge žutindľam; ča jon imar na dživlen. U tu, dikhča, te kames tut lačas te ľikerel, the te dživel, ta ma cha ola jakha, kana, nakh, so tuke diňas oda beng, aňi andre odi dešutrito cimra mek adaďives ma dža! Ča chude mačka u de lake ola jakha, kana the o nakh te chal u le la tuke andre žeba; sem palis dikheha, so pes ačhela u tajsja tosara av hinke paňeske!“

U oleha o pelistroca urŋile odarig.

Joj iľas o paŋi, thodľas te tavel oda šero, o jakha, kana the o nakh diňas te chal la mačkake u iľas la peske andre žeba. The ola cimri šukar šulaďas u pre odi dešutrito mek aňi e jakh na čhidľas.

Ke raťi avľas khere oda murš. Ake dikhľas, hoj sakaj hin žužes, sa šukar šulado u ratestar ŋikhaj aňi čuľinori u o chaben les imar užarelas pro skamind.

„No, lačas,“ phenel, „savoro; av the tu manca cha!“

„Me imar chaľom,“ phenel joj.

„Oda maj dikhaha,“ phenel jov u vičinel: „Jakha, kana, nakh, kaj san?“

„Ade sam, raja!“ dine pen ala anglal andal o mačkakero per andre lakeri žeba.

„No, ta akana,“ phenel jov, „me tuke paťava.“

U maškaroda chaľas sa tado ŧero.

Pro dujto d'ives, sar pes kidelas andro veŧ, phend'as lake, hoj mi avka lačhes hinke te kerel sar idŧ, hoj dŧikim avela pale, mi o chaben kisitinel perdal leste u the perdal peste, bo akana imar chana jekhetanes. Sar geľas odarig, joj maj denaŧťas ke odi chaňigori paňeske. Urňile ke late trin pelistroca u giľavkernas.

„Kropin amen sikra,“ phenen, „ole paňeha u de amen lestar te pijel, bizo tuke hinke lačhes ŧutinaha!“

Maj visaľiľas u čhiďas pre lende nabut čul'ina, paľis sakones chudňas andro vasta, thoďas lenge o piskocis ko paňi andre vedra. Ala maj hazdne pengere phaka u chudne laha te vakereľ avka sar idŧ:

„No, te tu amenge hinke avka ŧukares ŧutind'al, amen tuke akana vakeraha pal savoro!“

U phende lake pal savoro, so lake kempel te kerel, kaj pes odarig te mentinel avri u paľis loŧaha urňile andro svetos.

Ta ake amari čhaj geľas prosto te lel o kľeji u phuterďas odi deŧutrito cimra. Ake paŧ o vudar has duj bečki pherde rateha. Thoďas o anguŧ andre angluňi bečka, maj lake o anguŧ peľas tele, paľis les thoďas andre dujto u maj lake oda anguŧ bariľas ko vast. Figind'as tele ola pheňengere kotera, thoďas len ke pende, makhľas len sigeder ole mulane rateha, paľis ole dŧideha u ala maj uŧ'ile upre sar dŧide dŧuvľa. Paľis ile trin mochte, thode andre renti, lepedi, rup, somnakaj, so odoj arakhle. Iľas the jekh ŧiros, so andre odi deŧutrito cimra arakhľas pre blaka u the jekh zel'inka. U odi zel'inka iľas ke peste u ole ŧiroha makhľas peskere pheňen, phand'as len andre ola mochte, paľis phuterďas lenge e blaka u ala urňile khere. U joj mek thoďas jag andro bov, uŧand'as jekh popka, ajsi bari, savi has joj korkori, avgineskere chumerestar, u pekľas la andre oda bov. Paľis thoďas pro bov pira, sar te tad'onas vajsave chabena u ola popkake diňas andro vast ŧufanka u thoďas la te beŧel ko odi jag, hoj sar te oda joj miŧinel u tavel ola chabena. Akana imar denaŧelas ke oda mochte, hoj kaj pes korkori te makhel ole ŧiroha u te urňol odarig.

Ča ake o beng imar has andre dvora u maj denaŧelas andre kuchňa,či imar e čhaj lačho raťutno chaben kisitind'as. Ake dikhel avginaskeri popka paŧ e jag. Phenel peske, hoj oda leskeri romňi u maj denaŧelas la te čumidel. Ča sar ola popka čumidelas, oda has leske gulo, has leske pal leskeri dzeka, ta jekhvareste la chaľas. Oda has the lakeri bacht, sem kempelas lake sig te urňol odarig. Ta dŧikim peske o beng o vuŧta la čhibaha makhelas, joj pes makhľas ŧiroha, andro mochte pes phand'as u avri blakaha urňind'as. O beng maj dŧanľas, so pes ačhiľas. Ta igen dŧungales choľisaľiľas, hoj les odi čhaj avka chochaďas, ručinelas u denaŧelas pal odi diz u savoro upre tele visarelas.

„Sem uŧar,“ phenel peske agoral, „tu mek mandar na denaŧeha!“

Sig sid'arel sar barikano čhavo ke odi phivlí džuvlí u chudñas pes ke late te kerel sar murš, hoj jov av'as ke late vajsava lakera čha te mangel romňake u hoj kajča jon hine?

„Jaj,“ phenel, „mire čhaja avka the avka, pal odi phabori denašte!“

U jon has andre pitvora lačhes garude, lačhes džanenas, so lenge kempel te kerel. U o beg lake pre oda:

„Čačes vakeres. Sem jon mek šaj aven pale. Ča me adaj sikra mange ačhavava.“

„Ta akor tumenge ča ačhaven!“

U tađas leske maškaroda čhingerdo chumer thudeha, thođas les te bešel pal o skamind, hoj peske te chal. Ake sar peske lačhes chalas, joj il'as oja zelinka, so e nekterneder čhaj and'as peha u makh'as laha leskero šero. Jekhvareste o beng pes visarđas pre kol'iomaža u čhord'il'as tele pre phuv.

Pal'is imar e daj the o čhaja pen lestar mentinde avri u dživenas peske rajkanes.

Somnakuno petal, somnakuno por, somnakuno bal

Has jekh chulaj u has les dešuduj čhave, sa murša, ča ole nekternederes ňikana na likerenas phraleske. Jekhwareste savore pen kidne te džal andre solga u savore avle ko jekh thagar.

„Ašundo, nekududalo thagar, na iľanas amen ke tumende andre solga?“

„Soske te na,“ phenel o thagar, „ča pařivales solgaľinen!“

Kerenas odoj bući maj jekh berš. U sar imar has o berš pro agor, phućel oda thagar:

„No, so kamľanas vaš tumari bući?“

„Ašundo, nekududalo thagareja! Den sakoneske po jekh guruv!“

„Laćhes,“ phenel o thagar, „oke hine savore, kiden tumenge lendar avri ajse, save pen tumenge dićhon!“

O solgai kidne penge avri dešuduj šukar guruva u avla pale khere.

„Denaš,“ phenen nekternedereske, „vićin avri le dades!“

O dad avľas avri pre dvora u adaj dikhel šukar dešuduj guruva.

„No,“ phenel pařivales tumen likerenas, kerdľan mange loš.“

Maj paloda hinke savore dešuduja pen kidne te solgaľinel. Avle ke oda isto thagar.

„Ašundo, nekududalo thagar, šaj len amen mek jekhvar andre solga?“

„Soske te na,“ phenel o thagar, „ča pařivales keren tumari bući!“

Solgaġġinas pale maj jekh berš. U sar has pro agor, phuċel lendar o thagar:

„No, so kamġanas vaš tumari buti?“

„Ašundo, nekududalo thagareja! Den sakoneske po jekh gurvni!“

„Laċhes,“ phenel o thagar, „oke hine savore, kiden tumenge lendar avri ajse, save pen tumenge diċhon!“

O solgi kidne penge avri dešuduj šukar gurvnen u avle pale khere.

„Denaš,“ phenen nekternedereske, „viċin avri le dades!“

O dad avġas avri pre dvora u adaj dikhel šukar dešuduj gurvnen.

„No,“ phenel paġivales tumen hinke ġikerenas, the aleha kerdan mange loš!“

Imar len has dešuduj guruva, dešuduj gurvna, kamenas mek buter.

Hinke pen kidne savore dešuduj phrala andre solga u avle ke oda imar prindžardo thagar.

„Ašundo, nekududalo thagar! Mek kamġamas tumenge te solgaġġinel!“

„Me na bajinav,“ phenel o thagar, „ċa keren tumari buti paġivales!“

Hinke sogalġġinas maj berš. U sar has imar pro agor, phuċel oda thagar:

„No, so tumen akana dava?“

„Ašundo, nekududalo thagareja! Den sakoneske po jekh graj.“

„Lačhes,“ phenel o thagar, „oke hine savore, kiden tumenge lendar avri ajse, save pen tumenge dičhon!“

O solgi gele maškar o graja u dešujekh lendar penge ile avri nekšukareder grajen, ča oda dešudujto nekterneder phirelas maškar o graja. Zorales na kamelas te lel, bo daralas, kaj les te na čhivel tele u čorores tiš na, bo les na birinela te hordinel.

Mukhl'as le grajen pal peste, gel'as odarig bi o graj. Sar peske ča avka džal, paš e mlaka chalas čar jekh grajoro u oda grajoro leske phend'as:

„Janko, le man tuke, lačhes tuke žutinava. U sar avaha ke oda thagar, dena tut nekšukareder zen; ča tu la na le, mang tuke odi, so imar efa berš pašlol pro pados...“

The avka has.

O thagar leske phenelas, hoj peske te lel feder, no jov na kamelas aver. Ta diñas odi zen te žužarel u te makhel avri.

Sar imar gele avri le forostar, leskere phrala has imar pandž kilometri dureder. Akor phuč'as oda grajoro:

„Janko, sar džaha, sar kham, vaj sar balval?“

„Avka, grajoro miro, kaj pes tuke the mange nič nalačo te na ačhel.“

Jekhvareste o grajoro peha izdrard'as, ačhil'as o Janko charkumen, the o grajoro has charkumen. Sigeder has jon andre karčma sar leskere phrala.

O phrala aven - o Janko peske bešel pal o skamind.

„Talam tut ande ola rosna?“ hazdne pre leste o hangi.

„So me, sar me,“ phenel o Janko, „me mange džav polokes pal o dromora, ča tumen, ko džanel, kaj tumenge phiren.“

U ola pre leste:

„Phand o muj, tu dilino, šaj geľal amenca, dikhľalas jekhe princos, has charkumen u the leskero graj has charkumen.“

O Janko pre ada na phendľas ľiľ.

Sar gele avri andal odi karľma, leskere phrala imar has dur lestar. U oda grajoro lestar phuľľas:

„Janko, sar dľaha, sar kham, vaj sar balval?“

„Avka, grajoro miro, kaj pes tuke the mange ľiľ nalaľho te na aľhel.“

O grajoro peha izdrardľas, o Janko aľhiľas rupuno, the o grajoro rupuno; mukhľas pal peste peskere phralen, uľarel len karľmate.

„Talam tut hinke ande ola rosna?“ hazdne pre leste o hangi.

„So me, sar me,“ phenel o Janko, „me mange dľav polokes pal dromora, ľa tumen, ko dľanel, kaj tumenge phiren.“

U ola pre leste:

„Phand o muj, tu dilino, šaj geľal amenca, dikhľalas jekhe princos, has rupuno u the leskero graj has rupuno.“

O Janko pre ada na phendľas ľiľ.

Deľujekh dľene pen kidne upre u denaľenas anglal leste; o Janko maj na birinel pro pindre. Palal pal e karľma o grajoro phuľľel:

„Janko, sar dľaha, sar kham, vaj sar balval?“

„Avka, grajoro miro, kaj pes tuke the mange ľiľ nalaľho te na aľhel.“

O grajoro peha izdrardas, o Janko ačhilas somnakuno, the o grajoro somnakuno; sigeder has khere sar leskere phrala.

Aven o phrala u o Janko peske bešel anglo bov.

„Dikhenča pre leste,“ dikhenas, „sem jov hinke hino adaj! Savo beng tut sigeder andas khere?“

„So me, sar me,“ phenel o Janko, „me mange džav polokes pal o dromora, ča tumen, ko džanel, kaj tumenge phiren.“

U ola pre leste:

„Phand o muj, tu dilino, šaj geľal amenca, dikľalalas jekhe princos, has sa somnakuno u the leskero graj has somnakuno.“

O Janko daralas te phenel choča jekh lav.

O dad ipen na has khere u sar avľas ašarelas ole phurederen vaš lengere šukar graja; no perdal o Janko les šukar lava na has.

*

Aver d'ives phenen le dadeske:

„Dado, imar amenge dos solgalind'am avri, akana amenge laha romňen. Amen sam savore jekhe dadestar, roden amenge čhaja jekha dajatar.“

O nekphureder čhidas e zen pro graj, o dad beštas pre leste u geľas ola bora te rodel.

Avka sar džal, dikhel jekh phura džuvľa šove grajenca pre maľa te orinel. Phučel latar, či na džanel, pal ajsi daj, so la hin dešuduj čhaja? U joj leske phend'as, kaj ča te džal dureder, hoj andre oda the andre oda kher la arakhela. U oda la, phura striga, has dešuduj čhaja. Hazdňas o korbačiš upral o graja, maj has khere.

Sar o dad avlas andre oda kher, šukar les ile andre; u jov ča kamelas ole rañoren te dikhel. Ake e bosorka denašel pro than, kaj likerel le grajen, ilas o korbačis pal o vudar u čhindas pal o graja, jekhes pal dujto, maj adaj terdonas dešuduj čhaja.

„Avri, murdalipena,“ viskinel e phuri, „avle tumen te mangel.“ U jon džanas jekh pal aver nekphurederatar dži ke nekterneder andre oja cimra. Le dadeske o čhaja has pal e dzeka u maj pen dovakerde, kana lenge kampela te avel pro bijav. Sar peľas oda dıves, astarde le grajen u džanas penge vaš o bora.

Sar avle ko bijaveskero kher, phenel o grajoro le Jankoske:

„Tut thovena te bešel maškaraľ. Beš tuke ča pro agor, phen, hoj tu sal nekterneder phral u kaj kempel tuke te dikhel pro graja. U sar me demavava, av avri! Dena tut te pijel anglune poharistar, le o poharis u čhiv lestar avri tel o skamind, kerela pes tuke caklocis u oda caklocis maj garuv andre žeba!“

O Janko geľas andre cimra u savoro avka kerđas. O caklocis les has andre žeba. Demadľas o grajoro, o Janko geľas avri. Phenel o grajoro le Jankoske:

„Thovena tuke pro skamind mas, ča angluno koter the la vidľičkaha čhiv tel o skamind! Kerela pes tuke kangľi. E phuri baba sar te vareso džanelas u bandola, hoj tuke odi vidľička te hazdel; ča tu dikh khatar tute u garuv odi kangľi andre žeba! U palis imar šaj chas!“

O Janko geľas andre cimra u savoro avka kerđas. E kangľi has leske andre žeba u akana chaľas čalľas. Sar imar savoro chale, pašľile penge te sovel, sako pre peskero hađos u ola rañora tiš pre peskere. Maj pre oda peske pašľilľas the e phuri bosorka.

Demavel o grajoro, o Janko geľas avri. Phenel le Jankoske:

„Thov le phralen, kaj o rañora soven u le rañoren, kaj o phrala pašľon; ča ma ker doš u the korkoro tuke pašľuv!“

Maj ča savoro avka kerđas, the jov korkoro peskero than peske visardľas, ake e bosorka avel le chareha u ipen ko hađi. Bondardľas peske o bala khatar o vasta o čhindas tele o šere savore dešuduj rañoreng - džanelas, hoj oda ole čhavenge čhindas tele. Lošalľi, hoj la hin dešuduj vođa, geľas te sovel.

Demavel pre phuv o grajoro, avel avri o Janko. O grajoro phenel le Jankoske:

„Uštav upre le phralen; mi astaren le grajen u mi džan anglal, tu užareha, kaj te phandes andre o vudar.“

O phrala uštíle upre, astarde le grajen u urňonas anglal. O Janko ačhiľas te phandel o vudar pal lende. O vudar phandľas andre u o grajoro pes del anglal:

„Janko, beš pre ma u the te chočso dikhes pro drom, ma ačhav man!“

Jov bešľas pro grajoro u sar tel e blaka urňonas, vičindľas:

„Babo, babo, so tuke le čhajen murdardľal, palíkeras vaš o raťutno chaben!“

E jeźibaba chuťiľas andal o suno, denašel ko čhaja u ade o čhaja mule! Maj choľatar odoj na pukindľas! Bešľas pre šuľľa u mukhľas pes pal lende. Ča jon imar has dural odarig.

„Užar,“ dudrinel e phuri baba, „sem me tumen ačhavava!“ u čhivel pestar somnakuno petal.

„Hop, grajoro,“ vičinel o Janko, pro drom hin somnakuno petal. Hazdav les?“

U o grajoro leske phenel:

„Te hazdeha, avela phujes, te na hazdeha, avela mek goreder!“

O Janko chuťiľas, hazdňas o petal; ča džikim pes le petaloha bavinelas, e bosorka len chudňas.

„Phujes amenca,“ vičinel o grajoro, „čhiv pre phuv e kangľi!“

O Janko mukhľas pestar e kangľi, maj bariľas angle lende bari plaj kale vešenca. Džikim e bosorka geľas kale vešenca, jon lake dureder denašte.

„Užar, sem me tut dochudava!“ u čhivel pestar somnakuno por.

„Hop, grajoro,“ vičinel o Janko, „ake pro drom dikhav somnakuno por. Šaj les hazdav?“

U o grajoro leske phenel:

„Te hazdeha, avela phujes, te na hazdeha, avela goreder!“

O Janko chuifas u hazdhas o por. Androda len e ježibaba imar dochudelas, maj le grajoreske labolas e pori, sar lake šifarelas e jag andal o kirlo.

„Phujes amenca, Janko,“ vičinel o grajoro, „čhiv tutar o caklocis!“

O Janko čhidhas pestar o caklocis, ačhihas angle lende baro moros. Pal o moros len našti chudhas, kampelas lake te avel khere ladžaha u ola bachtale avle khere. Akana o phrala dine le Jankos smirom; has lošale hoj len meribnastar mentindhas avri. Na rakinenas pre leste u sako les imar lelas sar čače phrales. Ča le Jankoske has pro jilo phares, hoj les angloda na lenas sar phrales. Ihas pes le dadestar, le phralendar, astardhas peske le grajores u gelhas peske solga te rodel.

*

Džan, džan u jekhvarestes pes angle lende sikhadhas jekh foros.

„Janko,“ del pes anglal o grajoro, „dikhes pre oda foros? Odoj bešel thagar, lestar tuke mangeha solga. U sa tut lela ke peste, pařivales tut řiker! Le rajeske ma ker zijand u te tuke vareso kampela, ča phen mange, me tuke řutinava!“

Imar sar has nadur le forostar o grajoro peha izdrardhas. Maj lestar ačhihas řukoro, e cipa has leske učhardř porenca, sar les deřuduj berř řiko na uchanelas. O Janko avhas ko thagar:

„Ařundo, nekududalo thagar, řaj man lenas andre solga?“

„Soske te na,“ phenel o thagar, „ipen mange jekh solgas kampel.“

Thode les te kerel buři khatar deřuduj graja u deřutrito grajoro terđolas andro kutos.

Bući odoj kerenas the aver solgi, so sako kurko but momeľa labarnas; kada Janko na lelas nič u the avka leskere graja has nekaversave. O thagar pes igen čudaľinelas u ole aver solgen košelass, hoj the but momeľa labaren u pašoda the lengere graja nane ajse lačhe the šukar. Le solgenge has vašoda phares pro jilo.

„Užar,“ phenel jekh, „kampil amenge te džan’ol, save figľi jov kerel?“

U mek odi rat džanas pal leste u škaraha dikhle, hoj leske paš o graja labol somnakuno petal. Buter lenge na kampelas. Maj tosara gele te phukavel avri:

„Ašundo, nekududalo thagar! Imar džanas, soske oda čhavo na labarel o momeľa. Sem les hin somnakuno petal, oda leske čhivel o udud.“

Sar kada o thagar šundās, maj peske diņas te vičinel le Jankos.

„Tu,“ phenel, „savo oda petal tut hin, bizo oda maj, adaj an, šaj tut dav bi savoro te murdarel.“

O Janko džal andre maštalňa, figindās peskere vasta le grajoreske andre men u thodās baro roviben. Phučel lestar o grajoro:

„Janko, so rovel, so hin tuha?“

„Ach, grajoro miro, soske te na rovavas, sem o thagar mange phendās, hoj te leske na dava oda petal, dela man bi savoreske te murdarel.“

U o grajoro pre oda:

„Phend’om tuke, te hazdeha, phujes avela, no ča te na hazd’alas, mek goreder ačhiľahas. Ma rov, Janko, de les leske!“

O Janko ľigendās o petal u gindinelas, hoj les imar dena smirom. Ča o thagar lestar phučľas:

„Khatar iľal ada petal?“

„Odoj the odoj, rakhľom pro drom!“

O thagar dikhel, čhivel o jakha pro solgas, maj pro petal u agoral phenel:

Dikh, androda man na chal, kaj les varekaj rakhľal; ča akana lačhes šun, so tuke phenava. Te tu mange ole grajes, savestar hin ada petal na aneħa, dava tut te murdarel; ča te les aneħa, chudeħa but love.“

Avľas pale andre maštalňa u chudňas te vakereľ rovibnaha:

„Ach, grajoro miro, sem mange odoj hinke phende, hoj te ole gres, ke savo perel ada petal, na anava, dena man te murdarel; ča te les anava, chudava but love.“

„No, ča oleħa tuke ajci ma phager o šero, avela sar avela,“ phenel o grajoro, „ča man šukar žužar, tajsa amen mukħaha pro drom.“

Imar ča so vidňisaľolas, imar pen mukħle pro drom; urňonas upral plajenca, bare telune thanenca, džikim na avle ko ježibabakero kher u akor imar has rat. O grajoro terďiľas u phenel:

„Ake sam, Janko, u ipen avas lačhes. Amari phuri akana sovel u oda graj hin andre stajňa. Dža lokes andre, o kľeji lake telal perňica lokes cirde avri; o charo, so lake paš e sera pašľol, čhiv varekaj andro kutos, phuter e stajňa u ole gres an adaj. Ča lačhes dikh pal tute u sig oda savoro ker!“

O Janko kerďas savoro avka, sar leske phendľas o grajoro. O kľeji tel e perňica cirdňas avri, o charo čhidľas andro kutos, e stajňa phuterďas u ake les sar andre phuv te demadeħas ole ududestar ole somnakune grajestar. Iľas lestar o simira tele u andľas les ko grajoro.

„Beš,“ phenel o grajoro, „u le gres tuke lačhes chude!“

O Janko bešľas pro grajoro u sar urňonas tel e blaka, vičindľas:

Babo, babo, phuri baba, so tuke le čhajen murdarďal, las amenca adarig tire somnakune gres!“

E ježibaba chuťiľas upre, kamel te chudel o charo, ča oda nane ňikhaj. Džikim les pal o kuti rodelas, o grajoro urňiľas trine plajenca. Ča sar imar has paš o moros, dikhľas len e ježibaba u vičindľas:

„Janko, aveħa mek ke mande, aveħa?“

„Avava, avava, no ča pro kļeji tuke feder dikh!“

E ježibaba paš o moros imar na birinelas, kampelas lake te džal pale khere andre ladž u okla ande le somnakune gres khere.

O thagar pre oda graj lošaliņas u kerdās leske than andre avrikidņi paīvali stajņa. Le Jankos but ašarelas, ča pre oda, hoj leske solachardās love, pre ada peske na kamelas te leperel. O Janko chalas choļi vaš ada, kamelas pal kada te phenel le thagareske; ča o grajoro leske phendās:

„Ča de smirom u šukares užar!“

O Janko angleder kerelas buti khatar dešuduj graja; o grajoro dešutrito peske ačhavelas andro kutos. U okla solgi denas pre leste pozor, bo mek aņi jekhvar na iņas momelā u leskere graja hinke has nekžužeder.

O thagar pes vašoda igen čudalīnelas u košelas okle solgen.

„S’oda hin,“ phenel, „ajsi buti. Imar les nane aņi somnakuno petal u the vašoda hin tumare graja melaleder u mek ajci but momelā labaren upre?“

„Ašundo, nekududalo thagar! Pre soste leske kampelas momelā, te les hin somnakuno por!“

Sar o thagar ada šundās, maj diņas te vičinel le Jankos.

„Šunav,“ phenel, „hoj tut hin somnakuno por, mindār les an adaj, šaj tut dav bi savoreske te murdarel.“

Džal o Janko andre maštālņa, figindās peskere vasta le grajoreske andre men u chudņas te rovel.

Phučās lestar o grajoro:

„So pale roves, so hin tuha?“

„Ach, grajoro miro, sar te na rovavas, te mange o raj phend'as, hoj te leske o somnakuno por na dava, bi savoreske man dela te murdarel.“

U o grajoro pr'oda:

„Phend'om tuke, te hazdeha upre, avela phujes: no te na hazd'alas, av'ahas mek goreder. Ma rov, Janko, de les leske!“

O Janko ligend'as oda por. O thagar dikhel, čhivel le jakhenca maj pro solgas maj pro por.

„Dikhča,“ phenel pro agor, „somnakune gres mange and'al, mek mange musaj te anes ola kačka, savake kada por pe'as avri. Sar kada kereha, chudeha mandar jepaš thagaripnastar; ča te na, dava tut te murdarel.“

O Janko av'as pale andre maštal'na u chud'nas te vakere' rovimnaha:

„Ach, grajoro miro, sem odoj mange mek phende, hoj te ola kačka, so latar o por pe'as avri na anava, ta man dena te murdarel; ča te anava, chudava jepaš thagaripnastar.“

„No, imar tuke oleha ajci ma phager o šero, avela sar avela! Ča man de šukar te chal u žužar man lačhes, tajsa amen mukhaha pro drom!“

Imar soča vid'nisal'olas, imar pen mukhle pro drom; ur'nonas upral plajenca, ur'nonas upre telune thanenca džikim na avle ko ježibabakero kher u akor imar has rat.

„Adaj sam, Janko,“ phenel o grajoro, „u ipen lačeš av'lam. Amari phuri hinke sovel u odi kačka andre aver cimra bešel andre somnaku'ni k'letka pro dešuduj jandre u sako d'ives jekh bijanel. Dža andre lokes, ča de pozor, hoj la phura te na uštaves, bo akana o k'leji lake pal o pasos! Ala lokores cirde avri, o charo, so lake paš'ol paš o bokos, phager u čhiv pal e phuv dži ko vudar, e cimra phuter u e kačka savoreha an adaj! Ča bi o hukos u sig visa'uv pale!“

O Janko ipen avka savoro kerd'as. O k'leji lokores pasostar cird'nas avri, o charo phagerd'as u pal e dvora čhid'as savore serenca, e cimra phuterd'as, e k'letka la kačkaha chud'nas u and'as la ko grajoro.

„Beš,“ phenel o grajoro, „u e k'letka zora'es chude!“

O Janko beštas pro grajoro u sar tel e blaka urňonas, vičindas:

„Babo, babo, phuri baba, so tuke le čhajen murdardal; las amenca adarig tira somnakuňa kačka.“

E ježibaba chuřilas upre, kamel te chudel o charo, ča nane odoj. Džikim kidňas o koter a lestar pal e dvora, denařtas ko charťas oda charo te vrasarel, urňile upral pandže plajenca. Ča imar sar has paš o moros, dikhľas len e ježibaba:

„Janko, aveha mek ke mande, aveha?“

„Avava, avava, ča pal o kľeji tuke feder dikh!“

Pař o moros andre ježibaba imar na has zor, savoro mukhľas avka u ladžaha avľas pale khere u ola ande la somnakuňa kačka khere.

O thagar la kačkake the somnakune jandrege igen lořaľľas, e kľetka peske figindas upral peskero hados. Le Jankos ařarelas, pal o phiko tľapkinelas, no kaj leske solachardas jepař thagaripnastar, pre ada imar bisterdas.

Andro Janko imar buter tadolas o rat, sem leske ča solacharen u palis les nič na den; kamelas te džal ipen ko thagar, ča o grajoro les mardas tele:

„Ča te smirom u užar.“

O Janko sar dži akana the dureder kerelas buři paš o deřuduj graja, o grajoro deřutrito terdolas andro kutos. U the te momelľa mek akana na lelas, leskere graja has varesave aver sar okla graja. U okla solgi na mukhenas o jakha pal leste. O thagar pes pašoda igen čudaľľinelas u kořelas vařoda okle solgen:

„So pes kerel,“ phenel, „pař e buři imar les nane somnakuno petal, nane les somnakuno por, - u the avka hine tumare graja phujeder u o momelľa imar na birinav te kisitinel!“

„Ařundo, nekududalo thagar, pre soste leske momelľa, te les hin somnakuno ba!“

Sar kada o thagar řundas, maj diňas te vičinel le Jankos.

„Tu,“ phenel, „tut hin pale varesavo somnakuno bal? Maj les an adaj, šaj tut dav pro štar kotera te čhingerel.“

O Janko džal andre maštalňa, figindas pes le grajoreske andre men u thodas baro roviben. Phučel lestar o grajoro:

„Janko, sem tu hinke ča roves, so hin tuha?“

„Ach, grajoro miro, soske te na rovavas, o raj mange phendās, hoj te leske na dava oda somnakuno bal, ta man čhingerena pro štar kotera!“

U o grajoro pre ada:

„Phendom tuke: Te hazdeha upre, phujes avela. No ča, te na hazdňalas, avľahas mek goreder. Ma rov, Janko, de les leske!“

O Janko ľigendās oda somnakuno bal. O thagar dikhel, maj pro solgas, maj pro bal u palis phenel:

„Dikhča, imar mange andal somnakune gres, imar man hin somnakuňi kačka, mek mange musaj te anes ola, ko ada bal našadās. Te kada kereha, dava tuke calo thagaripen; ča te na, dava tut te murdarel.“

Avľas pale andre maštalňa u chudňas te vakernel andro roviben:

„Ach, grajoro miro, sem mange odoj phende, hoj te na anava ola, so oda bal našadās, ta man dena te murdarel; ča te la anava, ta mange dena sa thagaripen.“

„No, imar tuke ajci oleha ma mar o šero, avela sar avela. Ča man škares de te chal, žužar man, tajsa amen mukhaha pro drom.“

Soča vidňisaľolas, imar has hinke pro drom. Urňonas upral plajenca, upral telune thanenca, džikim na avle ko ježibabakero kher u imar has kalı rat, hoj la šaj čhuraha čhingerenas.

„Ake sam, Janko,“ phenel o grajoro, „u ipen avľam lačhes. Amari phuri hinke sovel u e raňori hiňi andre trito cimra pal o caklos. Džaha lokores andre, ča oda nane pheras akana te lel o kľeji; akana len e ježibaba andro danda ľikerel u te ušťelas, mizerere amenca. Sar ča džaneha, lokes lake cirde avri o kľeji andal o danda, o charo phagereha pro kotera u čhiveha len avri blakaha. Palis phutereha paš e trito

cimra o vudar u ake tuke ma mar o šero, e somnakuñi rañori palikerela tuke vašoda, hoj la leha tuha. Ča tuke vakereav, ma chude la te čumidel, bo phujes amenca avela. Ča bi o hukos i sig visafuv pale!“

O Janko ipen avka savoro kerđas: O kfej i lokores andal o danda cirdñas avri, o charo phagerđas u čidñas o kotera avri la blakaha; geľas te phuterel trito cimra. Ake sar kham leske labarđas andro jakha somnakuñi rañori, šukar pre leste asalas. Denašel maj ke late u ča sikrica kampľahas, hoj la te na čumidel; ča ačhiľas te terđol, sar peske leperđas pre grajoreskeri duma. Ta chudñas la čače vastestar u andñas la ko grajoro.

„Sal lačo murš, Janko,“ phenel o grajoro, „u akana soduj bešen pre mande!“

E somnakuñi rañori the o Janko bešte pro grajoro u sar urňonas tel e blaka, vičindñas:

„Babo, babo, phuri baba, ľidžas tutar het somnakuña raňora.“

E ježibaba uštiľas upre, kamel te chudel o charo, ča nane odoj. Džikim pal o drom kidelas o kotera, ko charñas denašel las te vrasarel, urňide eľta plajenca. Ča sar has paš o moros, dikhľas len e ježibaba.

„Janko, aveha mek ke mande, aveha?“ vičinelas pre lende.

U jov lake pale:

„Na avava buterval, phuri baba. Akana imar šaj tuke šukares džives.“

Sar kada e ježibaba šundñas, hoj ke late imar na avela, andre bari ruš len košťas u choľatar čhordiľas avri pre kolľimaža.

O grajoro le Jankoha the la somnakuña raňoraha bachtales urňile khere.

Ake o thagar bara lošatar na džanelas či bešel, vaj terđol u maj kamelas te lel peske ola raňora romňake. Ča oda na has pal lakeri dzeka u hoj joj ča kajses peske lela, ko la mentindñas avri la ježibabatar. Dos khatar late o thagar phirelas, the lačhes, the phujes, ča savoro jeva, joj les mek dikhel pro jakha na kamelas.

Ake andre ruš the andre chol'i peľas leske andro ŝero oda nekgoeder: le Jankos te murdarel; hoj te jov avela pal o meriben, joj les pal'is kamela. U maj diňas te phenel le Jankoske, hoj akor the akor musaj te merel, a mukhel pre leskeri dzeka, hoj peske te kidel avri meriben, savo korkoro kamel.

Sar pal kada hiros ŝund'as, daratar maj na peľas tele pal o pindre. Rovelas, ororo sar čhavoro u a jekh pal aver vičinelas:

„Sem me mange kada sogal'ind'om avri, sem me mange kada sogal'ind'om avri!“

U kutostar pes del anglal o grajoro:

„Janko, sem tu pale roves, so hin tuha?“

„Ach, grajoro miro, so hin manca? O thagar mange diňas avrenca te phenel, hoj akor the akor musaj te merav u hoj mange korkoro te lav avri, sar kamav te merel.“

„Oda nane pheras,“ phenel o grajoro, „a uŝar, amen amenge the paŝ kada ŝutinaha. Phen lenge, hoj andro baro kotlos mi thud tađol u andre oda thud man mi taven. a mang tuke, kaj man te lidŝan ke tute, hoj kames man mek jekhvar te dikhel.“

Aver d'ives o thagar diňas peske te viinel le Jankos:

„No,“ phenel, „imar marđal tuke o ŝero pal tiro meriben?“

U o Janko leske phenel:

„Te hin imar avka, hoj musaj te merav, taven man andro kotlos thudeha.“

O thud andro kotlos imar tađolas u o Janko bi e dzeka terđolas paŝe.

„Ach,“ phenel, „mek tumen a vaŝ jekh mangav, anen mange adaj mire grajores, hoj man palunovar lestar te kidav.“

„Anen les leske,“ phenel o thagar - u o grajoro avľas.

Sar o thud nekbuter tadolas, kampelas le Jankoske te chufel andro kotlos. Ča o grajoro jekhvar phurdľas u savoro keradipen cirdňas andre peste. O čhavo chuťilľas andro kotlos u maj has sa somnakuno.

Sar kada dikhľas o thagar, kamľas the jov avka te šukaraľol. Phendľas le Jankoske, kaj maj te avel avri ole kotlostar. O Janko chuťilľas avri u o thagar chuťilľas andre. Maj akor o grajoro hinke savoro keradipen phurdľas pestar avri andro kotlos. O thagar maj mengľisaľilľas u tadľilľas pro kovlo.

Odi šukar čordľi raňori geľas pal o Jankos u ačhilľas leske romňake. Le Jankos kerde thagareske. Akorestar leske has lačhes u paš leste has lačhes the leskere grajoreske.

O Phagerkašt vaj o Valibukos

Has jekh džuvľi, the te phuri, ča sastľi the zoraľi. Sas lake eňavardeš berš, sar lake ulľilľas čhavoro. Maj sar ulľilľas, e daj the o dad igen pen čudalľinenas savo has o čhavoro baro the zoralo. O pašutne the mek aver prindžargutne manuša avle pre leste te dikhel; u agoreste, sar pes o hiros buchľardľas, avle pre ada čhavoro te dikhel the manuša avre themendar. Sem na rakhelas pes ajso manuš, so peske leperďahas, kaj varekaj varesava džuvľake ulľilľahas ajso čhavoro.

Maškaroda phagerenas penge o šere oleha savo nav leske te del. Sar les te vičinen. Denas pen godi adaj the odoj u našti avenas pre jekh, ča pro agor phenel e baba:

„Kada čavoro hino igen baro, ta den leske ajso nav, so ke leste ifinela.“

„Lačhes vakeres, phurije,“ phenel o dad, „vičinaha les Phagerkašt.“

U avka the savoro ačhiľas.

„Phurije miri, džanes tu so?“ phenel nasigeder o dad, „te amen o Del džidarella, kampela tuke te del ale čavores kolin talam eľta berš, akor pes šaj visarel pro lačho drom.“

„Noča, no,“ phendľas e romňi, „te avka kames, mi pes avka ačhel.“

U avka the savoro ačhiľas.

E daj delas le čhas kolin u o čavoro dľives dľiveseha zorisaľolas. O dad e daj na džanenas pen kaj te thovel ole čudostar, te dikhenas, sar jov trineberšengero cirdel avri andal e phuv vešora thule sar jekh čang. Eľtabešengero imar o dubi čhingerlas avri. Akor imar e daj na kamelas te del les kolin, čo lakero ľubo čhovoro lake phendľas, hoj les mi del o kolin mek aver eľta berš. La dake pes kada lačhes na dikhelas, no the avka ačhiľas pre leskere lava.

Sar leske has dešuštar berš, imar has ajso zoralo, hoj the ola nekbareder buki the dubi cirdelas avri phuvatar sar neksaneder konopi u ochto maj the deš anelas pro phiko khere.

„Ej, mamó, mamó!“ phendľas jekhvar la dake, „tumen man diňan lačho kolin, ča mek darav, hoj dajekhvar man ola dubi šaj čhiven tele čangendar. Te kamľanas man mek vaj trin jevenda te del te pijel kolin!“

„Te avka gindines,“ phendľas leske e daj, „ta akor kada mek kerava.“

Sar le Phagerkaštoske has dešeľta berš, imar našti ačhelas khere; na has les buti u kamelas te phirel pal o sumnal. Ta phendľas le dadeske, la dake:

„Šunen ča man, dadeja miro, daje miri! Tumen lačhes džanen, hoj oda manuš, so pal o bov bešel, na džanel pal nisoste. Kamavas vareso te sikhľol, te dikhel sar o manuša andro sumnal dživen. Džav me mange pal o svetos. Ma daran, sem me pre tumende na bisterava, pro phuripen pal tumende bajinava.“

The aleha e daj th' o dad ačhile paš leste, nisar na kamenas te phagel leskeri pařiv.

„Ča,“ phenel o dad, „dža Devleha, lačhes dikh pal tute u řikana ma ker phujipen le manušenge!“

O Phagerkařt pes kidņas le dadestar-datar u mukhľas pes pal o sumnal. Džal, džal; avel ke jekhe muršeste, so o plaja visarelas u hordinelas jekhe thanestar pre aver. Ada le Phagerkařtoske maj čidņas andro drom jekh plaj tel o čanga, kaj te na džal dureder.

„Le ada plaj mange pal o drom,“ phenel leske o Phagerkařt.

„Ajso mek řikasko na kerđom,“ phenel pale o Visarplaj, „ča řigenava les seraha, te sal zoraleder sar me.“

„Av, chudas amen!“ phenel leske o Phagerkařt.

„Čuřile andre pende u o Phagerkařt ľubo Visarplajos čidņas raz-dva pre phuv sar varesavi bečka. No, ča na ruřte pre pende, ačhile sar phralenge. O Visarplaj hazdņas le dromestar oda plaj u džanas dureder jekhetanes.

Džan, džan, aven ke jekhe manušeste, so sakovar u the akor le vastenca miřinelas o trasta u na kamelas te džal seraha u len te mukhel dureder.

„Dža seraha!“ phenel leske o Phagerkařt.

„Me angle ajse sar san tumen, na džav seraha,“ hazdel o hangos o Miřinrast, „talam ča akor, te čoča jekh tumendar hino zoraleder sar me.“

„Ta av, chudas amen!“ phenel leske o Phagerkařt.

Čuřile andre pende, maj o kokala andre lende pukinenas! O Phagerkařt čidņas le Miřinrastos avka zoraes pre phuv, hoj ča jekha oraha pes batorindņas upre.

Palis pen kidne u savore jekhetanes džanas dureder. Ake rakhle pen jekhe verdunenca, so pro verdana lidžanas trasta u paš jekh učeder partos o verdana pele andre paňali bari čik, ta na džanenas sar te džal dureder. O chulaja khatar ola verdana ča lamentinenas, hoj so jon akana oleha kerena.

„So hin tumenca?“ phučlas lendar o Phagerkašt.

„Ej, nane pal amari dzeka,“ phenel pale jekh, „lidžas o trasta u ake peľam andre čik. Savore tranda the ochto grajen astardam u ake thanestar naštĩ amen čalavas dureder. Ta so, feder avelas amenge žutinel, te san ajse murša.“

„No, talam šaj,“ phenel pale o Phagerkašt, „the ajso pes ačhela, te amen dena ajci trastendar, keci jekh amendar len birinela te lidžal.“

O chulaja pre ada ačhile.

„Akor,“ phenel o chulaj, „len ajci, choča the san tumen savore trin džene, keci birinena; ča amen ala čikatar cirden avri, bo kadaj chaha amaro meriben.“

„No, ča astaren avri le grajen!“ vakerel o Phagerkašt. U ake ča chudel o verdan u cikne angušteha, avka sar nič, cirdňas avri andal e čik. Avka cirdňas avri the dujto, trito, savore.

„I bištu, so hin akada?“ phende o chulaja u dikhenas phuterde mujenca pro Phagerkašt. No e buťi, so kampelas te kerel, has kerdĩ.

„Akana sar phend’an, amen den,“ phenel o Phagerkašt, „u tu, Visarplaj, sikhav, so džanes.“

O Visarplaj iľas savore trasta pal savore verdana pro phike u pašoda mek vičinelas, hoj oda perdal leste hin čepo u kamelas mek te lel o verdana, le grajen, le manušen, kamelas savoro. Ča o Phagerkašt leske phend’as:

„De smirom,“ phenel, „mi ačhel amenge kada trastoro.“

„Muršale,“ diňas pes palis anglal o Mišinrast, „džanen so? Me kale trastorestar mišinava trin cepi u džaha pro dživa.“

„Čačas? No, the kada avela lačhes,“ phenel o Phagerkašt, bešte penge le Mišiplajoha pre drukos. U dikhenas, so kerel o Mišintrast.

Ake jov tuke ča avka mišinel, ušanel sar chumer u lepinel the phandel o cepi. Paru minutenca has imar kisitimen. Ola trin cepi važinenas dujšeltheeñašel centi.

Androda pen kidne u džanas ko jekh raj. Ales has bare stohi pšeñicaha, ča le mlatcen na has ñikhaj te dikhel. Ta avle ke leste, hoj jon leske ola stohi mlacinena avri.

„Te avlanas choča šel,“ phenel pale o raj, „ta na bajinavas, šaj tumen ole stohendar pšeñicaha imar chudňanas, no ča tumen trin džene na kerena lači buti.“

„Ej, raja! Soske avka vakeren,“ phenel o Phagerkašt, „te tumenge aja buti na keraha dži tajsa ke raťi, keren amenca, so kamen. Hoc amenge o kirle čhinenas tele, amen pre ada ačas, ča den amen buti!“

„No u so vaš e buti kamena?“ phučel o raj.

„Ko šaj džanel,“ vakerel ake o Visarplaj, „amen mek ñikana na kerahas ajsi buti, no te amenge dena oda, so amen korkore birinaha te řidžal, pašoda šaj the amen ačas.“

O raj lošaha diňas pre leskere lava, gindinelas peske, hoj aňi na dešupandž kili na birinela peha te lel.

Ake řuba murša, so ča vidňisalifas, len o cepi u chuden te mlacinel, na jekh snopos, ča calo stohos, ta na but orenca phenel o Visarplaj:

„Muršale! Šuffi amen nane, ta phurdas avri ola plevi la pšeñicatar!“

U ake ola plevi dur urňonas u o zarnos, žužo sar somnakaj, ačhelas pre phuv. O raj rušelas, hoj leske o phusa phurdle avri, no o Visarplaj leske phendás:

„Pal soste bajinen? Na kempel tumenge o phusa te řidžal pro maľi. Le phusestar tumen nane ñič, no hin tumen chasna u kempel tumenge ča bedňi te kisitinel!“

„Ala imar čirila hine kisitimen,“ phenel o raj, „no tumen nane gone, andre save tumenge lena o zarnos vaš tumari buti.“

„Sem amenge talam dena kejčeň. Amen tumenge len pařivales daha pale.“

„Ča me ne dav pro gone kejčeň.“

„Ta palis oda zarnos,“ phenel, „ča andre tumari siparňa řigenaha.“

„No řaj, řidřan les odoj.“

Ake ta jon ola dřiva andre siparňa savoro penge čhide, o blakici the o vudar lačhes karfenca lačhes marde andre u sar has savoro kisitimen, - o Visarplaj chudňas e siparňa savore serendar, thoďas pro phike u dřanas.

O raj ča o jakha poravelas avri, so oda pes akana kerel? The chalas pre savoro choři, ča nařtí phenelas řič, bo ačhiřas pre oda, hoj oda, so birinena penca te lel, oda avela lengero. Marelas peske o řero oleha, so akana kerela? - Has les jekh igen chořamen guruv andro chlivos. Phendřas, hoj les te mukhen pal lende, hoj oda peskere řingenca demavela andre lende u murdarela len. U jon penge mařkaroda řukar dřanas peskere dromeha. No o Phagerkařt dřanelas, hoj kada savoro ča avka na agordinela. Imar sar gele koter dromeha, phenel le Miřintrastoske:

„No ča, phaloreja, dikh pal tute, řaj varekas dikhes pal amende?“

„Ej, bizo dikhav, jekh dzivo bujakos pal amende mukhle. Ča,“ phenel, „denařas.“

„No, sem denařen, te avka kamen,“ phenel o Phagerkařt, „me mange pre leste uřarava.“

Ola duj dřanas dureder. O Phagerkařt uřardřas pre oda bujakos korkoro u sar ke leste avelas u kamelas o řinga andre leste te demavel, chudňas les řingendar, visardřas leske avri o kirlo u demařas les pre phuv avka zorales, hoj maj has pal leste. řřas les pro phike, siďardřas ke okla u thoďas le bujakos le Visarplajoske upre pre oja siparňa u avke penge dřanas dureder.

O raj upral peskere kařtelřistar pre savoro dikhelas u sar dikhiřas, sar o Phagerkařt murdardřas le bujakos, maj phendřas, kaj pal lende te mukhen dzivo balo, so sakones maj čingernel pro kotera, sar pes ke varekaste dochudel.

O Phagerkašt hinke phenel le Mišintrastoske, kaj te dikhel pal peste, šaj pes pal lende vareko mukhfas.

„Bizo dikhav,“ phenel ada, „dzivo balo pal amende denašel, pro piskos leske choľatar pena demavel avri.“

„Ča tumen džan, me les mange adaj užarava.“

Androda o balo pes sikhadfas paš leste u ča kamel te chuťel andre leste u te danderel les. Ča ada les chudňas u jekhvareste les pharadfas duj dondes. Sidardfas pal okla u thodfas le bales le Visarplajoske upre pre siparňa. Avka džanas dureder.

O raj akana igen cholřisalřifas u phendfas te astarel le grajen. Bešťas the peskere solgasenca pro verdana u urňolas pal lende avka sig, kaj pal o seri pes o prachos hazdelas. Kamelas lendar te lel savoro. Ake, sar ola trin kada savoro dikhen, so pes kerel, phenel o Phagerkašt:

„No, na kamav len te dukhľafarel, ča tumen džan dureder, sem me džanav, so kerava.“

Mařkaroda jon imar avle andro veř. Ake o Phagerkašt cirdňas avri andal e phuv nekbareder buki u čhidfas len pro drom, kaj o raj le solgasenca na džanela sar te džal dureder. Avka len has smirom. Imar šaj gele khere u sako diňas peskere dadeske-dake ole barvalřpnastar, so penge solgalřinde avri.

*

„No, čhavale,“ vakereľ imar akana o Phagerkašt, „kada amenge mek nane dos. Kampil amenge the dureder te džal pal o sumnal. Tu, Mišintrast, ker mange ole cependar jekh valařka, ajsi, savi mek řikhaj pro sumnal na has.“

Sar imar has e valařka kistno, O Phagerkašt kamelas te dikhel, ři hin dos zoraľi, ta la čhidfas upre andro ľuftos u odoj kaj lake has te perel, thodfas o dumo. E valařka peľas tele u maj pes leske pro dumo pharadfas duj dondes.

„Avka,“ phenel, „na džaha řikhaj, džikim la na miřineha mek zoraľeder. Akana, sar la čhidfas upre, imar pro Kařtphagereskero dumo na phadřifas.“

„Ta akana,“ phenel, „imar šaj džas!“

Džan, džan, džan but. Jekhvar aven andro jekh foros. Ada has sa kale pochtanena cirdlo upre. Avle andre jekh karčma, phende, hoj lenge jekh bečka moľaha andal pinca te anen u pijenas, pijenas lačhi mol u pašoda phučenas, pal soste andre ada foros pes vakerel?

„Ach, talam feder pes kamľahas te šunel.“ phenel pale o karčmaris, „amaro sa foros hin andre bari žaľa, ča nekphareder hin amare thagaroske. Andre ala dĭvesa leske našĭle trin čhaja. Phirenas sako dĭves pre jekh than pes te nandĭrel u odarig imar na avle pale. Vareko vakerel, hoj peskere jakhenca dikhle, sar trin šarkaňa ke lende sidĭarde u lĭgende len penca varekaj het. Akana ņiko na džanel, kaj hine, ča pal oda vakeren, hoj ola šarkaňa len cirdne andre jekh chev u mukhle pen lenca tel e phuv. Amaro thagar na džanel žaľatar so te kerel u solachardĭas, hoj makarko leskere čhaja rakhela u mentinela len avri, dela leske makarsava čha romňake.“

„Te džal ča pal ada,“ vakerel o Phagerkašt, „aleske pes del te žutinel. De, av ko thagar, an amen angle leste, hoj amen ola leskere čhaja mentinaha avri, ča te jov na phagela peskere lava.“

O karčmaris maj denašelas, sar les palal te lenas, ko thagar:

„Nekguleder thagareja,“ phenel, „anav tumenge lošalo hiros, ča šunen!“

„No, savo šaj lačho hiros imar paš adi miri žaľa tu mange šaj anes?“

„Ča šunen! Ake akana avle andre miri karčma trin phirdune manuša u phučen amendar, pal soste pes adaj šunel u soske sam kale pochtaneha cirdne upre? Me lenge pal savoro vakerďom u jekh lendar mange phendĭas, hoj te oda ča ajso, hoj oda pes oleske del te žutinel u hoj jon hine kisitimen tumare čhajen te mentinel avri, te ča tumen tumare lava na phagena u sakoneske jekh čhaj dena romňake.“

O thagar igen lošalĭľas u maj diňas ole naprindžarden te vičinel ke peste. Amare trin murša tromades terďile anglo thagar u kampelas, kaj lenge mek jekhvar savoro te phukaven avri, so, sar pes oda savoro ačhiľas.

„No, nekududalo thagar,“ phendĭas akana o Phagerkašt, „oda hin buťi perdal amende. Den ča tumen amenge te kisitinel dešuduj guruva, dešuduj kili riskašatar, maro dešuduj bovendar u ke ada mek e konopa the ľenos pro šelo - u imar oda ča pre amende the pro Del mukhen, amen oda imar keraha.“

„Savoro, so ča kamen, tumen dav,“ vakerel o thagar. U dujto dĭves has savoro kisitimen.

Oleha jon pen kidne te džal andre ola plaja u odoj avle ko jekh ritos, pal savo vakerenas, hoj ipen odoj le thagaroskere čhaja gele tel e phuv. Ake jon rakhle, sar ča pre lende te užarelas, jekh kheroro u adaj pen cirdne andre.

„Adaj amenge,“ phenel o Phagerkašt, „avela lačhes u sar dujžene džaha odi chev te rodel, trito ačhela khere, tavela amenge chaben u šelo phandela.“

Maj angluno d'ives ačhiľas khere o Visarplaj u o Mišintrast le Phagerkaštoha gele andro veš te rodel odi chev. O Visarplaj maj pes mukhľas andre peskeri buťi, hordind'as kašta, thoďas jag, figind'as o kotlos le paňeha pre jag, čhid'as riskaša, mek jekh guruv čhingerďas pro kotera u čhid'as andro kotlos, kaj te tad'ol. Maškar o taviben phandelas o šelo u delas pozor, kaj leske o paňi te na čhord'ol avri. Imar e riskaša has taďi, ta jov avľas andre kolľiba, hoj la lela tele la jagatar. Ake sar pre leste vareko te vičinelas andal o kochos:

„U so tu keres adaj andre miro kher?“

O Visarplaj hazdel o jakha upre, dikhel jekhe cikne manušores, le Laktľibrados. Maj sikra darand'ľas, ča leske asabnaha phend'as pale:

„Riskaša tavav.“

„Ej, taves la, taves, ča te chal la na chaha.“

„Ej, mek the tu na, ča la chana o Phagerkašt le amalenca!“ u kamelas te lel tele e riskaša pal e jag.

U ake hinke chudel o Laktľibrada:

„Ej, taves odi riskaša, taves, ča te chal la na chaha.“

„Ej, mek the tu na, ča la chana o Phagerkašt le amalenca!“ phend'as o Visarajplaj u iľas tele e riskaša pal e jag.

U ake hinke o Laktľibrada:

„Ej, taves odi riskaša, taves, u imar la tad'al?“

„Bizo, tađom la, so kames?“

„Ajsi keradī tuke pal tiro holo pupkos la chava.“

U ake mukhlās pes le kochoha tele, ľubo Visarplajos kikiđnas andre phuv, e riskaša, ajsi keradī, leske pro pupkos avri čhiđas u savoro chaľas. Palīs pale upre kochoha našľiľas.

O Visarplaj pupkoha keradīpnastar, ča avka-avka phares ušľiľas u so šaj kerđas? Hoj anglo amala te na ačhel andre ladž, pale hordindās paňi, čhiđas riskaša, o mas čhingerđas u varesar ča tavelas u phare jileha užarelas pro amala. Ala avle khere ke raťate u maj ke leste:

„No, so amenge tađal?“

„Ej, tađom, tađom; šaj tumenge len te chal.“

„Ta, u tu na?“

„Me som nasvalo, me tumenca na chava.“

Ala len u koštinen - u ake e riskaša tađi ča pro jepaš u o mas mek jalo.

„Ta, soske feder na mukhlal te tađol?“ phenel o Phagerkašt, „mek the o šelo na phandľal?“

„Dikhes, hoj som dukhľardo,“ stenkinel o Visarplaj u na phendās, pal soste džal.

„Ta adadľives savore nič na kerđam; the amen e chev na rakhľam. Ča tajsa o Mišintrast ačhela khere u amen džaha te rodel.“

O Phagerkašt the o Visarplaj aver đľives rodenas pal savore kuti, pal savore seri, ča nič na rakhle. O Mišintrast tavel odi riskaša u phandel oda šelo, phandel keci šaj. Imar sar e riskaša lačhes tađiľas, džal, hoj la mišinel the lela tele pal e jag. Ake chudel o Laktľbrada tele le kochoha:

„Ej, taves odi riskaša, taves, ča te chal la na chaha.“

„Ej, mek the tu na, ča la chana o Phagerkašt le amalenca!“ phend’as o Mišinplaj

U ake hinke o Laktibrada:

„Ej, taves odi riskaša, taves, ča te chal la na chaha.“

„Ej, mek the tu la na chaha; chana la o Phagerkašt le amalenca.“

U tritovar, sar o Mišinplaj iľas tele o kotlos:

„Ej, taves odi riskaša, taves, u imar la tad’al?“

„Bizo, tad’om la, so kames?“

„Ajsi kerad’i tuke pal tiro holo pupkos la chava!“ u mukhľas pes tele kochoha andro kher. Ľubo Mišintrastos kikiďnas andre phuv, e riskaša leske čidi’as pro pupkos, chaľas savoro u pale našľiľas.

„Mi tuke e vodi te chan, odoj kaj sal!“ gindind’as peske o Mišintrast u hazdel pes upre la phuvatar, sar ča birinelas, pale hordind’as kašt the paňi, thoďas te tavel avka, sar pes leske ča delas.

Ke raťi o bokhale amala avle khere u bešen penge ko chaben. Ake e riskaša pre jepaš tad’i u o mas jalo.

„Choča amenge feder tad’alas,“ phenel o Phagerkašt, „mek the o šelo sa na phandľal?“

„Sem, the kerďomas, „chochavelas o Mišintrast, „ča adad’ives som ajso varesavo, ta mange savoro avka sar te andal o vast perelas.“

„No, talam oda nič,“ phenel pale o Phagerkašt, „mek the amen e chev na rakhľam. Tajsa dźana andro veš tumen dujdźene u me ačhava khere.“

Trito d’ives ola dujdźene the le chabnaha pen kidne avri, bo daranas, hoj sar avena pale, chaben na chana. O Phagerkašt maj hordind’as kašt pre jag the paňi andro kotlos, le guruves čhingerďas pro kotera, riskaša thoďas te tavel u maškaroda, sar savoro tad’olas mek the o šelo phandľas d’ind’ardo maj šov

ezera metri. Džal ke odi riskaša, hoj la te lel tele la jagatar. Ake leske o Laktibrada chudel tele le kochoha te vičinel:

„Ha, so tu keres adaj andre miro kher, talam odi riskaša taves?“

„Bizo, tavav, kaj te džanes, imar la the tađom, av andre, so laha kames?“

O Laktibrada pes mukhl̥as andre tele le kochoha, hoj leske sar oklengen pal o pupkos chala. Ča o Phagerkašt chudňas ľubo Laktibrados bajuzendar; avka sar te džanelas, hoj pes adaj vareso nevo kerel, ta imar anglal peske kisitind̥as jekh thulo kašt bukostar, leskero agor sikra pharađas pro but koterora. Cirdňas le Laktibrados ke oda kašt u maškar ola koterora ispidňas leskere bajuzi the angušta u palis les kijakoho lačhes marelas. O Laktibrada pes chudňas leske te mangel, sar ča nekšukareder džanelas; hoj les ča te mukhel, hoj pes imar andre leste na mukhela. Ča o Phagerkašt les dureder phagerelas u vičinelas pre leste, kaj te mukhel o bajuzi, hoj palis the jov les mukhela; bo lačhes džanelas, hoj andre ola bajuzi hin savori leskeri zor. O Laktibrada les imar ča mangelas, hoj imar leske the odi chev sikhavela, so la roden. O Phagerkašt ča cholisalil̥as u phend̥as leske:

„Ta mištes, te na kames lačheha, kampela cholaha; dikhaha či tu sigeder tuke mek chudeha o bajuzi, vaj me tut dureder marava?“

Pro agor, sar dikh̥las o Laktibrada, hoj imar feder na avela, mukhl̥as o bajuzi u o Phagerkašt, sar kada dikh̥las, cird̥las len avri u garuđas len andre žeba, mukhl̥as les u phend̥as leske:

„Dikhes, tu dilineja! Te maj kerđalas, so tuke vakeravas, šaj avľalas bi o mariben.“

O Laťibrada, sar dikh̥las, hoj hino mentimen avri, il̥as o čanga pro phike u denašelas odarig avka sig, kaj pal leste o thuva pen hazdenas. Palis maškaral pro oda ritos jekh bar hazdňas upre u našlil̥as. Ča the o Phagerkašt denašelas pal leste u sar les dikh̥las, hoj našlil̥as pal oda ritos, imar leske buter na kampelas.

Nasig raťi avle ola dujđzene khere. Pre chol̥i avle avka nasig, kajča te na chan odi tad̥i-natad̥i riskaša.

„No, choča rakhlan odi chev?“ vičinel len andre o Phagerkašt.

„Mek aňi amari dzeka na rakhlam,“ phende leske pale.

„U tu, tad'al odi riskaša?“

„Tad'om, ča aven te chal!“

„Ča tav, mek mi čepo tad'ol u ši'af'ola,“ phend'as o Mišintrast u oda ča vašoda, hoj les kamenas te cho'arel.

„Sem tumenge latar koštinen, savi hin.“

Koštinen, ake e riskaša ši'af'ali. Maj jon džanle, pal soste džal: chanas cho'li, hoj lengere pera hine labarde u le Phagerkaštoske pes nič ajsa na ačhifas. Na phende nič, ča jekh pre aver dikhelas, sar te kamenas vareso jekhetanes te kerel. U sar lenge o Phagerkašt chudñas te vakerele pal oda, sar le Laktibrados chudñas andro škripcos u sikhavelas leskere bajuzi u hoj lenge imar na kampil te džal ničhaj te rodel, hoj e chev maškara o ritos - ake tuke ola dujdžene mek goreder rušte pre leste, ča aňi akana kada upre pende na dine te prindžarel.

*

Maj tosara gele maškara pro oda ritos, visarde upre o bar, e chev pes sikhad'as u ake ko džala andre? Nekzoraleder kamelas oda te kerel O Mišintrast. Phand'as pes ole šeleha u mukhenas les tele andre bari chor chev. Mek les na mukhele tele vaj penda metri, imar chudñas te vičinel pre rata u ole šeleha čhingerelas, kaj les te cirdel upre. Cirdne les avri.

„No, so odoj, phraleja?“

„Ha, so, šišitno sar pre jepašrat u savore serendar chudne pre mande te chu'el žambi u sapa sipinenas, ta daravas, hoj man chana upre.“

„No, te tutar nane nič, „phend'as o Visarplaj, „džava me.“

U maj pes diñas te mukhel tele. Majča duj šel metri les mukhele tele, imar čhingerelas le šeleha. Ta les cirdne avri.

„Jaj,“ phenel, sar avri ge'as, „sem ča o žambi the sapa, oda nane nič! No khand the jagale langa chudne man te učarel, ta darand'ilom, hoj man odoj tasavena.“

„Imar džanav, hoj tumendar the rukono hino feder! phend'as o Phagerkašt. Akana man mukhena tele. Ča tumenge phenav, la chevatar ňi jekh uštar! Ake vartinena; u o šelo sigeder ma cirden avri, džikim leha trinval zorales na čhingerava.“

Akor jov peske il'as peskeri valaška, phand'as pes ole šeleha u but u but urňolas tele, džikim andre oda telphuvakero sumnal na urňind'as.

Imar sar has odoj tele, na džanelas, kaj pes te thovel, bo has baro šižitno. Ča jekhvareste diñas pes anglal vareso palal leste:

„De mange ola bajuzi!“

„Aha,“ phenel, „oda sal tu, čirikloro! Sem me tuke len dava, te man sigeder lidžaha ke nekphureder princezna.“

O Laktibrada loša'li'as, hoj chudela pale peskere bajuzi, ta asabnaha les lidžalas ole bengestanoha, ola pek'faha. Ake savoro kalo the čučo. Ča jekhvar lenge igen dural bliskind'as jekh ududoro.

„No, dža,“ phenel leske o Laktibrada, „angle oda udud, odoj rakheha ola nekphureder u o bajuzi mange de!“

„Mek len tuke na dav, kampil tuke mek man adaj te užarel. Sem palis tuke phenava, so tuke kampil te kerel.“

O Laktibrada odoj užarelas u o Phagerkašt džalas ko oda ududoro. But pes leske oda udud dičholas ajso ciknoro, no pro agor dikhl'as anglal peste charkumen diz, so buchles the dur čhivelas peskero udud u izdralas peha sar pre strakakeri čang, ta ňisar pes leske na delas sar te džal andre. O Phagerkašt ča jekhvareste demad'as la čangaha andre phuv u maj e diz terdi'as. Andre has odi nekphureder thagaroskeri čaj u sivelas peske. Sar o Phagerkašt av'as andre, igen darandi'as, hoj dikhel manušes.

„Manušeja,“ phenel leske, „khatar tut adaj les? Sem adaj pes aňi pal čirikloro aňi pal urňindoro na šunel.“

„Ta av'om tumen te mentinel avri.“

„Ach, sar šaj tu man mentines avri, sem man hin rom šarkaňis šove šerenca, jov te tut kadaj dikhela, phurdela pre tute jagale langa, pekela tut u chala tut upre.“

„Ej, talam na chala, sem hin man valaška.“

„No, te oda avka, hoj sal tromalo leha pes te chudel, le tuke kada poharis moľaha, pi; maj aveha zoraleder. U garuv tut pal o vudar dži akor, so avela miro rom khere, geľas peske dur trin miľi te dikhel pro berveľa.“

U androda peľas pre dvora šovcentengero buzogaňis, so peske khere o šarkaňis anglal čhidľas, sar pes čalavelas le berveľendar. O Phagerkašt geľas avri pre dvora, chudňas o buzogaňis u čhidľas les pale eňa miľi dur. O šarkaňis maj peske gindindľas, hoj imar varesavo chulaj hino andre leskero kher, visaľiľas pale u chalas choľi, bo kampelas leske o buzogaňis pro phike te hordinel. Avel khere choľamen, ča jagale langa leske čhordonas avri le piskendar, sunginelas pal savore kuti u gravčindľas:

„Fuj, romňije, manuša adaj khanden. De len ake, maj len chav.“

„Ach, kaj pes adaj manuš iľahas? Sem tu džanes, hoj adaj ňiko ňikana na has u na avela.“

„No, ma vaker, ča de les ade, mi avel makarko, te na, chav tut!“

Akor chuťiľas pal o vudar avri o Phakerkašt u tromades pes thovel angle leste.

„Ake som,“ phenel, „so kames manca?“

„Hm!“ marel peske o šero o šarkaňis, sar dikhľas o šarkaňis le Phagerkaštos la valaškaha anglal peste.

„Oda sal tu, so oda miro buzogaňis mange pale čhidľal?“

„Čačes me u avľom man tuha te marel.“

„No, te oda hin avka, dikhaha. Ča sigeder amenge kempel vareso te chal, palis džaha pašeš ko mire šopi u odoj džaha pro pasi. Romňije, de amen vareso te chal!“

E princezna uštilas u andas maro olovostar the kaštuŋi čhuri u thodas savoro pro skamind. O šarkaŋis iŋas e čhuri u delas la le Phagerkaštoske, kaj peske te čhinel maro.

„Mange tiro maro na kempel,“ phenel o Phagerkašt, „na kempel; ča tu te sal bokhalo, cha the zoraŋuv!“

O šarkaŋis peske čhindas baro koter olovimen marestar u chaŋas les avka sar les te labardahas.

„No, talam sal imar kisitimen?“ phučel o Phagerkašt.

„Imar!“ phenel o šarkaŋis, „džas pašeš ko mire šopi.“

Avle ko šopi, o fali na has čikatar aŋe olovostar.

„Chude man u sar džanes demav man andre ada olovos,“ phenel o šarkaŋis.

O Phagerkašt na diŋas pes te mangel. Chudnas le šarkaŋis u demadas les andro olovos dži ko pasos. O šarkaŋis chuŋilas avri le olovostar u demadas le Phagerkaštos andro olovos dži upre le pasostar. O Phagerkašt lokores chuŋilas avri ole olovostar u čhidas ole lubo drakoha pale avka zoraŋes, hoj leske ačhile avri ča leskere šov šere. Ake chudnas peskeri valaška, ola šere leske čhindas tele u pro marne kotera pharadas.

E princezna leske na džanelas sar buter te palikerel vaš oda, hoj la mentindas avri ole drakostar, mangelas les, hoj akana ča imar te denašen avri ole bengethanestar, hoj lenge paš lakero dad avela lačhes.

„Na avka,“ vakerel o Phagerkašt, „mange mek kempel te mentinel avri the tire pheŋen. Ča palis džaha pale ko tiro dad; ča sigeder kempel mange tut te lidžal pro lačo than. Akana ča le tuha, so tut hin, so šaj les andal adi diz.“

But les mangelas, kaj dureder te na džal, hoj lakere pheŋa hine mek andro goreder šarkaŋengere vasta u hoj odoj šaj merel, jov pes te mangel na diŋas. Ta akor joj iŋas upral vudarestar jekh chalkumen rovlića, čhindas laha pal e diz u adi maj pes visardas pro šukar charkumen phabajori savore barvalipneha dizatar. E phabajori peske o Phagerkašt thodas andre žeba u mukhle pen ke oja chev.

Ake pal lende o Laktibrada:

„De mange ola bajuzi!“

U o Phagerkašt leske:

„Tu ma mang nič, ča amen lidža ke odi chev, hin tut mek but časos.“

O Laktibrada len šukares ligend'as dži ke odi chev. O Phagerkašt phand'as pre princezna o šelo, trival leha čhingerd'as; u ola la cirdne upre.

Akana kamp'as le Laktibradoske te lidžal le Phagerkaštos ke maškarutni princezna. But džanas šižitneha, džikim angle lende hinke dural pes na sikhad'as jekh ududoro.

„No, odoj bešel odi maškarutni,“ phend'as o Laktibrada, „dža, imar akana oda dikhes.“

„U tu, soske ča na aves?“

„Darav, radeder tu mange o bajuzi de pale, kaj mange odoj te na našlon.“

„Ma rov mange ajci! Ča ač paš mande pašes, sar tut mange hinke kampela.“

Sar imar drom has buter the buter ududestar, o Phagerkašt av'as ko rupono diz, so bonda'olas pre strakakeri čangori avka, kaj našti pes andre chudelas. O Phagerkašt duvar demad'as la čangaha pre phuv, maj e diz terd'il'as u o baro vudar pes phuterd'as. Ge'as andre. Odoj paš e blaka bešelas e maškarutni princezna u sivelas. Sar dikh'as manušes, maj chu'il'as upre u denašelas angle leste.

„Khatar ča,“ phenel, „khatar tu tut adaj les, manušeja? Visa'uv pale, džido tu adarig avri na džaha!“

„Sem ča avka tumen ma darad'on, princezko!“ phenel o Phagerkašt. „Anav tumenge lačo palikeriben tumare dadestar the tumara nekphureder pheñatar, so la imar mentind'om avri u pro aver sumnal upre bičhad'om. U the tumen, del o Del, adaj but na ačhena.“

Sar joj kada šund'as, hoj oda angluno šarkaňis hino imar mulo u lakeri phen imar hiňi biphand'li, maj lake pro muj bešt'as asaben. Le Phagerkaštos il'as andre andre cimra u diňas les poharis mo'aha te pijel, hoj lestar avela zoraleder. Ča leske the phenelas, kaj peske te del angle lakero rom pozoris, bo jov hino šarkaňis eňa šerenca u maj avela khere, bo ge'as eňa mili dur peske te dikhel pro berve'la.

Androda imar eñacentengero buzogañis peľas andre dvora u akana nařti dźanas aňi andre aňi avri.

„No,“ phenel e princezna, „akana miro rom imar peha ĉalavel u maj avela adaj. Arakh tut, kaj tut te na pekel u te na chal.“

„Aľe,“ phenel o Phagerkařt, „na kempel avka te sidarel,“ u geľas avri.

Hazdňas upre o bugogañis, bondardľas leha u dur deřuduj miľi ĉhidľas les pale. O řarkaňis ĉa dikhelas, hoj leske o buzogañis pale visalľas, dudrindľas peske tel o nakh avka, kaj the e phuv peha izdrardľas, o buzogañis hazdňas, pro phiko thodľas u dromeha ĉa dudrinelas, hoj leske kempel les te ľidźal pro phiko. Khere avľas sa choľardo, andal o piski leske ĉhordolas avri na e para ale jagale langa. Sungindľal pal savore kuti u viĉindľas:

„Fuj, ake khandel pal o manuřa! Romňije, kaj hine?“

„ĉa ma pľetkin,“ vakerelas joj, „kaj pes ĉa adaj manuř ľahas? Sem adaj mek aňi ĉiriklo avre sumnalestar na urňol!“

„Fuj, ake khandel pal o manuř,“ riĉindľas o řarkaňis dujtovar. „De les avri, mi avel makarko!“

„Ake som,“ o Phagerkařt pal o vudar ĉuľilľas avri, „so kames manca?“ u tromades leske dikhľas andro jakha.

„ĉaĉes, tu sal adaj, noĉa, no!“ ĉitľilľas o řarkaňis, sar dikhľas le Phagerkařtos la valařkaha.

„U talam oda tu miro buzogañis ĉhidľal pale?“

„Me,“ phenel pale o Phagerkařt, „te na paľas, chudas amen amen.“

„Mange oda jekh,“ phenel o řarkaňis, „ĉa uźar, chas vareso. Romňije, thov amenge ole mire chabnastar.“

E princezna andľas trastuno maro the ĉarkumen ĉhuri pro skamind.

„Čhin tuke,“ phenel o šarkaňis, „u zoraľuv, manca tut avela bari buti.“

„Me som dos zoralo, na kampil mange zoraleder te avel. Ča te tuke kampil, ta cha tuke!“

O šarkaňis chalas oda peskero maro avka, kaj e phuv umblarendar labolas, so leske perenas avri andal leskere danda. O Phagerkašt imar našti buter užarelas:

„Talam,“ phenel, „imar čaliľal?“

„Imar,“ phenel pale ada.

„Av avri u probinaha, ko avela zoraleder.“

Avle pašeder ko šopi, o fali na has čikatar, has trastendar.

„Sigeder man chude tu,“ phenel o šarkaňis, „bo te me tut sigeder chudava, talam, na avela tut dos časos te mukhel pes andre mande.“

„Ej, te sal ajso tromado, ake som, chude man sigeder tu, miro dživipen hin andre tire vasta.“

Androda o šarkaňis chudel le Phagerkaštos u avka leha čidiľas pro ola trastune fali, hoj peľas andre džitel o khaka. O Phagerkašt ajša zoraha čuťiľas avri, kaj buter sar jepaš fali čindiľas avri peha. Ake le šarkaňiske o jilo peľas andre džombra.

„Ta, talam,“ phenel, „imar has dos. Šaj amenge das smirom.“

„Smirom?“ phenel o Phagerkašt, „čačes smirom? Kampil mek mange tuke te sikhavel sar o druki pes demaven andre phuv.“

Ake chudňas le drakos u avka les andre phuv demaďas, kaj ča o šere leske ačhile avri.

„Noča, no, av avri!“ phenel o Phagerkašt.

Ale o drakos na birinelas peha te čalavel. U chudñas peskeri valaška u savore šere leske le obuchova phagerđas pro prachos.

E princezna mentindí avri ańi na džanelas, so te kerel lošatar. O Phagerkašt lake ča phendđas, kaj pes te kisitinel te džal avri la dizatar. Ta joj akor ilas upral le vudarestar ruđuńi rovľica, čhindđas laha pal e diz u adi pes savoreha visardđas pre ruđuńi phabajori. O Phagerkašt peske the adi thođas andre žeba. O Laktíbrada len imar užarelas, ke chev ľigendđas u la princezna dine te cirdel avri.

U ola odoj upre imar paš angľuńi princezna pen maškar pende marenas, kaskeri avela? - U akana, te imar has duj, sako peske ilas jekha u kamenas savoro odoj ča avka te mukhel. Ča sar o princezki len šukares mangelas, hoj odoj hin mek the lengeri trito phen u bi lakero jon ko dad na džana, ta ačhile odoj te užarel dureder.

O Laktíbrada maškaroda ľidžalas le Phagerkaštos ke trito diz. Dural pes leske sikhadđas, sar pes andre oda baro šišitno blištinel, ta dureder imar na kamelas te džal:

„De mange, Phagerkašt, oda, so nane tiro!“

„Čit,“ phenel ada, „sem len imar maj chudeha.“

Oleha geľas andre diz. Ńikana ajso šukariben the ašundípen na dikhľas. Savoro pes blištinelas somnakaha! Ča sar pes chudela andre? E diz blištinelas pre strakakeri čangori u Ńikana na terđolas pre jekh than. O Phagerkašt trival demadđas la čangaha andre phuv u maj e diz terđilľas u o baro vudar pes sig phuterđas.

Džalas andre.

E princezna sar sivelas paš e blaka u imar sar les mek avri dikhľas, denašelas ke leste.

„Ach,“ phenel, pal soste tuke mares o šero! Pre soste tu adaj avľal? Denaš sar ča džanes, denaš! Miro rom, šarkańis dešuduj šerenca, ča ake dešuduj miľa dur geľas ko berveľa, te tut jov adaj rakhela, maj avela pal tute. U imar maj avela khere.“

„No, princezko, ča ma phageren tumenge manca o šero,“ phenel o Phagerkašt, „me tumare romestar na darav.“

U paľis lake vakerđas pal lakere duj phureder pheńa.

Ake akorestar, so hiñi adaj, ča akana lakero jilo džid'isalifas, ča the darala vaš o Phagerkašt, bo oda lakero rom has igen zoralo. Thođas les te bešel u andas leske poharis moľaha te pijel, kaj trival te avel zoraleder. Mek la lačhes na piľas, imar e phuv peha izdrarelas u o blaki rinčinenas, bo o šarkaňis akurat akor peha čalavelas khatar o berveľa u peskero dešuduj centengero buzogaňis čhidas pestar andre dvora, kaj les peha te na hordinel. O Phagerkašt chuťilas avri pre dvora, chudňas les, upral o šero leha bondaľilas u mek dureder les leske čhidas pale. O šarkaňis chudňas les te košel, hoj jov les sikhavela, ko leske ajse pľetki kerel, no ča geľas pale vaš o buzogaňis, pro phiko les thođas u choľamen khere sidarelas. Avľas ajso lolo choľatar, dandenca škripinelas u andal o piski leske čhordolas avri bari jag. Imar dural sungindas le Phagerkaštos u:

„Fuj, sunginav manušes!“ ričindas maj sar guruv.

„Ko šaj tuke adaj tromal'isaľolas,“ čitkinelas les e princezna, „sem darand'ifahas tutar!“

„Ma visar miri duma, ča de les mange, kaj hino!“ ričinelas o šarkaňis.

„Ake som!“ terd'ifas angle leste o Phagerkašt la valaškaha.

„Ake sal,“ phenel o šarkaňis, „u na daras mandar?“

„Soske tutar darand'ifomas? Me feder džanav te čhivel le buzoganenca sar tu.“

„No, te oda salas tu, ta sal murš! Ake, de tiro vast, mi tut šukar lav andro miro kher!“

Dine penge o vasta; Le Phagerkaštoske angušendar rat čuľolas, no le šarkaňiske o kokala andro angušta pukinenas. Dukhatar o drakos šoľardas u jagale langenca les thođas tele.

„Ej,“ phenel, „talam vareko šundas pal oda, hoj sal ajso baro murš. No, chaha raťutno chaben, palis amen amen chudaha, dikhaha, ko sam, so sam. Bo oda perdal ma avľahas bari ladž, te tiro jekh šero rajarelas mire dešudujenge.“

U the vašoda chalas bari choľi pre leste.

E princezna andas absiňalo maro the trastuňi čhuri u o šarkaňis phenelas le Phagerkaštoske.

„Na kempel mange te absiňalol,“ phenel pale o Phagerkašt, „man miri daj talam dešefta berš absiňalolas u sumnaleste imar chudňom but zor. Ča pal tire angušta dikhav, hoj tu tuke igen na paťas, ta mek tut absiňalín akana!“

Pal o raťutno chaben gele ko šopi absinatar.

„Hoj, so oda, so!“ chudel o šarkaňis te phukľol, „talam ajsa mačľaha man marava? Ladž, bari ladž mange avela, hoj man tuha babrindom. Aľe ča phurde tiri vodi tutar kaske kames. U tu, Harfa, ma bašav (Harfa has leskero graj dešuduje phakenca, pre savo pes ľidžalas), u tu, čirikleja, ma giľav, džikim les pal o svetos na našavava.“

Androda chudňas le Phagerkaštos u dži ko pasos les čhidľas andre odi absin.

O Phagerkašt pašoda cholľisalľas, chuťľas avri, chudňas le šarkaňis, hoj ča avka o kokala pukinenas u demaľas les andre odi absin sar te bar čhidľahas andro paňi. Maj leske trin šere avka zorales izdrandľile hoj mengľisalľile. Ake chudňas e valaška, o šere leske phagerďas pro prachos, vaj čhindľas tele sar makoskere šerore. Pal ajsa mariben peske phurdľas u džalas peske vaš e šukar princezna.

Joj imar ča užarelas pre leste. ľľas somnakuňi rovľica upral le vudarestar, čhindľas laha e diz u adi maj pes visardľas pro somnakuňi phabori. E princezna la the e rovľicaha diňas le Phagerkaštoske, kaj la leske paľis pale te del, sar leske vaš ada dela peskero vast. U gele odarig. E somnakuňi phabori lenge švicinelas pro drom u pašoda o Phagerkašt imar maj bisterďahas pro Laktľibrados. Ča ake, sar aven ke chev, pale pal lende vičinel:

„De mange mire bajuzi!“

„Ake le len tuke u imar man de smirom!“ - čhidľas leske o bajuzi u jov chudňas te denašel avka sig, sar te les o bengalenas palal.

Akana o Phagerkašt sigeder phandľas pro princezna o šelo, cirdňas leha u ola upre la cirdne avri.

U ake leske avľas vareso andro šero:

„Užar,“ phenel, „ala šaj mange phagen e paťiv!“

Sar o šelo tele čhide, na phand'as pes leha jov, ča jekh baro bar, ada diñas len te cirdel upre u korkoro peske uštarđas seraha. Ola dujdžene o bar cirdne upre ča dži jepaš u palis činde o šelo la čhuraha. O bar urñilas tele andre pekla u ajso hukotos kerđas, hoj savoro, soča kas has čanga, pre aver sera peklate denašt'as.

O Phagerkašt phirel, bludzinel pal odi čučo pekla, ča ake jekhvar dikhlas jekh džid'i vodi. U oda has ipen biande čiriklora, so maj akana andal o hñizdos kamelas te chal jekh sap. O Phagerkašt demađas pre leste la valaškaha, maj leske o šero pharađas pro kotera. Androda urñilas odoj čiriklo nekbareder pro svetos u kamelas le Phagerkaštos te chal. Phenel, hoj manušano mas mek na čalas u vašoda les našti arakhel anglo meriben. No o cikne čiriklore les manges, kaj oda te na kerel, sem lenge o dživipen arakhađas. Sar ada o phuro čiriklo šund'as, maj pes thođas pre leskeri sera u kamelas, kaj peske vareso te kidel avri, hoj vašoda savoro, so kerđas perdal o čhavore.

„Nič,“ phenel, „ča man adarig le pro aver sumnal!“

„Avela pal tiri dzeka, ča sigeder dža, rakheha ake paš adi len ola bakre, sar chan čar. Murdar lendar šel u thov len andro bečki u palis the andre ajci čhiveha pañi, savoro pre mande thoveha u avka amen kidaha te džal avri. Ča sar urñinaha chuťela andal o muj jag, sakovar mange jekh bakro andre čhiveha u the pre oda mange pañi čhiveha andro muj. Te mange choča ada jekhvar na kereha, pereha tele u visareha tut pre smola.“

Maj geľas o Phagerkašt te čhinel le bakren u sar imar čhind'as šel, thođas len andro bečki. Palis the ajci bečki pañeha thođas pro čiriklo u avka urñonas avri. Le čirikleske sakovar e jag demavelas andal o piskos; ča o bakre the o pañi la murdarenas. No ake paš o plaj demavel leske andal o muj ajci jag savi ñikana angomis u le Phagerkaštes imar na has mas. Maj cirdñas avri čhuri pal o pasos, tele tel e khoč čhind'as peske avri koter mas u čhid'as les le čirikleske andro muj. Avka pen chudne pro plaj. Ake phenel oda čiriklo.

„Ej, phen tu ča mange, sostar has oda gulo mas, so paluno mange čhid'al?“

„Oda has mas mira khočatar.“

„No, te džanľomas, hoj oda manušano mas hino ajso lačo, ñikana me tut na mukhľomas mandar. Ča akana imat the oleske žutinaha!“

U čhandľas avri o mas pro oda isto than u ada leske maj šukar bariľas la čangaha.

*

O Phagerkašt prosto džalas andre oda thagaroskero foros. Khatar ada imar has cirdno lolo pochtan. Avel ko karčmaris u phučel lestar:

„Pal soste adaj vakeren, pal soste adaj šundol?“

„Murša sam!“ phenel pale o karčmaris, „rakhle pen amare thagaroskere trin našade čhaja. Akana ola duj phureder džan romňenge pal ola duj, so len mentinde avri. U pal odi nekterneder phiren but murša te mangel la u the te imar pro jepaš hiňi jekheske solachardí. Ča mek na kamel te lel solach, džikim savore trinen na avena ajse renti, save odoj varekaj pre aver sumnal hordinenas. Vašoda imar ča ajse sivkernes rodas, so lenge ola renti sivela u maj akor avena bare bijava.“

O Phagerkašt diňas pal peste te šunel, hoj oda jov hino oda sivkerno u ola renti jov sivela. Jekhvareste pal leste avle maj deš majstri. The ada, the ada, sako les kamelas te chudel ke peste andre buťi, bo vaš ala renti kamenas te poťine bare love. No o Phagerkašt peske rakhlas ole nekčoreder majstros u ke leste geľas te kerel buťi. Ake peske mangľas ča perdal peste cimrica, hoj jov ola renti dži tosara sivela.

„Sivela perumos,“ gindinelas peske o sivkerno, „sem aňi nane tut sostar! - u delas pozor kľejakera chevoraha, so oda kerela andre oja cimrica. O Phagerkašt cirdňas avri koteroro lepedatar u čhinelas len pro cikne kotorora. Sar imar kada kerďas, phenel o sivkerno korkoro perdal peste:

„No, ada aňi o beng na sivela!“ u geľas te sovel.

Sar imar savore andro kher indraľile, o Phagerkašt cirdňas avri andal e taška charkumen, rupuňi the somnakuňi phabaj, čhindľas pal lende rovľicaha u sako phabaj pes visardľas pre diz. ľľas andal savoro, so leske kampelas u dži tosara peske lačhes sovelas.

Tosara avle khatar o thagar, čí imar hin o renti kisitimen.

„Imar,“ phenel, „no, mi bičhaven vaše o love!“

ľpen ande bradí dukatenca, hoj len ča te del.

„Mek len,“ phenel, „na dava, džikim korkore o princezni penge vaš lenge na avena!“

U o dukati diňas le majstroske, hoj leske oda na kampil.

Maj pre oda avlas odi nekphureder princezna vaš peskere renti u o Phagerkašt lake čindas e pativ, hoj či jov perdal ajsi potvora o renti sivelas? E princezna denaštas - u o majstros andre leste:

„Hoj so,“ phenel, „peske gindinel? Hoj len sodujen murdarena!“

Ča o Phagerkašt les čitfardas, hoj mi na daral; u ola renti mi la princeznake bičhavel.

Paru minutenca avlas odi maškarutři pal peskere. The lake čindas e pativ; hoj jov perdal ajse potvori o renti na sivel. O majstros kamelas les te čhivel avri andal o kher, bo pale daralas vaš peskero dživipen, ča o Phagerkašt sikhadas rupune renti, kaj te bičhaven la princeznake u has smirom. Akana avlas oja nekterneder u o Phagerkašt la čumidnas. O majstros imar pes lestar chudel, hoj les ispidela seraha, ča ake les e princezna prindžardas u thodas leske o vasta andre men. Maj peske odoj urdas somnakune renti u džanas prosto te lel solach.

Pal o bijav savoro avlas pro than. O thagar kamelas ole duje peskere čhajendar te lel o renti, ča o Phagerkašt kada na domukhlas, hoj the jon penge kada solgalinde avri. Pro agor ilas avri ola trin phaba andal e žeba u ola somnakuňa phabatar odoj angle savorengere jakha kerdas latar somnakuňi diz, e rupuňi phabaj čhidas maj kilometros dur khatar lende u odoj kerdas rupuňi diz; u odi charkumen phabaj čhidas duj kilometri dur u the odoj kerdas churkumen diz. Akana trin amala penge le princeznenca gele andre pengere dizi u o Phagerkašt lenge savorenge lačhes the šukares rajarelas (thagarelas).

Či tumen rušen?

Kaj has, odoj has, has jekh gav u andre oda gav bešelas jekh dad trine čhavenca. Jekh lendar has dilino u furt ča pal o bov bešelas; no ola duj pen likerenas sar godaver džene.

U kidnas pes jekh lendar andre solga ko naduralo gav. E dajori leske thodas andre torbica pherdo peke chumera. U avlas jov andre jekh kher u thodas дума le chulajiha avka, hoj ko sar angluno rušela, oleske činena tele o nakh.

Geľas o solgas te mlacinel o dživa. E chulaňi les na vičindas ko chaben aňi tosara, aňi ko dilos. Ta phučel lestar o chulaj:

„Mišku, či tu rušes?“

„Soske te rušav?“

Imar pes cirdelas ke rat u the rařutno chaben has tado, no le Miřkos hinke na viřinenas. U phuřelas lestar o chulaj:

„No, Miřku, ři tu ruřes?

„U soske te ruřav?“

Na ruřelas, bo chalas ola peke chumera, so peske kheral andřas. řa pro dujto, pro trito dřives imar e torbica has řuři u the akana les ko dilos na viřinenas. Phuřelas lestar o chulaj:

„No, ři tu ruřes, Miřku?“

„The o beng ruřelas, te man andre ajsi bokh mukhen!“

Ake o chulaj cirdřas avri řhuri u le Miřkoske řhindřas tele o nakh. Jov bi o nakh urřolas khere u phukavelas avri, so leha kerđas o chulaj.

„Tu dilineja,“ phenel o terneder phral o Pavko, „uřar, dřava me. Hej, daje, pek mange chumera!“

O Pavko geřas ipen andre oda gav the andre oda kher, kaj has o Miřko u thodřas lav ole chulajeha, hoj ko sar angluno ruřela, oleske řhinena tele o nakh. The les mukhle te mlacinel o dřiva trin dřives. řa aři angluno, dujto, aři trito dřives les na viřinenas ko chaben.

„Pavko, ři tu ruřes?“ phuřel lestar o chulaj.

„The o beng ruřenas, ake imar mange o per barifas ko dumoskero kokal.“

Ake o chulaj cirdřas avri e řhuri u le Pavkoske řhindřas tele o nakh. Geřas o Pavko khere bi o nakh u phendřas phuredere phraleske:

„Nalaři hoscina, Miřku, miro nakh le bengena!“

U viřindřas pal o bov o nekterneder o Adam:

„Tumen san diline, džava me u dikhena, so mange solgasinava avri.“

Geľas jov peske chumerenca andre turbica u trafindľas ipen pre oda gav, kaj the leskere phrala has u thoľas pes le chulajeha, hoj ko sar angluno ruľela, oleske hinenena tele o nakh.

a o Adam džanelas pal peskeri godľi. Sar les e chulaňi na vičinelas ko chaben, oleha, so mlacindľas, geľas andre karma u savoro bikendľas. Avľas o chulaj u na dikhľas o zarnos. Ta phuelas lestar o Adam:

„Chulaja, i tumen ruľen?“

„Soske te ruľav!“

Avka oda džalas buterval u o chulaj, hoj te na naľavel o nakh, sakovar phenelas, hoj na ruľel. Te mlacinel imar na has so u o Adam, so mlacindľas, ta andre karma hordindľas.

Ahiľas dľives, kana le chulajeske the la chulaňake kampelas te džal avri kherestar u le Adamoske phende, kaj džikim jon avena pale, ta jov ola angľuňa bakrake, savi pre leste andro chľivos dikhela sar angľuňi, te čhinel tele o ľero, te ľuľarel la u te tavel la andro kotľikos u te del ko mas the petruľka. U le čhavores, te pes leske oso ačhela, te ľuľarel.

Geľas o Adam andro chľivos bare hukoha the vikenca, savore bakre pre leste dikhenas. Jov len savoren hindľas, sem savore pre leste jekhwareste dikhenas. Jekh avri ľuľardľi bakri thoľas andro kotlos, andro kotlos na hidľas petruľka, aľe hidľas rukones, so les viinenas Petruľka. Palľis geľas ko čhavoro u dikhľas pre lesta, has melalo. Dilino leskero ľero kamelas les sa te ľuľarel; hindľas les duj dondes, ľuľardľas u sar bakrores figindľas pro zoralo thulo karfin.

Ake avel o chulaj the e chulaňi u phučen le Adamostar, i savoro lahes kerďas. Jov phenel:

„Bakren hindľom, le Petruľkas andro kotlos hidľom, mek leske o anga figinen u le čhavores sa ľuľardľom. Ta so, ruľen pre mande, chulaja?“

„Soske pre tute ruľava!“ - Bo peskero nakh buter kamelas.

Sar kampelas lenge te džal pro odpustos, has bares ľiľitno, maj sar raľate. Ta phenel o chulaj le Adamoske:

„Avelas lačhes, te vareko l'ídzalas angle amende udud dži andre odi khangeri.“

„Ča tumen džan, džan, me anglal tumenge o udud l'ídzava!“

Íľas jag u labard'as o dachos, ta labard'as upre sa o kher. Urñiľas o chulaj u o Adam leske phenel:

„Ta so, rušen pre mande, chulaja?“

„Soske pre tute rušava?“ - Bo jov buter kamelas peskero nakh, sar peskero kher.

No, so kerd'ahas bi o kher, bi savoro? Gele jon andro svetos, o chulaj, e chulaňi the o solgas. Kamenas les te murdarel. Ta vakerenas maškar pende, kaj raťi, sar sovela, les o chulaj čhivela andro paňi. No o Adam ada savoro šund'as, na pašl'íľas jov peske pro agor paš o paňi. O chulaj raťaha ušťiľas u la chulaňa, so sovelas agoral, čhid'as andro paňi. Ušťiľas upre o chulaj u dikhel, leskeri romňi odoj nane. Chudňas te kerel vika. U o Adam lestar phučel:

„No so, rušen, chulaja?“

„The o beng rušťahas, sem savoro mandar íľal.“

Ake o Adam íľas avri e čhuri u le chulajeske čhind'as tele o nakh.

Kidňas pes o Adam u avľas khere. Peskere phralenge phend'as:

Ta dikhen, tumen god'avera, so mange solgal'ind'om avri!“

Všetky práva sú vyhradené. Nijaká časť tohto diela sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani prenášať v akejkoľvek podobe či akýmkoľvek spôsobom - elektronicky, mechanicky, fotokopírovaním, nahrávaním alebo inak - bez súhlasu vlastníka autorských práv.